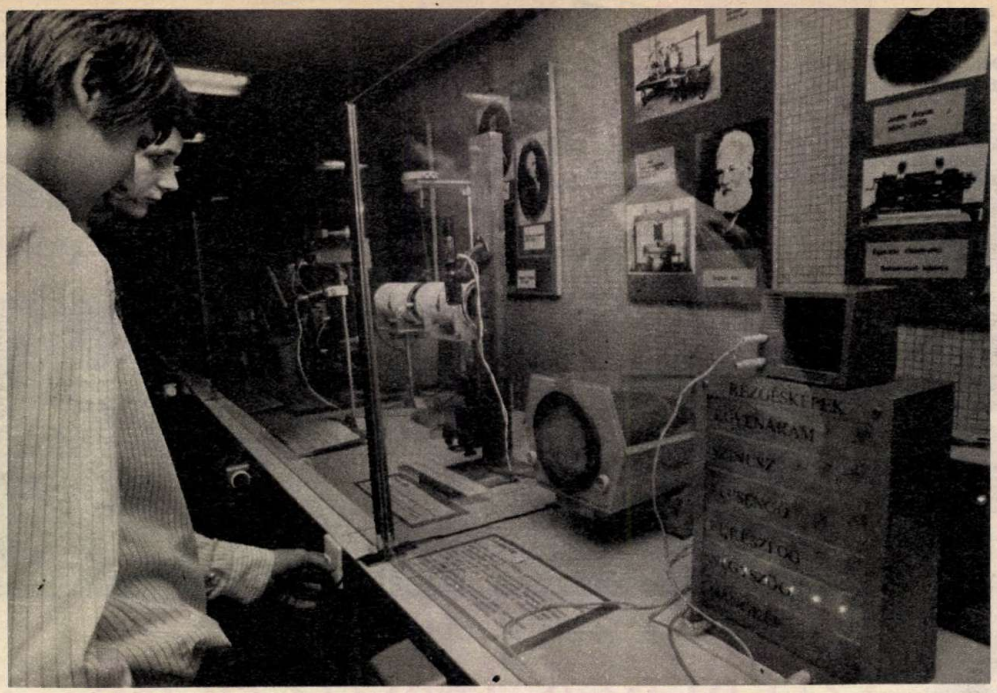

Mindent a kéznek

Bevallom őszintén: világ életemben utáltam a fizikát. Tudom, ezzel nem illik dicsekedni, de attól ez így van. Bágyadt-unalmas fizikaórák emlékképe rémlik fel, szegény Gizi néni egyhangú felszólítása: „számítsd ki fiam, hogy . . . "

Ritka pillanatok is voltak azonban, amikor lekötött, felvillanyozott ez a tárgy: amikor kísérleteztünk. S egy tévéműsor, amelyben egy apró termetű, ősz, szemüveges bácsi, Öveges professzor „össznépi" fizikaórát tartott. Olyan sziporkázó ötletességgel, szemfényvesztő ügyességgel varázsolta a fizikai jelenségeket a képernyő elé ragadt nézők elé, hogy még az is „kapisgált" a dologból valamit, aki olyan tehetségtelen krampusz volt e tárgyhoz, mint én.

A kísérletező fizikaórák emléke túl régi számomra, s Öveges professzor is meghalt már. Elfeledtem azt is, amit valaha tudtam fizikából. A minap viszont felkaptam a fejem: a TIT Természettudományi Stúdiójában (Bp., XI. Bocskai út 37.) fizikai jelenség-bemutató kiállítást tartanak, az „Öveges-teremben".

„A terem a nagy hírű professzor ötlete volt" — magyarázza Naményi Béla, a Természettudományi Stúdió ifjúsági programjainak vezetője. „Öveges professzor kezdeményezte, hogy legyen egy olyan hely, ahol egyszerű, látványos szerkezetek segítségével megismerkedhetnek a gyerekek az élettelen világ izgalmas titkaival. Itt minden mozog, minden működik, s a múzeumokkal ellentétben az a jelszavunk: nemcsak a szemnek, a kéznek is! Tessék mindent kipróbálni, s ezáltal megérteni."

Ipolyi Tamás, Körössy László és Horváth Zoltán, a Menyecske utcai általános iskola nyolcadikos diákjai éppen egy egyszerű szerkezetet tanulmányoznak: egy porszívócső segítségével levegő áramlik alulról egy lyuggatott lemezen át, amelyen színes korongok táncolnak.

„Ilyen lehet az atomok és a molekulák hőmozgása. Tanultunk már róla, de amíg nem láttam ezt a modellt, nem tudtam elképzelni" — magyarázza Laci. Barátaival együtt nem először vannak itt. Ide, a Stúdióba járnak etológia szakkörre, s előtte, utána gyakran beugranak a kiállításra, „játszani".

„Egészen más ez, mint a fizikaóra" — bizonygatja Zoli. — „Sokkal érdekesebb. Mi hárman természettudományos pályára készülünk, állatorvosnak, kertészmérnöknek — fontos, hogy részletesen megértsük az alapokat."

Nekem legjobban a „sötétkamra" tetszett, ahol ultraibolya lámpák világítják meg az ábrákat, grafikonokat, feliratokat. Ettől vibrálóan látványos minden. Itt a fény természetét bemutató eszközök vannak. Egy apró üvegbúrában levő lapátkerék például izzólámpa fénysugarával forgásba hozható, egy másik egyszerű készülék pedig a nyomás okozta feszültségeket teszi láthatóvá a polarizált fény segítségével.

A legnagyobb csoda: a lézer. Rubinpiros fényében térhatású, háromdimenziós kép jön létre. Kezembe fogok egy üveglapocskát, jelentéktelen semmi. Ha meg rávilágítunk a lézerfénnyel, egy vitorláshajó „valódi", szinte tapogathatóan élethű képe tűnik elő. S ha a pontnyi fénysugarat egy rezgő tükörre vetítik, káprázatos grafikát rajzol a falon: egymásba csavarodó körök, hurkok, ívek játszi képét.

Nagyon szép. Ilyen szép lenne a fizika? Talán igen. Annak, aki érti, aki ismeri titkait. Itt, az Öveges-teremben bele lehet kóstolni gyönyörűségeibe.

Montskó Éva

Az amerikai atléták nagyon készülnek, hogy hazai pályán „arassanak"

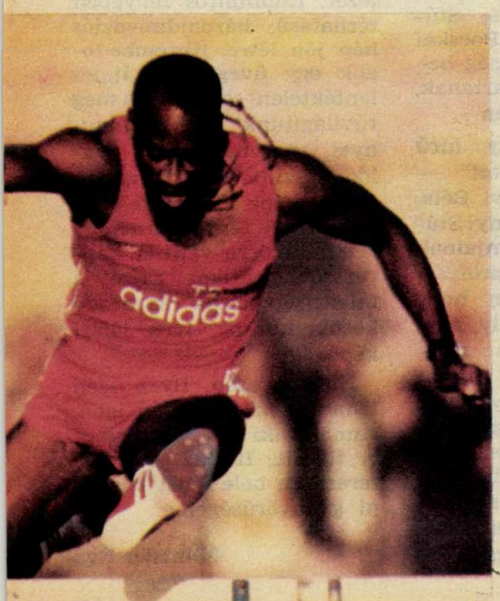

GYEREKEK, NAGYPAPÁK, ÖRÖKÖS BAJNOKOK...

Úszásban is leszállt a korhatár

Az elbűvölő Olga Korbut

Az olimpiai játékok „mesekönyve" — az ókoriaké és a modernéké egyaránt — telistele van érdekesebbnél érdekesebb sztorikkal, rendhagyó esetekkel, hősökkel és furcsaságokkal, könnyel, humorral, s mindenekelőtt az ember teljesítőképességének káprázatos bizonyítékaival. Közülük természetesen, azok ragadnak meg bennünket leginkább, ahol az olimpiai dicsőséget vagy nagyon fiatalok vagy éppenséggel idősebbek érték el, a gyerekek, a tizenegyévesek, illetve a nagypapák. No és persze, azok akik nem elégedtek meg egy győzelemmel, hanem képesek voltak sorozatban elnyerni az aranyérmet, akár egy-egy olimpia során, akár az egymást követő játékokon, nyolc, sőt tizenkét éven át!

Edwin Moses gátfutó is feliratkozhat a legeredményesebb olimpiai éremgyűjtők közé

Ha gyerekekkel kezdjük, mindjárt az a legfurcsább, hogy a legifjabb hősnek csak a nemzetiségét és a korát tudjuk, de az utóbbit sem egészen pontosan. A nevét — nem. Francia volt, aki az 1900-as olimpián a hollandok kétpárevezős egységét kormányozta. Az eredeti kormányos dr. Hermanus Brockman szerepelt még az előfutamok során, de túl súlyosnak tűnt, s ezért megkérték az ügyes kis francia gyereket, a döntőben lássa el a kormányzás feladatát. A feljegyzések szerint az ifjú olimpiai bajnok még tízéves sem volt.

A legfiatalabb aranyérmes kis-

lányról viszont mindent tudunk. Ma Mrs. Bowmannak hívják, amerikai. Az 1936-os berlini játékokon Marjorie Gestring néven pontosan 13 éves és 267 napos korában győzött műugrásban.

KORBUT ÉS MATHIAS

Olga Korbut 17 évesen bűvölte el a világot mosolyával, szépségével és magasfokú tornatudásával az 1972-es müncheni játékokon, ahol bajnok lett talajon és gerendán. Elragadó egyénisége — bárhol jelent meg a világon — nagy hatást váltott ki és sokat jelentett a torna népszerűsítésében.

Négy év múlva a 15 éves román Nadia Comaneci addig soha nem látott varázslatos teljesítményt nyújtott Montrealban. A tornaversenyek során 1976-ban nem kevesebb, mint hét alkalommal látták a bírák gyakorlatát tökéletesnek, s jutalmazták a maximális 10-essel. Az összetett aranya mellé megszerezte az első helyet gerendán és felemáskorláton is. S ezzel még nem fejezte be, hiszen 1980-ban Moszkvában újabb két bajnoksággal gyarapította sikersorozatát. Ott már a szintén tizenéves Davidova előzte meg az összetettben.

Nemcsak a torna és nemcsak a közelmúlt bővelkedik ifjú tehetségekben. A másik népszerű sportág, az úszás, ahol például szintén „leszállt" a korhatár.

A tizenhat éves ausztrál Andrew Charlton az 1924-es párizsi olimpián szenzációs győzelmet aratott 1500-on az akkor e távon verhetetlennek hitt bohém nagyság, a svéd Arne Borg felett. Nem akárhogyan — 35 másodperces fölénnyel, uszodahosszal.

Még nem volt tizenhat éves az amerikai Debbie Meyer 1968-ban Mexikóvárosban, amikor három egyéni olimpiai bajnokságot nyert (200, 400 és 800 m)! A mi 14 éves Gyarmati Andreánk itt 100 pillangón ötödik lett. Ez sem akármi.

Az atlétikai versenyek szuperszámának, a tízpróbának a legfiatalabb győztese a tizenhét éves Bob Mathias volt az 1948. évi londoni ötkarikás játékokon. Történetében az az egyedülálló, hogy az olimpiák históriájában mindmáig az egyetlen olyan tízpróbázó, aki két egymást követő játékon képes volt nyerni.

FEGYVER A KÉZBEN MINDHALÁLIG

Ugyanilyen, ha nem még nagyobb tisztelettel adózhatunk azoknak a „veteránoknak", akik dacolva a kor mind nehezülőbb súlyával is — győzni tudtak.

A legöregebb az öreg bajnokok között?...

A nagypapa korú svéd Oscar Swahn már túljutott a 65. születésnapján is, amikor 1912-ben a stockholmi játékokon aranyérmet „lőtt" a futószarvas csapatversenyében. Enynyivel nem elégedett meg, 1920-ban ott volt Antwerpenben is és ezüstérmet szerzett szintén a futószarvas számban a kettőslövéses küzdelemben. Ekkor már 73. évét élte. Alig hihető, de tény, hogy kész volt a nagy olimpiai utazásra még 1924-ben is. Készülődött Párizsba, amikor influenza támadta meg, s a betegség ágyhoz kötötte. 1927-ben hunyt el. Szinte halála percéig szenvedélyesen lövöldözött.

Egy lovas, ha nem is volt túlzottan sikeres, mégis igaz hódolatot érdemel, annál is inkább, mert hiszen a gyengébb nemhez tartozik. A brit Hilda Lorna — öt nappal 70. születésnapját követően — még javában küzdött a díjlovaglásban, ahol végül 12. helyen végzett a müncheni olimpián.

NAGYOK KÖZÖTT IS ÓRIÁSOK

Az érmeket persze, korra való tekintet nélkül akasztják a győztes és a helyezettek nyakába az eredményhirdetéskor. A legmarandóbban azok emelkednek ki az olimpiai történelem nagyságai közül is, akik a legtöbbet nyertek, a legtöbbször voltak ott — mindentől függetlenül.

Magyar vívók vezetik azt a különleges listát, amely olyan olimpiai bajnokokat tartalmaz, akik legtöbb alkalommal vettek részt olimpián.

6 olimpián: Gerevich Aladár — 1932, 1936, 1948, 1952, 1956, 1960.

5 olimpián: Kovács Pál — 1936, 1948, 1952, 1956, 1960.

4 olimpián: Kárpáti Rudolf — 1948, 1952, 1956, 1960. Gert Fredriksson (svéd kajakozó) — 1948, 1952, 1956, 1960. Alfred Oerter (amerikai diszkoszvető), négyszeres olimpiai bajnok — 1956, 1960, 1964, 1968.

...Egyetlen olyan versenyző akadt eddig, aki aranyérmet tudott nyerni mind a téli, mind a nyári ötkarikás sporteseményen: Edward F. Eagan (amerikai) 1920-ban Antwerpenben ökölvívó bajnoki címhez jutott kisnehézsúlyban, miután legyőzte a norvég Sörsdalt, s tizenkét évvel később, 1932-ben Lake Placidban tagja volt az Egyesült Államok olimpiai bajnok négyes bobjának...

Vége-hossza nincs az izgalmas, érdekes, utolérhetetlen olimpiai meséknek...

Gallov Rezső

LAPZÁRTAKOR ÉRKEZETT

A Szovjetunió Olimpiai Bizottsága, miután minden szempontból megvizsgálta a XXIII. nyári, Los Angeles-i olimpiai játékok körül kialakult helyzetet és a szovjet sportküldöttség olimpiai részvételének kérdését, úgy döntött, hogy nem lehetséges a szovjet sportolók indulása a játékokon. Másként cselekedni egyértelmű lenne az amerikai hatóságok és a játékok szervezői olimpiaellenes lépéseinek helyeslésével.

Mint ismeretes, a Szovjetunió Olimpiai Bizottsága 1984. április 18-i nyilatkozatában mélységes aggodalmának adott hangot amiatt, hogy a játékok szervezői durván megsértik az olimpiai charta szabályait, s az Egyesült Államok reakciós körei a hivatalos hatóságok beleegyezésével szovjetellenes kampányt bontakoztattak ki. A Szovjetunió Olimpiai Bizottsága ebben a nyilatkozatban felkérte a Nemzetközi Olimpiai Bizottságot, hogy vizsgálja meg a kialakult helyzetet. Április 24-én a Nemzetközi Olimpiai Bizottság ülésén jogosnak és megalapozottnak ismerte el a Szovjetunió Olimpiai Bizottságának álláspontját.

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság véleményét figyelmen kívül hagyva, az Egyesült Államok hatóságai azonban továbbra is durván beleavatkoznak azokba az ügyekbe, amelyek kizárólag a Los Angeles-i olimpia szervező bizottságának hatáskörébe tartoznak. Ismeretes, hogy a jelenlegi olimpia előkészületeinek első napjaitól kezdve az amerikai kormányzat saját politikai céljai érdekében akarja kihasználni a játékokat. Az országban soviniszta hangulatkeltés folyik, szovjetellenes hisztériát szítanak.

A Szovjetunió Olimpiai Bizottsága e határozattal sem akarja beárnyékolni a két nemzet sportolói között létrejött jó kapcsolatokat. A szovjet sportszervezetek továbbra is támogatják a NOB, a nemzeti olimpiai bizottságok, a nemzetközi sportszövetségek, a Nemzetközi Sportújságíró Szövetség erőfeszítéseit, amelyek az olimpiai mozgalom megszilárdítására irányulnak, küzdenek az olimpia tisztaságának és egységének megőrzéséért.

Moszkva, május 8.

PINGÁLÓK CSAPATA

A Bács-Kiskun megyei Szakmárban van egy virág, amelyet már a távoli Ausztráliában is megcsodáltak, de a természetben hiába keresi az ember, nem létezik. A fordított szirmú szégyönke a fantázia szüleménye.

Elkísértem a búbos kemencét

Kigondolója és megalkotója, Szabadi Gusztávné a községi tanács titkára, aki előrajzoló-, hímző- és pingálóasszonyként tíz esztendőn át dolgozott Kalocsán a Népművészeti Szövetkezetben.

– Édesanyám ismert íróasszony volt a környéken. A papuluskától, vagyis a pipacstól kezdve a jácintig, minden virágot le tudott rajzolni. Aki eredeti szakmári vagy kalocsai mintákat akart a ruhájára, a kendőjére hímezni, vele rajzoltatta elő. Kislány koromban tőle lestem el a pingálás tudományát. De nekem már modellre sem volt szükségem ahhoz, hogy élethű virágokat fessek. Sőt, sosem volt virágaim is lettek.

Szabadi Gusztávné az anyai örökséget a művészet rangjára emelte. 1968-ban a népművészet mestere lett. Pingált falait úgy mutogatták itthon és külföldön, akár a híres festők műveit.

– Hollandiába egy búbos kemencét kísértem el, amelyet az amszterdamiak szeme láttára festettem ki. Ámulva nézték, és sokan talán külön mutatványnak tartották, hogy minden festés előtt feltörtem néhány tyúktojást is. Pedig én csupán a tartósítás és színezés népi titkát fedtem fel előttük.

Nevét és munkásságát a távoli földrészen, Ausztráliában is megismerték. Boldog volt az a sidney-i gyerek, akinek az emlékkönyvébe vagy a trikójára odakerült a szakmári asszony kézjegye, egy-egy színes virága.

Minta kincsek – régi mesterségek

Az emberek szeretete és bizalma a falu vezetőinek sorába emelte. Nyolc éve tanácstitkárként intézi a köz ügyeit, egyengeti a falu fejlődésének útját. Festésre, hímzésre alig jut ideje, csak ünnepnapokon vagy esténként veheti kezébe az ecsetet. De arra mindig szakít időt, hogy a gyerekekkel foglalkozzon. Az iskolában megalakította a pingálók csapatát.

– Az úttörők segítségével szeretném felkutatni és megmenteni dédanyáink hímzés- és festőmintáit. Együtt ismerkedünk az eltűnőben levő ősi foglalkozásokkal. Kalocsára Bende János gölöncsérhez is elvittem őket, ahonnan magunkkal hoztunk és kifestettünk néhány köcsögöt, cserépvázát.

– Ha jó idő van, kimegyünk a határba, nevük szerint összeírjuk, lerajzoljuk a szakmári virágokat. A legszebbek még a csempékre is felkerülnek, mert mi azok díszítéséhez is értünk már – vette át a szót Farkas Ildikó, aki két éve dolgozik a pingálók csapatában.

Legyenek védett falak is!

Ildikóék felkeresik és „leltárba" veszik azokat a házakat, amelyeknek falai pingáltak, hiszen bármilyen hihetetlenül hangzik, lassan Szakmárban és Kalocsán is csak mutatóban lehet találni egyet-egyet.

– A pingált fal többe kerül a hengereltnél vagy a tapétázottnál, hiszen a kézi festés munkaigényesebb. Két-három hétig is eltart egy-egy szoba díszítése. Háttérbe szorulásának nem ez a fő oka, hiszen élettartama sokszorosa a hengereltnek, huszonöt-harminc évig őrzi a színét. Igaz, hogy csak a tapasztott falon. A betonon megrepedezik. A saját gangomról is le kellett kaparni a festéket, mert pergett. Ha azt akarjuk, hogy unokáink is lássanak majd pingált falakat, az értékesebbjeit védetté kell nyilvánítani.

Szerintem persze, az is elképzelhető, hogy a sosem volt virág mellé kikeverjenek egy sosem volt festéket, amely barátságot köt a betonnal is. S ebben főszerepet játszhat a szakmári asszony és csapata vagy valamelyik festő szakkör.

Faragó György

Fotó: Szalay Béla

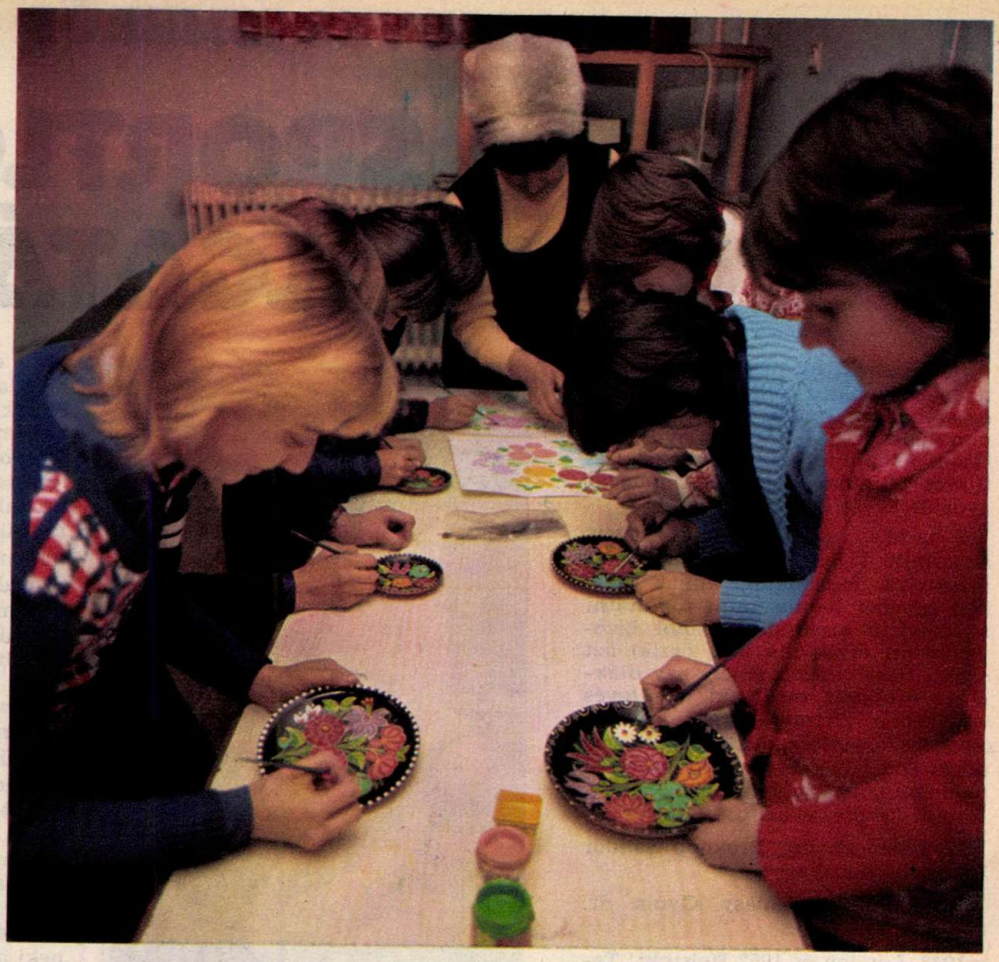

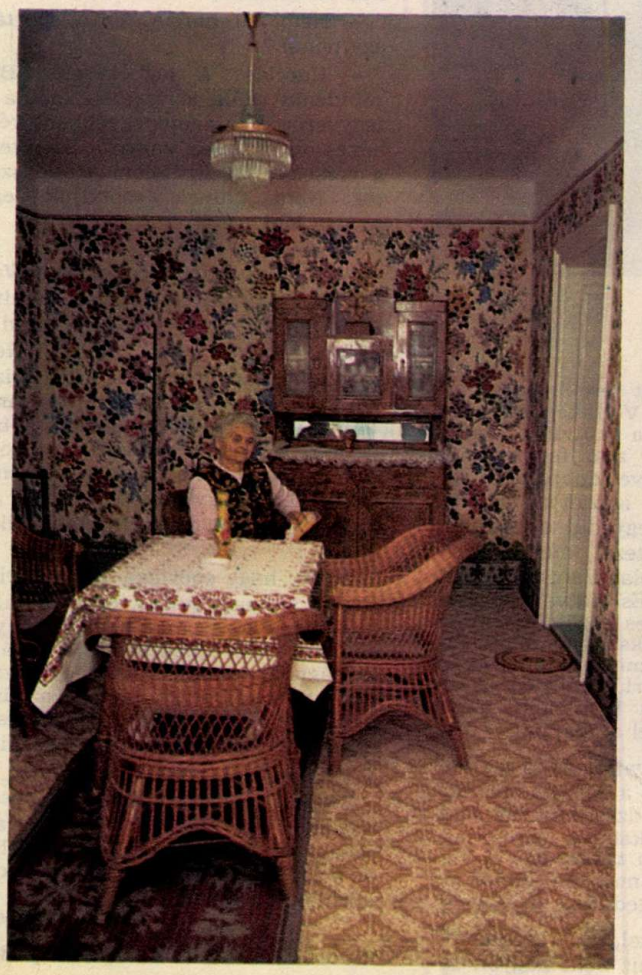

Színek, virágok, álmok.
Népművészet, amely addig él,
amíg őrzői, folytatói lesznek

KEDVES ISMERŐS

A SPORTLÖVŐK HALLGATÁSA

Ha hiszitek, ha nem: volt az életemnek néhány pillanata, amikor egészen fantasztikus dolgokra voltam képes. Úgy hetedik és nyolcadik táján, például fejből tudtam az összes újkori olimpia valamennyi magyar győztesét.

S ha akad, aki kételkedne (s mert az effajta kijelentést magam is támáskodva fogadnám), annak nem kell egyebet tennie, mint fölkutatni a televízió archívumát, ahol bizonyára ott őrzik (ha még őrzik) azt a régi filmszalagot, amely egy diáklányt örökített meg, aki egy tévés vetélkedőn Vitray Tamás ravaszcsavaros kérdésére, miszerint kik voltak a sportlövészet magyar olimpiai bajnokai, nem jött zavarba, hanem sorolni kezdte, ekképp:

1912, Stockholm: Prokopp Sándor 300 m, hadipuska

1924, Párizs: Halasy Gyula dr. agyaggalamb-lövés

1948, London és 1952 Helsinki: Takács Károly önműködő sportpisztoly

1964, Tokió: Hammerl László 60 lövéses, kisöbű sportpuska, fekvő.

Ma már természetesen ki kell nyitnom A magyar sport aranykönyvét, hogy ne tévedjek névben, helyben, időben (merthogy magam feleltem meg egykor Vitraynak, talán már kitaláltátok), s bizony zavarba jönnék, ha ma kellene fejből felsorolnom dicsőséget szerzett olimpikonjainkat. S mégis, ha azt kérditek, az egykori fejtorna nem volt-e hiábavaló, azt mondom: hogy is lett volna! Hiszen akkoriban én nem egyszerűen neveket, adatokat, helyszíneket „magoltam". A fejjáték közelebb vitt az olimpia eszméjéhez, közelebb néhány sportághoz. A sportlövőket például, szinte barátaimmá tette.

Ismerőssé a sportágat is, amelyhez ugyan (néhány balsikeres légpuskás próbálkozásomat nem számítva) vajmi kevés volt a közöm. Mégis, ahogy fülünk valami titkos módon kiválasztja magának a neki ismerős hangokat, úgy váltam érzékennyé magam is a sportág valóságos és képletes zajaira.

Pontosabban: a csöndjére.

Merthogy természetének ellentmondóan nem a hangoskodás: a hallgatás sportága ez. Úgy is, hogy űzői nagy csöndben dolgoznak eredményeiken: hírüket legföljebb egy-egy világsiker alkalmából lehet venni. De úgy is, hogy a sportlövészet lényege nem a lövés maga. Hanem a csönd, ami követi a fegyver dörrenését.

— Az ember ott térdel, hasal, áll a boxban és vár. Voltaképpen megszűnik számára a külvilág: talán hallja a mellette álló fegyverének hangját, még szíve dobbanását is, de ez nem jut el igazán az agyáig. Ott vagy, egyes egyedül a boxban: csak te magad létezel, meg a fegyver, meg a céltábla. Van, mondjuk, hatvan lövésed. És hatvan lövésre egy órád. Két lövés között az ember mindenfélére igyekszik gondolni. Én, például, dudorászni szoktam. Megigazítod a fegyvert, beállítod a kezed, megtörlöd a homlokod, aztán farkasszemet nézel a lőlappal.

Fórián Évával a vallomás: a legjobb magyar sportlövő a Marcibányi téri lőtér öltözőjében edzésre készül. Nadrágja viseltes, kabátja ormótlan, ormótlansága sem takarhatja el kislányos báját: csinos. Az öltözőpad mellett, óriás hegedűtok: a fegyver.

— Éva, emlékszel, hogy kezdődött?

— Ó, az ilyesmit nem nagyon felejti el az ember. Az igazság az, hogy az MHSZ-sportágak mindig kerestek maguknak embereket, lányokat meg kiváltképp. Bennünket is toboroztak Nyíregyházán. Hetedikes lehettem, akkor már volt néhány próbalövés a hátam mögött, nem voltam ügyetlen. Ezt nem én mondom, hanem az akkori edzőim mondták. Szóval, biztattak, hogy maradjak, míg mások — az is lehet, hogy nálam jobbak — lemaradtak. Én meg megragadtam, ez volt a szerencsém.

Ha utcán látnám bizonyára nem fedezném fel benne a sportlövőt. Talán mert megjelenéséhez inkább a kötőtű illene. Mosolyog az elgondolásomon, jónak tartja ezt a kötőtű dolgot, már csak azért is, mert szeret kötni, ahogy főzni is szeret, meg zenét hallgatni: mai, fiatalos rockot. Ha hazamegy, első mozdulatával a rádió gombjáért nyúl: kell a zaj. Hiszen edzéseken és versenyeken kijut neki a csöndből.

— Nem túl harcias ez a sportág egy nőnek?

— Harcias? A legbékésebb! Bár mindenki célba lövésre használná a fegyverét... Magam egyébként rém békés természetű vagyok. Szeretem a versenyt, de gyűlölöm a vadászatot. Nem tudnék mondjuk, egy nyúlra lőni.

— Izgulós vagy?

— Nem is tudom. Talán nem. Volt két verseny az életemben, amitől tartottam. El is vesztettem mind a kettőt. Azóta nem izgulok. Nem mondom, van mindig egy kis „vizsgadrukk", de csak annyi, amennyi kell a verseny feszültségében. A budapesti EB előtt, például, a szokottnál jobban féltem. Nem a versenytől, hanem, hogy most itt a nagy alkalom: itthon bizonyíthatok. Sikerült.

Lehet, hogy sportága teszi, Fórián Éva tárgyilagos ember. Elhárítja afeletti csodálkozásomat, hogy szemüveges. S nyoma sincs benne a tudálékosságnak, ahogy megmagyarázza: nem a sokdioptriától függ a látás élessége. Nem keresgél fölöslegesen agyában, amikor elfoglaltságairól kérdem: élete, hobbija a lövészet.

Szemüvege rámvillan, kedvesen, mosolygósan. Megy viseltes nadrágjában, ormótlan kabátjában, kezében az óriás hegedűtokkal. Beáll a boxba, körülöleli a csend.

Major Árvácska

Fotó: Szalay Béla

PAJTÁS

FÓRIÁN ÉVA

„Színház az egész világ"

Beszélgetés Ruszt József rendezővel a színházról

Az ember játékszenvedélyét a középkor sem tudta elvenni, bár az egyház mindenáron szerette volna megtörni az életörömöt, s roppant módon vigyázott arra, hogy tanításait a nép ne forgassa, ne színezze a saját képzelete szerint, ezért sokáig nem is engedték nemzeti nyelvekre lefordítani a latin bibliát, ám végül is engedményeket kellett tenni, hiszen a templomi szertartásokon óhatatlanul hatni kellett a hivőkre, s ezt csak úgy érhették el, ha nyelvükön szóltak hozzájuk. Így aztán a példázó legendákat és az evangéliumi történeteket nemzeti nyelveken mondták el, s később, a X. században a nagyheti történetet meg is jelenítették az oltár előtt. Sejtették-e vajon, hogy ez a mozdulat új hatást fakaszt a színjátszás gyökerén, amely hamarosan erőteljes lombkoronává növekedik?

Emeletes színpad

— Nem lehetett elég óvatos az egyház. Amint megjelenítete a hivők előtt Jézust, Pilátust és az evangéliumi történet többi szereplőjét, a nép fantáziája azonnal megmozdult, s kezdte folytatni, átszínezni, szívéhez közelebb hozni, s nyugodtan hozzátehetem, a templom falai közül „kilopni" a szertartást, hogy saját kedvére való színházat faragjon belőle. A szentek életével foglalkozó mirákulumból — ami szó szerint csodát jelent — és a passióból alakult ki a középkor legnagyobb színjátékformája, a misztérium, amely már nem ragaszkodott szigorúan a szentíráshoz. A három-négy napig, sokszor egy hónapig is elhúzódó misztériumjátékban már megjelentek a királyi tisztviselők, a zsoldosok, a kereskedők, a parasztok, sőt még a bohócok is. A templom előtt tartották általában a vásárokat, s itt ácsolták a több emeletes, hatalmas színpadokat is, amelyeken elfért a mennyország, a föld és a pokol.

Az újabb nagy változás, előrelépés akkor történt, amikor megszületett a hivatásos színész, aki vándorútra kelt, és az egyházi játékokat világi színházzá érlelte. A színpadi építményt kisebbíteni kellett, hogy elférjen a vándorszínészek szekerén.

— És vonultak a szekerek városról városra, faluról falura, vonultak által az időn, mígnem elérkeztek a középkor végéhez.

— Igen. Amerika felfedezése óriási fordulópont volt. Egyszerre kitágult a világ, kincsek tömege zúdult be Európába, fellendült a technikai fejlődés, s kialakult egyfajta anyagi és szellemi gazdagság, ami együtt járt a hedonizmussal, ami annyit jelent, hogy az élet egyszeri dolog, s azt minél jobban ki kell élvezni; enni kell, inni kell, élni kell, vigadni kell. Visszatért tehát az életöröm az ember szívébe, s vele a derűs szellemi éhség, ami a reneszánsz lényegét jelenti. Ebben a boldog újjászületésben élt és alkotott William Shakespeare, a színház legnagyobb lángelméje, aki voltaképpen csak kiszolgálta kora igényeit. Véres, izgalmas, cselekménydús történeteket írt színpadra, hátborzongató tragédiákat, vidám színműveket és komor királydrámákat. Hogy ezek a művek a szórakoztatáson túl teli vannak mélylélektani konfliktusokkal, gazdag jellemábrázolásokkal, nyelvi kincseket ragyogtató dialógusokkal (párbeszédekkel), ez Shakespeare zsenialitásának köszönhető, és annak a megújult lelkületű közönségnek, amely legalább olyan hévvel fitogtatta pallérozottságát, műveltségét, mint gazdag házát, szép ruháját.

Ki a műveltebb? Te vagy én?

A gazdag emberek valósággal vetekedtek azért, hogy ki milyen áldozatot hoz a kultúráért, és hogy ki milyen művelt. Ezekben az időkben indult meg a könyvnyomtatás, s a sokszorosítás kapcsán a történelmi múlt közkinccsé vált. Az emberek elkezdtek olvasni. A könyv nemcsak divattá, szerelemmé is vált. Azt hiszem, érthető, hogy

A földgömbről elnevezett londoni „Globe" színház

A vásári színjátszás két jellegzetes figurája

egy ilyen lázas szellemi korban szárnyakat kap a költő, hiszen tudja, hogy gondolatait értik, figuráival együttéreznek, a költeményeknek is beillő, áradó szöveget élvezik. Több se kell a lángelménekk fesztelenül és szabadon kitárja tehetségének hatalmas kapuit, s amit azon túl látni, az maga a tenger.

Ruszt József, mint a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház művészeti vezetője és főrendezője, nagy dologra vállalkozott. Elhatározta, hogy a gyerekeket, a fiatalokat színházszerető közönséggé neveli. A zalaegerszegi, úgynevezett beavató színház Shakespeare-rel kezdett, pontosabban a Rómeó és Júliával. Mit értsünk a beavató színház fogalma alatt?

— Beavatjuk a közönséget a játék titkaiba. Bizonyos pontokon megállítjuk a darabot, s a rendező rákérdez a gyerekekre. Most mit csinálnátok? Kinek van igaza? Mi a véleményetek erről vagy arról az elhatározásról, szándékról? Vagy felhívjuk a figyelmet egy-egy konfliktushoz vezető fordulatra. A Rómeó és Júliánál például az erkélyjelenetnél szakítottuk meg a darabot, s megkérdeztem, helyesnek tartják-e, hogy Júlia már másnap reggel elküldi a dajkát? Nem tartják-e elhamarkodottnak ezt az esküvőt? Érdekes módon, a közönség véleménye mindenben egyezett Shakespeare-évek. Semmit sem csináltak volna másként Rómeó és Júlia kortársai, mint ahogy az a darabban megtörtént.

— A közönséget beavató szövegek csak az adott darabra vonatkoznak, vagy esetleg általános színháztörténeti kérdéseket is tisztáznak?

— Jobbára csak a darab cselekményét boncoló kérdésekre és válaszokra van mód, hiszen a darabnak folytatódnia kell, éppen ezért örülök, hogy most a Pajtás hasábjain szólhatok általában a színházról, amely mindig változott az időben, változtak a jelmezek, a díszletek, a játékstílusok, ám egy dologban mindig ugyanaz maradt: az élet nagy nevelő iskolája. A gyerekek emberismeretet, helyzetismeretet tanulnak belőle, olyan szituációkat, amelyekben később nekik is részük lesz. A színház erkölcsi tartásra, gondolkodásra, véleménynyilvánításra, helyes állásfoglalásra is tanít. Nélküle felnőni, élni szinte lehetetlen.

Magyar Katalin

SZÉPEN EMBERÜL, SZÉPEN MAGYARUL

— ...mert ő rossz, ő a legroszszabb az osztályból! — bizonygatják az ötödik ások kórusban. Akiről szó van, Tóth Árpád, szőke fejű, okos tekintetű fiú. Ő is ott áll közöttünk, a kis körben, ahogy beszélgetünk, és most maga a megtestesült jámborság. Megadó beletörődéssel hallgatja, amit róla mondanak, kicsit még a fejét is lehajtja, nemsokára visszasomfordál a padjához, leül és belemerül a festésbe. Tudomásul vette, hogy ő rossz. Nem örül ennek, de nincs mit tenni. Két rajzóra közti szünetben vagyunk.

— Hiányzik az önérzet a gyerekekből — mondja később Kalász Mártonné tanárnő, az 5/a. osztályfőnöke. — Amíg középiskolában tanítottam, az általános iskolát hibáztattam ezért. Most, az általános iskola felső tagozatán azt kell gondolnom, az alsó tagozaton romlanak el, de lehet, ha ott dolgoznék, már úgy látnám, az óvodában rontják el őket. Vagy még annál is korábban? Például: magyarázok valamit, és észreveszem, ha nem értik meg azonnal, nem igyekeznek, inkább lemondanak róla. Az már fél győzelem, ha sikerül elhitetnem velük, hogy tudnák, ha akarnák. Tragikus dolog, hogy tízéves gyerekek, ötödikesek, már úgy hiszik, pontosan tudják, mit érnek, hol a helyük, és ezen többé nem lehet változtatni.

A folyosóról szünetbéli zsivaj szűrődik be az ajtón. Ez egy vadonatúj lakótelepi iskola. A tanárnő szavaival: „iskola a főváros szélén". Eddig tart az újpalotai lakótelep. Az út túloldalán, nem messze innen, már csak erdő, megművelt földek. Előttem egy kicsit elhízott hetedikes kislány feszeng, nem hajlandó leülni, sután ácsorgunk egymással szemben, az üres osztályterem közepén.

— Elmondanád, miről nevezetes ez a mai nap az iskolátokban?

— Az ötödik ások felolvastak egy felhívást a legutóbbi csapatgyűlésen, hogy ők vállalják, hogy ezen a napon nem fognak csúnyán beszélni, és ezt a felhívást a többi osztályban is alá lehetett írni.

— Úgy hallottam, te azt mondtad, csak azért beszélsz csúnyán, hogy ki ne lógj a sorból. Igaz ez?

— Igen, ma mindenki csúnyán beszél, a lányok is. És aki nem használ csúnya szavakat, azt kigúnyolják.

— Téged is gúnyolnak?

— Engem nem, mert akkor én verekszem.

Ide kell másolnom egy rövid részletet az imént emlegetett felhívásból: „megpróbálunk csak akkor szólni, ha igaz, szép és fontos mondanivalónk van a másik ember számára" és „arra törekszünk, hogy mondanivalónkat lényegre törően, pontosan (...) fejezzük ki." Ezt jóformán az egész iskola aláírta. Tanár is, diák is.

— Az egyébként örvendetes nyelvművelői buzgalomnak szerintem van egy nem kívánatos mellékhatása is — mondja Kalász Mártonné. — Kiváló nyelvészeinket hallgatva az emberek mintha kezdenék azt hinni, hogy ők maguktól már nem is tudnak szépen beszélni. Pedig beszélni nem nehéz! Csak akarni kell.

— A felhívásból napnál világosabban kiderül, hogy nem csak, hogy főleg nem a káromkodás, a trágárság ellen bontana zászlót. De vajon ez az iménti kislány az egyedüli, aki csak ennyit értett meg belőle?

— Szándékosan nem rendeztük nagy csinnadrattával ezt a napot, hogy a kampánynak még a látszatát is elkerüljük. Lehet, hogy az eredmény így nem látványos, de a semminél több. A kedvező változást csak lassan, kitartó munkával lehet elérnünk.

Kifelé baktatva a folyosói ricsajban, az utat kétoldalt ákombákom gyerekbetűkkel írt idézetek szegélyezik: „Nyelvében él a nemzet", „Meleg szeretettel függj a hon nyelvén".

„Szólj, s megmondom ki vagy."

Nádasi Tibor

Mit üzen a Pajtás?

NYÁRI RUHA terveket küldött Szűcs Éva Debrecenből (Mikszáth u. 18. — 4032). Szépek a színösszeállításaid — igazi vidám, nyári színek —, és a modelltervek is divatosak, ötletesek. Arra kérünk, ha legközelebb küldesz ruhaterveket, dolgozd ki szebben a rajzokat, úgy többet is be tudnánk mutatni lapunkban.

CSOMAGOT küldene Vachter Andrea (Balsa, Bocskai út 14. — 4468) csehszlovák levelezőtársának, de nem tudja, mit lehet küldeni és mit nem. Itt nem tudjuk most mind felsorolni, de a postahivatalokban részletes felvilágosítást adnak ez ügyben. Annyi bizonyos: csak 400 forint értékben lehet küldeni, nagyobb értékű csomaghoz már engedélyt kell kérni a Magyar Nemzeti Banktól. Nem küldhetsz például csokoládét, kakaót, kávét, alsó fehérneműt, s általában olyan árucikkeket, amelyek alapanyagát külföldről exportálja hazánk. De küldhetsz cukorkát, rágót, képeslapot, bélyeget, könyvet.

ŐSÁLLATOKRÓL szeretne olvasni lapunkban Simon László (Szolnok, Széchenyi u. 7. — 5000). Hamarosan teljesül kívánságod. Figyeld a Sárkányt! Hogy hol találod meg és mikor? Ha „nem félsz" tőle, vásárold meg augusztusban az újságárusoknál, a második nyári magazinunk kapta ezt a cseppet sem hízelgő, de sokat ígérő elnevezést.

SZAKKÖZÉPISKOLÁBÓL lehet-e jelentkezni bármilyen felsőfokú intézménybe? — kérdi levelében Darvasi Magdolna Dévaványáról (Kun B. u. 4. — 5510). Lehet jelentkezni bárhová, hiszen van olyan színész, aki építőipari szakközépiskolában érettségizett, és van olyan zeneszerző, aki vegyipari szakközépiskolában végezte tanulmányait. De mégsem ilyen egyszerű a dolog. Ugyanis, ha például mezőgazdasági szakközépből akarsz orvosi egyetemre menni, neked éppen olyan felvételi követelményeket kell teljesítened, mint azoknak, akik gimnáziumban érettségiztek, tehát a felvételi tantárgyakból a gimnáziumi tananyagot kell tudnod ahhoz, hogy eséllyel indulhass a felvételi vizsgán.

HUSZONÖT megfejtést küldött K. Erika Kiskunfélegyházáról a legutóbbi Kristály Videóban megjelent pályázatra. Nagyon szeretnél nyerni, s ez természetes. De legközelebb elég, ha egy megfejtést küldesz be, hiszen a sorsoláson mindenki csak egy megfejtéssel vehet részt!

A BUMERÁNGRÓL szóló írásunk (84/8. számunkban jelent meg) felkeltette a bősárkányi nyolcadikos fiúk érdeklődését e játék iránt, s azt kérdezik, milyen könyvből lehet megtudni a játék leírását. A Népek játékai című kiadványban olvashattok erről, keressétek a könyvet az iskola vagy a község könyvtárában. Reméljük, sikerül hozzájutnotok.

A RÉGÉSZEK munkája iránt érdeklődik Király Brigitta Békéscsabáról. Már az általános iskolások előtt is népszerű ez a foglalkozás. Régész szakra nem lehet jelentkezni, a tudományegyetemek történelem szakához lehet B-szakként felvenni az egyetemi tanulmányok során. Kevés régészre van szükség, ezért csak néhányat képeznek évente az egyetemeken. A régészek munkájuk során múzeumok vagy régészeti intézetek alkalmazásában állnak. Télen többnyire elméleti kutatómunkát folytatnak, előkészítik a tavasszal kezdődő ásatásokat, s amint az idő engedi a szabadtéri munkát, hetekre, hónapokra szétrajzanak az ország különböző területeire ásatásokat folytatni.

Érdeklődd meg, hogy a környékeden hol folytatnak ásatásokat, s próbálkozz, hátha sikerül részt venned ott, ugyanis több ásatáson diákok segítségét is igénybe veszik.

Kopogtató

„Akik kopogtatunk, azok mi, az úttörőház riporter szakkörének tagjai vagyunk" – így kezdődik legifjabb laptársunk beköszöntője. A Kopogtató címmel megjelent négyoldalas összeállítás a XX. kerületi Harsona '84 különkiadása, s akik készítették: a pesterzsébeti Gogolya György Úttörőház riporter szakkörének tagjai. Név szerint: Ancsin Anita, Farkas Beatrix, Győry Ildikó, Káli Anikó, Makó Krisztina, Nagy Péter, Rózsa Csilla, Szabó Attila és Szanyi Andrea.

A „kopogtatók" ellátogattak a helyi úttörőházba, megkérdezték: Bánhidi Anikó miért lett a területi úttörőcsapat tagja, s egy tanárt és egy diákot faggattak – ugyanarról: napjaink égető iskolai kérdéseiről. Az úttörő újdondászok most a Kopogtató nyári számán dolgoznak. Nagyon igyekeznek, hiszen bizonyítaniuk kell: méltók arra, hogy szeptembertől ők írják, szerkesszék a pesterzsébeti úttörők kerületi lapját.

Közös gyakorlat

Idén Vas megyében elsőként tartotta meg háromnapos harcászati tavaszi gyakorlatát a körmendi Brodorics Ferenc munkásőregység. A szentgotthárdi század sótonyi kiképzőbázisán a város körzeti általános iskolájának munkásőr úttörőgárdája is megtekintette a lövészetet. Képünkön a golyószóróval ismerkednek a fiúk.

Tóth László, Körmend

Nyelvöltögető

Aki olvasta a Pál utcai fiúk című regényt — és alig hiszem, hogy akad köztetek olyan, aki ne olvasta volna —, emlékezhet rá, milyen megszégyenítés éri a kis Nemecsek Ernőt: nevét büntetésből csupa kis betűvel írják le. Feltehetőleg ez adja az ötletet azoknak, akik történelem dolgozataikban demonstrálni akarják a Habsburg-ház németesítő politikájával szembeni ellenérzéseiket, s az uralkodóház nevét következetesen kis „h"-val szerepeltetik munkáikban. Megnyugtatásukra közlöm: a történelem már kimondta felettük az ítéletet, s ez az ítélet igencsak elmarasztaló, így a továbbiakban nyugodtan lehet őket nagy betűvel írni. Annál is inkább, mivel nyelvünkben valamennyi tulajdonnevet megillet a nagy kezdőbetű. Míg a kis betű az ellenszenv jelképe, az indokolatlanul használt nagy betű általában pozitív töltést hivatott kifejezni. Ugyanakkor a magyar szabadságharc, az olasz egység, a francia forradalom nagysága nem azon múlik, hogy a nemzetek nevét nagy betűvel írjuk-e, s a török pusztítás mértéke sem változik meg, ha betartjuk azt a szabályt, hogy mondat közben a melléknevek kis betűvel kezdődnek.

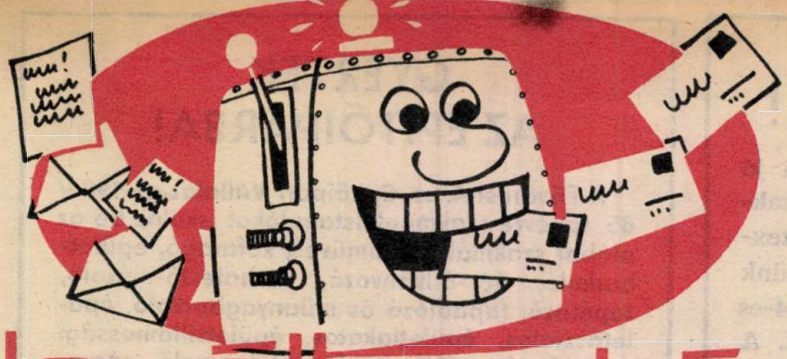

levélbontó

Zánkai képek

Akik voltak már Zánkán, azoknak ismerős a ZÁNKAI KÉPEK című havonta megjelenő tábori újság. Márciusban Győr-Sopron, Komárom és Veszprém megyei úttörők töltöttek itt vidám heteket. Így e hónapban ők állították össze a lapot az élményeikről és az itt végzett munkáról szóló írásaikból.

zánkai képek

A TÁBOROZÓK LAPJA 3. szám

ZÁNKA

FIN. 1984

RIADÓ 19–65–84

EGYÜTT – ÉRTÜK!

Játékot minden nicaraguai gyermeknek!

Bartókra emlékezünk

Iskolánk Bartók Béla születésének 103. évfordulója tiszteletére az idén is megrendezte a már hagyományos népdalversenyét. A kisdobosok és úttörők egy kötelező és egy szabadon választott énekkel szerepeltek. A három korcsoportban Kiss Gábor harmadikos, Bódi Barbara hatodikos és Szabó Julianna nyolcadikos énekelt a legszebben: hanglemezt kaptak jutalmul. Az eredményhirdetés után mindannyian kimentünk az iskola előtti Bartók szoborhoz, ahol közösen elénekeltünk egy népdalt és a győztesek virágot helyeztek el a szobor talapzatára.

Gyüre Szilvia,
Bartók Béla Ált. Iskola,
Makó

Ajánlom neked

Mióta láttam filmen a Vukot, azóta keresem a könyvtárban az állatokról szóló könyveket. Így akadtam rá Hans Fallada „Fridolin, a pimasz borz" című könyvére. A mogorva borzfiú, Fridolin egyedül szeretett volna élni barlangjában, de kifüstölte őt onnan Isolein, egy kisróka. Így „világjáró" útra indul. Ismerkedik a közeli tanya állataival, no és alaposan megdézsmálja a zöldséges kertet. Nagy szomorúsága, hogy az emberek üldözik ezért, s nehéz megértenie, hogy miért bűn az, ha belakmározik a kertben. Ditzen papa mindent megtesz, hogy megóvja kukoricását a rablótól, éjjelente pisztollyal a kezében várja Fridolint, de ki tudja miért, sohasem találja el. Érdekes olvasmány a kis borz története, főként huncut pimaszságával lopja be magát az olvasó szívébe.

Szabó Márta, Mindszent

Leveleznénk! Válaszolj!

ÖTÖDIKESEK VAGYUNK: GOMBOS BEÁTA, Nagybátony, Barátság út 4. IV/3. — 3070 (matricát, képeslapot gyűjt); TURI ERZSÉBET, Törökszentmiklós, Kinizsi u. 13. — 5200; HORVÁTH MÓNIKA, Baja, Kölcsey u. 61/a. — 6500; KÓNYA TERÉZ, Tardona, Kossuth út 28. — 3644; FRANK MIKLÓS, Tamási, Bezerédy u. 1. — 7090 (szereti a fantasztikus filmeket); PETRI IMRE, Úri, Akácfa u. 14. — 2244; FEKETE ANDREA, Vilyvitány, Somogyi B. u. 63. — 3991; TENCZER ÁGNES, Csömör, Tompa M. u. 11. — 2141; ŐSZ BALÁZS, Budapest, Menyecske u. 25. — 1112 (bélyeget, filmplakátokat, képeslapot gyűjt); SCHÖFFER KATALIN, Márok, Kossuth L. u. 2. — 7774 (bélyeget, matricát gyűjt); MAJUSZKI ZSUZSA, Halásztelek, Rákóczi u. 54/b. — 2314 (bélyeget, naptárt, képeslapot gyűjt);

HETEDIKESEK ÍRJANAK: AMBRUS EDINA, Budapest, Wesselényi u. 77. — 1201 (naptárt, matricát gyűjt); MÓZES MÓNIKA, Patosfa, Vöröshadsereg út 29. — 7536 (bélyeget, kártyanaptárt gyűjt); PALÁDI CSABA, Szovjetunió, Kárpátalja Beregovó, Török Pál út 5. 295510 (bélyeget, kártyanaptárt, matricát gyűjt); BERNÁTH EDIT, Kéleshalom, Jókai u. 5. — 6444; ŐZ BEÁTA, Terem, Erdészház 3. — 4342 (képeslapot, matricát gyűjt); KISZNER TÜNDE, Kömpöc, Hunyadi u. 7. — 6134 (szereti a történelmet, kártyanaptárt, bélyeget gyűjt); BÓDI BEÁTA, Sály, Gárdonyi G. u. 33 — 3425 (képeslapot, szalvétát, kártyanaptárt, matricát gyűjt); ANGYAL ZSUZSANNA, Bag, Dózsa Gy. út 21. — 2191 (szereti a sportot és a zenét); DIÓS TÍMEA, Dévaványa, Madách u. 1/1. — 5510; GULYÁS ERIKA, Forró, Béke út 14. — 3849 (együttesek fényképét, kártyanaptárt gyűjt); FRANYÓ ANNA, Dunaújváros, Váci M. út 6 XI. 3. — 2400; ORBÁN EDINA, Dávod, Bartók B. u. 2/a. — 6524 és TÓTH JUDIT, Dávod, Tolbuhin u. 37/A. — 6524 (bélyeget, képeslapot, matricát, kártyanaptárt gyűjtenek); SZÁMFIRA ANETTA, Mezőkovácsháza, Ságvári ltp. 4/b. — 5800; MAJOROS KATALIN és PÁNCÉL VERONIKA, Öttevény, Ságvári E. út 40. — 9153;

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulónak, akik az 1983—84-es tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő: 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

A havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybért fizetünk.

A szakmunkásvizsga után ifjúmunkásaink: a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levélben „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszman A. u. 20.
Levélcím: Budapest, Pf. 43. — 1502

GYERTEK AZ ÉPÍTŐIPARBA!

A Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat az 1984/85. tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra: kőműves, kőfaragó, épületburkoló, ács-állványozó, szobafestő-mázoló, tapétázó, fapadlózó és műanyagburkoló, épületasztalos, épületlakatos, épületvillamossági szerelő, vízvezeték és -készülékszerelő, gázvezeték és -készülékszerelő, központi fűtés és -készülékszerelő, tetőfedő-bádogos.

Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik az 1983/84-es tanévben fejezik be a nyolcadik osztályt, illetve azok, akik már elvégezték és 16. életévüket még nem töltötték be.

Tanulmányi idő 3 év; felvételi vizsga nincs.

Munkaruhát, kedvezményes étkeztetést biztosítunk. Vidékieket tanulóotthonunkban helyezzük el, napi háromszori étkezést biztosítunk.

Tanulmányi ösztöndíjat, valamint társadalmi ösztöndíjat fizetünk a tanulmányi eredménytől függően. Harmadéveseknek valamennyi szakmában teljesítménybéres foglalkoztatást biztosítunk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet írásban vagy személyesen a személyzeti osztályon (Budapest, IX., Hámán Kató u. 3—5.) vagy a tanulóotthonban (Budapest VIII., Bláthy Ottó u. 6—8.).

„CSAK FIATALOKNAK"

A KISPESTI TEXTILGYÁR általános iskolát végzett, 16 évesnél nem idősebb lányokat, fiúkat szakmunkástanulónak felvesz az 1984/85-ös tanévre.

LÁNYOKAT: fonó, szövő, textilfestő-kikészítő,

FIÚKAT: textilfestő-kikészítő, textilipari gépszerelő, marós, esztergályos, lakatos, bádogos, kőműves, mechanikai műszerész, asztalos, szobafestő és mázoló szakra.

JUTTATÁSOK: tanulmányi ösztöndíj: 350,— Ft-tól 750,— Ft-ig. Társadalmi ösztöndíj: havi 500,— Ft, ezen felül a közepes tanulók **havi 150,— Ft,** a jó tanulók **havi 200,— Ft,** a jeles tanulók **havi 250,— Ft** tanulmányi pótlékban részesülnek.

Az I. évfolyamos szakmunkástanulók részére a tanulmányi pótlékot az I. félév eredménye után fizetjük. A tanulási idő utolsó évében jó tanulóinkat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk. A szakmunkásbérben foglalkoztatott tanulók a tanulmányi ösztöndíj helyett a teljesítményük bérét kapják. **Kb. 1500—1800,— Ft.**

ELHELYEZÉS: minden vidéki szakmunkástanuló részére kollégiumi férőhelyet, havi 210,— Ft térítés ellenében teljes ellátást (reggeli, ebéd, vacsora, szállás) biztosítunk.

EGYÉB JUTTATÁSOK: munkaruha, tanszerek, Budapest területére érvényes kedvezményes utazási bérlet. 35%-os kedvezményes áruvásárlási lehetőség a vállalat termékeiből, évenként 2000,— Ft értékig.

A szakmunkásvizsga után fiataljaink havi jövedelme: **3500—4200,— Ft.** Gyakorlott dolgozóink havi jövedelme: **4200—5000,— Ft.**

A továbbtanulási lehetőséget minden fiatal részére biztosítjuk. Vállalatunk önálló sportlétesítménnyel és jól felszerelt művelődési házzal, ifjúsági klubbal rendelkezik.

Rendszeres programok biztosítják dolgozóink és szakmunkástanulóink tanulását, szórakozását.

LEVÉLCÍMUNK: KISPESTI TEXTILGYÁR személyzeti és szociálpolitikai főosztály
Budapest XVIII. ker.
Fáy út 2. sz. 1184

SZERETETTEL VÁRUNK SZAKMUNKÁSTANULÓINK SORAIBA!

FIÚK, LÁNYOK FIGYELEM!

Ha még nem döntöttetek arról, hogy milyen szakmát tanuljatok, fogadjátok meg tanácsunkat, jelentkezzetek TEXTILKIKÉSZÍTŐ szakmunkástanulónak.

E szép szakma egyik ágát, a TEXTILFESTŐ és -KIKÉSZÍTŐ szakmát egyaránt ajánljuk LÁNYOKNAK és FIÚKNAK, másik ágát, a TEXTILNYOMÓ szakmát csak FIÚKNAK.

Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160—600 Ft között mozog a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően.

A társadalmi ösztöndíj két részből áll. Alapösztöndíjból, mely havonta 450—500 Ft, és tanulmányi pótlékból, ami a tanulmányi eredménytől függően változik, az alapösztöndíj 30—50%-a lehet. Tanulmányi pótlékot a közepes vagy annál jobb tanulók kapnak.

Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.

Az elméleti oktatás a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati oktatás tanműhelyben, majd a vállalat gyáraiban történik.

I. éves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes — színes képekkel tarkított — tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:

BUDAPRINT PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT

személyzeti és oktatási főosztályán,
Budapest III.,
Fényes Adolf u. 19—21. — 1036
Telefon: 687-834

FIATAL LÁNYOK

jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjúszövőgyárba, az 1984. szeptember 1-én induló tanévre fonó-szövő szakmunkástanulónak.

Felvételi követelmény: a 14. életév betöltése és általános iskolai végzettség.

A tanulmányi idő három év.

Az I. osztály első félévében a tanulmányi ösztöndíj 320 Ft. A második félévtől a tanulmányi eredménytől függően 320—500 Ft. A kiegészítés havonta 200 Ft. A II. évtől 90%-os teljesítménybérben való foglalkoztatás 800—1200 Ft. Társadalmi ösztöndíj havonta, tanulmányi eredménytől, magatartástól függően 500—1000 Ft. Jövedelempótlék havonta 190 Ft.

Tanulóink részére ingyenes a kollégiumi elhelyezés, iskola- és munkaköpeny. Havonta egyszer hazautazási költségtérítés. A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot fizetnek. A szakmunkásvizsgát követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk.

Fiatalok jelentkezését várjuk az 1984. szeptember 1-én induló tanévre.

Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjúszövőgyár,
személyzeti osztály,
Budapest IV., Berni u. 1.
— 1045

FIGYELEM!

Az 1984—85-ös tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett

lányokat szövőnek; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő

szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft,
a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj,
ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj,
plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár 1135 Bp. XIII., Fáy u. 81—83.

ÚTIKÖNYVET ÍRUNK

A BUGACIAK vérükkel írták be nevüket közös útikönyvünkbe... Mielőtt bárki valamifajta krimire gondolna, megnyugtatjuk: az a bizonyos vér, amelyről szó van, egy — fűszerkeverék. Ezzel a Bugac Vére elnevezésű csodaszerrel állítottak be a pusztáról érkezett diákok az Utazás '84 kiállításra. A Pilisi Parkerdőgazdaság Natours Irodájának standjánál *Máthé Kinga*, a Gyermek Utazási Iroda vezetője fogadta *Bugac* küldötteit, akik *Szemerédy Ferencné* igazgató vezetésével, húszan látogattak el a kiállításra, s hozták el ajándékaikat: a fűszerek mellett igazi árvalányhajat és saját készítésű szőttest is...

Nem a bugaciak voltak azonban az egyedüliek, akik komolyra fogták Máthé Kinga meghívását: gyermek útikönyv szerkesztőtársaink közül jó néhányan ellátogattak a vásárvárosba. *Szani Edit* a messzi Makóról érkezett, Parádfürdőről jött *Kiss Ágnes*. Virágcsokorral kedveskedett az iroda vezetőjének a soproni *Reinitz Gábor* (emlékeztek rá: hegyi túrát ajánlott a soproni erdőkben — csakis gyalog!). Eljöttek a fővárosi Ady iskola negyedikesei, a Balaton melletti Örvényesről *Csiszár Anikó* és *Kugler Klára*. Itt volt a leninvárosi kajakos fiú, *Bethlenfalvi Miklós*, és személyesen is bemutatkoztak a híres Tipi-Topi cipő *székesfehérvári* készítői is.

A találkozások nagyszerű alkalmat teremtettek a személyes ismerkedésre, s arra is, hogy közösen gondolkozzunk el azon: hogyan is alakuljon útikönyvünk sorsa?

Mert hiszen az első nagy forduló a nyári vakáció megkezdésével lezáródik. Természetesen csak azért, hogy átadja helyét az újabb nagy lendületű munkáknak, amelyre előttetek van az egész nyár. S ezt követi majd a harmadik lépés: az ősztől decemberig tartó időszak, ami után nem lesz feladat egyéb, mint hogy összeállítsuk és megszerkesszük közös útikönyvünket. De kérdezzük csak meg erről *Gémesi Károlyt*, a Natours igazgatóját (egyben a Gyermek Utazási Iroda szülőatyját):

— Minden várakozásunkat felülmúlta az a lelkesedés, amivel a szerkesztőtársak a munkához fogtak. Hasonló volt a beküldött anyagok tartalma és kivitele is. Úgyhogy egy-két „fehér foltot" leszámítva, voltaképpen gazdag anyagot gyűjtöttek a jelentkezők. De éppen azért, hogy ne maradjon ki egyetlen fontos település, látvány, esemény és emlék sem könyvünkből, hosszabbítottuk meg a határidőt az év végéig. Várjuk továbbra is a szűkebb hazájukat, falujukat, városukat bemutatni akaró diákok képes-rajzos-írásos beszámolóit.

— *Mi lesz az összegyűjtött anyag sorsa?*

— Útikönyvünk iránt máris több kiadó érdeklődik. Most tárgyalunk, szeretnénk, ha könyvünk 1985 tavaszán megjelenne.

Gémesi igazgató beszámolt az Utazási Iroda egyéb tényekedéseiről is: sínen van az első szervezett út, a dévaványai iskolások júniusi, dunántúli kirándulása. Fekete Andrásné vezetésével Kőszeget és környékét nézik meg a diákok. A Gyermek Utazási Iroda szervezte az idén a visegrádi juratábort: a szünidő megkezdésével teljes lesz a „nagyüzem" a keresett táborhelyen.

KÜLFÖLDRŐL is jelentkeztek az iroda munkája iránt érdeklődők: a *FINNAIR*, a finn légitársaság örömmel szervezné meg finn és magyar gyerekek cseréjét, míg a Magyarok Világszövetsége elsősorban magyar származású gyerekeket hozna el — esetleg csere útján — hazánkba. Itthon is alakulnak a cserekapcsolatok: a Magyar Úttörők Szövetségének kezdeményezésére a fővárosi kerületek testvérmegyéket választottak, s így jutnak el vidéki családok a fővárosba és budapestiek — vidékre.

S látszólag a nyár a pihenésé, a Normafa síházba továbbra is várják a pályamunkákat. A jelentkezőktől elfogadjuk a Kőrösi Csoma Sándor emlékversenyre elkészített tablókat is.

A GYERE VELEM! útikönyvpályázat beküldési határideje folyamatos, utolsó határnap: 1984. december 31. Pályamunkaként szűkebb környezetetek leírását várjuk, olyan érdekességekkel, amelyek más útikönyvekben nem szerepelnek. Címünk: 1122 Normafa Síház, Budapest. A borítékra írjátok rá: GYERE VELEM!

Major Árvácska

Máthé Kinga a Gyermek Utazási Iroda standjánál fogadta a látogatókat az Utazás '84 kiállításon

A FŐVÁROSI TÖMEGKÖZLEKEDÉS MINDANNYIUNK KÖZÖS ÜGYE

A főváros tömegközlekedési járművei több milliárd utast szállítanak minden évben, és ez csak úgy lehetséges, ha a BKV járművezetőin kívül a sok száz szerelő, karbantartó, forgalomirányító is szakszerűen látja el feladatát. Szakemberek kellenek tehát ahhoz, hogy a járművek mindennap forgalomba kerülhessenek.

A BKV oktatási központja tájékoztatja a pályakezdő fiatalokat, hogy magas színvonalú szakmunkásképzés keretében, a vállalat korszerű tanműhelyeiben jó kereseti lehetőséget nyújtó szakmákat tanulhatnak.

A fővárosi tömegközlekedési járművek működtetéséhez a következő szakemberek munkájára van szükség: közúti villamosjármű-szerelők, villamoshálózat-szerelők, erősáramú berendezésszerelők, villamosgép-szerelők, épületvillamossági szerelők, szobafestők, vasúti járműszerelők, anyagmozgatógép-szerelők, géplakatosok, esztergályosok.

Azok a fiatalok, akik a felsorolt szakmák között megtalálják az adottságaiknak, elképzeléseiknek megfelelőt, a következő címen jelentkezzenek: BKV oktatási központ,, Budapest IV., Széchenyi tér 5. – 1045. Megközelíthető a Keleti pályaudvartól a 20-as és a 30-as autóbusszal. Telefon: 690-228.

FELVÉTELI KÉRELEM

Név: _____

Szül. hely, év, hó, nap: _____

Anyja neve: _____

Lakcím, ir. szám: _____

Választott szakma: _____

Másodsorban: _____

Dátum: _____

szülő aláírása

PÁLYAVÁLASZTÓK, FIGYELEM!

JELENTKEZZETEK PAPÍRIPARI SZAKMUNKÁSTANULÓNAK!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőtáblát és a papiruszt használták. A legidőállóbb a papír. Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban bővülnek.

FIATALOK!

Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei. Gyertek a Csepeli Papírgyárba CELLULÓZ- ÉS PAPÍRGYÁRTÓ, valamint, PAPÍRFELDOLGOZÓ szakmunkástanulónak.

Biztos jövő, jelentős kedvezmények a tanulás idejére.

Képzési idő: 3 év.

Az elméleti oktatás helye: az 50. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet (Csepel — Bajáki F. u. 27.)

A gyakorlati oktatás helye: a Csepeli Papírgyár.

A képzés ideje alatt tanulóinknak a következő kedvezményeket adjuk:

— tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (300—1000,— Ft), tanulmányi pótlék (+ 10—50%) és tanulmányi ösztöndíj (130—600,— Ft)
— térítésmentes ebéd
— teljes tanfelszerelés és munkaruha
— minden tanévben egy teljes öltözet ruha
— ingyenes kirándulásokat szervezünk
— kéthetes ingyenes üdülés a Balatonnál
— szünidőben vállalt munka esetén a munkakörnek megfelelő teljes bér
— tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalmat fizetünk
— sportolási lehetőségek, strand és sportlétesítmények a gyár közelében
— ifjúsági klub, könyvtár.

Bővebb felvilágosítást ad a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya

Cím: 1751 Bp. XXI., Duna u. 42.
Telefon: 279-620/301, 535, 518 mellék.

VÁRUNK BENNETEKET!

HIRDETÉS

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: május 28. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

15 24 42 ..

19 33 83

HÚ, DE KÖNNYŰ! Az alsó három szám közül melyiket kell a felső sor negyedik tagjaként elhelyezni? Nehéznek látszik a feladat, de ha rájössz a titkára, te is így kiáltasz fel: hú, de könnyű!

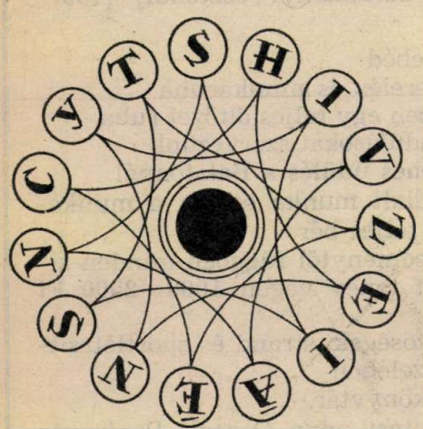

KÖRRŐL KÖRRE. Ha az íves vonalak segítségével körről körre haladva olvasod össze a betűket, akkor történelmünk egyik nagy egyéniségének nevét kapod megfejtésül. A kezdőbetűt neked kell megtalálnod.

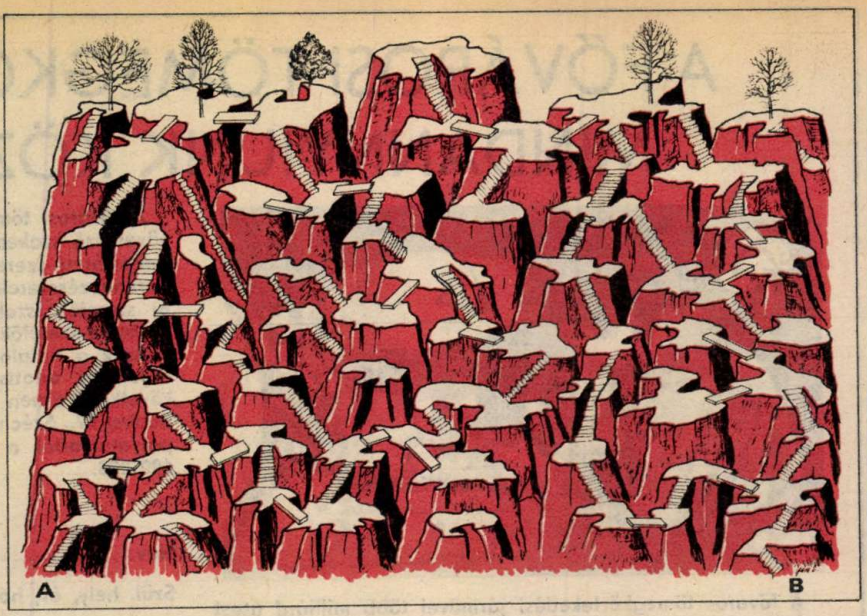

A LEGMAGASABB CSÚCSRA. Két feladatot kapsz. Az első: melyik úton kell elindulnod, hogy a középső, legmagasabb kopár csúcsra feljuthass? A második: ha a másik úton indulsz el és csak egy pallót helyezhetsz át, feljuthatsz-e a legmagasabb csúcsra?

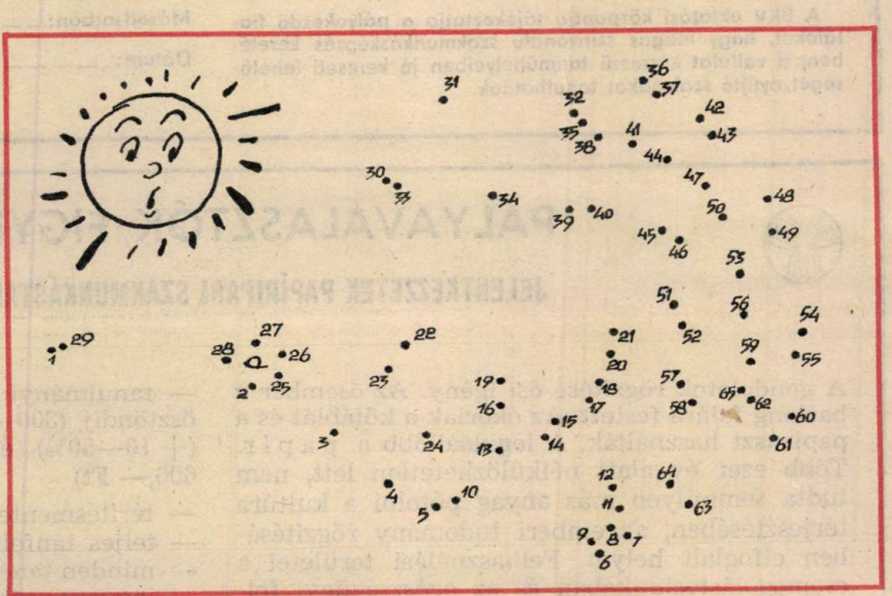

A NAP IS CSODÁLKOZIK. Hogyne csodálkozna, hiszen különleges dolgot lát. Vajon mit? Ha a pontokat 1-től 64-ig összekötöd, mindjárt megtudod.

		3	×				=			9
			:		1		=			7
			+			8	=	1		
		5	−				=			2
2			+		6		=	4		

SZÁMOLJUNK! Írd be az üres négyzetekbe a megfelelő számjegyeket úgy, hogy az eredmények vízszintesen és függőlegesen is helyesek legyenek!

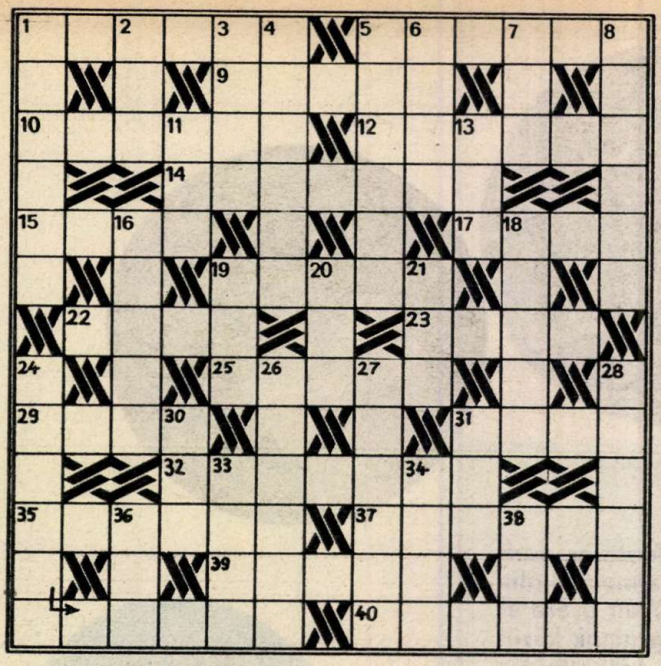

FULTON PARANCSA. Az 1807-es esztendő nagy jelentőségű volt a vízi közlekedés történetében. Olyan parancs hangzott el, amelyet azelőtt senki sem mondhatott volna. A függőleges 1. és 24. sorokból ismerheted meg a mondatot.

VÍZSZINTES: 1. Hegy is, kapitány is. 5. Bács megyei község (zárt betűk: R. T). 9. Versben találhatók. 10. A mi autónk (népszerű márka). 12. Fás, bokros területen lakik (zárt betű: T). 14. Régi híres mesterség (zárt betű: A). 15. Rágcsáló állat. 17. Tépte. régiesen. 19. Vissza dél-európai ország lakója. 22. Létezni fog. 23. A Szovjetunió egyik népe (egyik zárt betű: T). 25. A Mecsek csúcsa. 29. A vizet a pohárból ki... 31. Már nem délutáni (zárt betű: T). 32. Csatangol. 35. Péksütemény. 37. Vissza: az ő kiemelkedő tevékenysége. 39. Vissza: ilyen próba is van (zárt betű: V). 40. Durran ikerszava.

FÜGGŐLEGES: 1. Fulton parancsának első szava (utolsó zárt betű: S). 2. Vízinövény. 3. Ritka női név. 4. Baranya megyei nagyközség, vízszintes 1-gyel kapcsolatos. 5. Rövidített belpolitika. 6. Egy betű híján ázsiai főváros. 7. Országos Testedző Egyesület. 8. Szabó Magda híres lányregénye (utolsó zárt betű: L). 11. Kevert kár. 13. G. S. T. 16. Milyen alma esik le a fáról? 18. Hetven év körüli emberre mondják (zárt betűk: L, E). 19. Azonos mássalhangzók. 20. Osztrák, vatikáni, és norvég autók jelzése. 21. O. L. Ő. 24. Fulton parancsának befejező része. 26. ... válogatja (szólásmondás). 27. A narancs belsejéből egy gerezd. 28. Sörről híres csehszlovák város (egy zárt betű: L). 30. Kim betűi keverve. 31. Telek közepe! 33. Vissza: ráhúzzák az ablakra. 34. Becézett Orsolya. 36. O. D. L. 38. Valamit kölcsön akar venni.

HÁZIKÖNYVTÁR. Ha figyelmesen ránézel e két képre, rögtön észreveszed, hogy nem azonosak. Vajon mennyiben változott a házikönyvtár a két felvétel között?

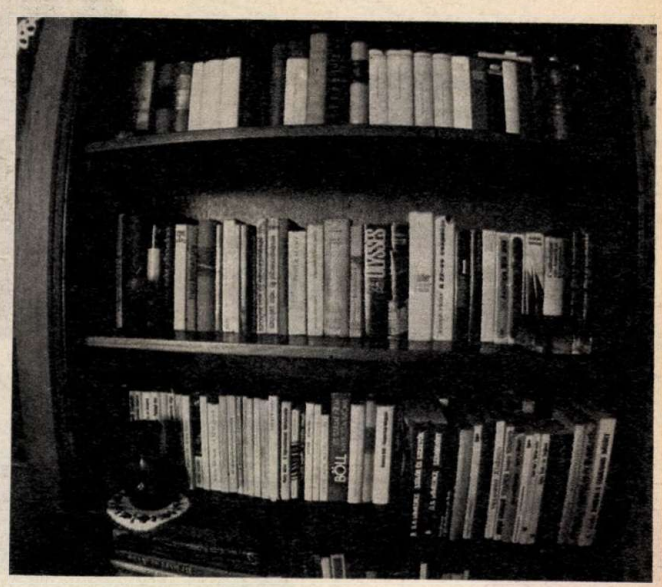

NYERTESEK

A 12. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Hódi Dianna, Bp. XIII.; Száray Zoltán, Bp. XVIII.; Ács Andrea, Sopron; Balázs Ibolya, Deszk; Bodnár Adrienne, Szombathely; Fótos Klára, Edelény; Hankó Ildikó, Kisvárda; Heipter Lilla, Győr; Horváth Edit, Pilisszentlélek; Horváth Lívia, Erdőkertes; Kalyó Ildikó, Gyöngyös; Libor Marianna, Törökszentmiklós; Moór Szilvia, Siófok; Sós Gábor, Boldog; Szabó Béla, Nagykálló; Tóth Ferenc, Cegléd; Tóth Tibor, Túrkeve; Váczi Hajnalka, Dunaegyháza; Varga Katalin, Salgótarján; Visnyei Ágnes Székesfehérvár.

SAKK

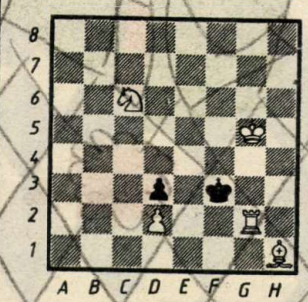

Mai feladványunk az eddigiekhez hasonlóan két (2) lépéses. Megfejtésül elegendő beküldeni a kulcslépést, vagyis fehér azon kezdőlépését, amely után fekete a következő lépésbeni mattot már nem tudja védeni.

A március 1-i Pajtás sakkrejtvényének megoldása: 1. Kf8-e7! Fehér e lépéssel várakozik, bármit is válaszolna az ellenféle, a következő lépésben mattot kap.

A helyes megfejtést beküldők közt kisorsolt jutalmak nyertesei: Koronghy Ádám (Budapest) és Peszleg Brigitta (Tapolca).

– Miénk az Asztalos-park
– Nagyszabású gyermekmajális
– Május 26-án és 27-én gyere el
– Remek programok közül választhatsz
– Kaláka együttes, Brekiék Budapesten
– Video-diszkó, bábműsor
– Pajtás-poszterjáték eredményhirdetés
– Neoton Família, Soltész Rezső
– Artistaképző Iskola

Belépődíj naponta csak 20 Ft!

KASTANKA 14

CSEHOV ELBESZÉLÉSE NYOMÁN
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: DARGAY ATTILA

73.
CSAK FJODOR TYIMOFEJICS RENDÍTHETETLEN HIDEGVÉRE NYUGTATJA MEG NÉMIKÉPP, ÉS AZ, HOGY...

74.
...A GAZDA SEM ZAVARTATJA MAGÁT. ELŐBB LEVETKŐZIK, MINTHA ÁGYBA KÉSZÜLNE, DE AZTÁN MÉGSEM FEKSZIK LE, HANEM FURCSÁN KEZD ÁTALAKULNI. KÖZBEN EGYRE SÓHAJTOZIK.

MEGBUKUNK! FELSÜLÜNK!

75.
A VÉGÉN RÁ SEM LEHET ISMERNI. Ő VOLNA CSAKUGYAN? GAZDASZAGA VAN, EZ KÉTSÉGTELEN, A HANGJA IS ISMERŐS. TYOTKÁT MÉGIS PERCEKEN ÁT RÁGJA A KÉTELY, ÉS LEGSZÍVESEBBEN MEGUGATNÁ.

BEFELÉ!

76.
ODABENN VAKSÖTÉT VAN. TYOTKÁNAK AZ ISZONYATTÓL A LÉLEGZETE IS ELÁLL. MÉG A KANDÚR EGYKEDVŰ SZUSZOGÁSA SEM NYUGTATJA MEG. EGYSZER CSAK HALLJA...

MISSZ ARABELLA VÉGZETT. MAGA KÖVETKEZIK, MISZTER ZSORZS!

77.
A TÁSKA HIMBÁL, TYOTKA PEDIG RESZKET, ÉS SZÖKÖL. DE AZTÁN MÁR MUKKANNI SEM MER, MERT ÖRÜLETES BÖDÜLÉST HALL. VALAKIT OSTORRAL CSAPKODTAK, ÉS AZ A VALAKI OLYAN RETTENTŐN ÜVÖLT, HOGY A TÁSKA ZÁRJA IS MEGCSÖRREN TŐLE. HOGY EBBŐL MI LESZ!? ELGONDOLNI IS SZÖRNYŰSÉG!

FOLYTATJUK

– Téma a repülés
– Az aviatika története – légi hírek
– Az ember – madár lett
– Régi és új hobbik
– Orsó – gumioptikával
– Szuperemberek-e a pilóták?
– Amikor felfújják a hőgömböcöt
– „Szárnyas" teszt és légi totó
– A fődíj:
különleges földrajzóra
ezer méteren

GYERMEKMAJÁLIS

84/19
XXXIX. ÉVF. • 1984. MÁJUS 24. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

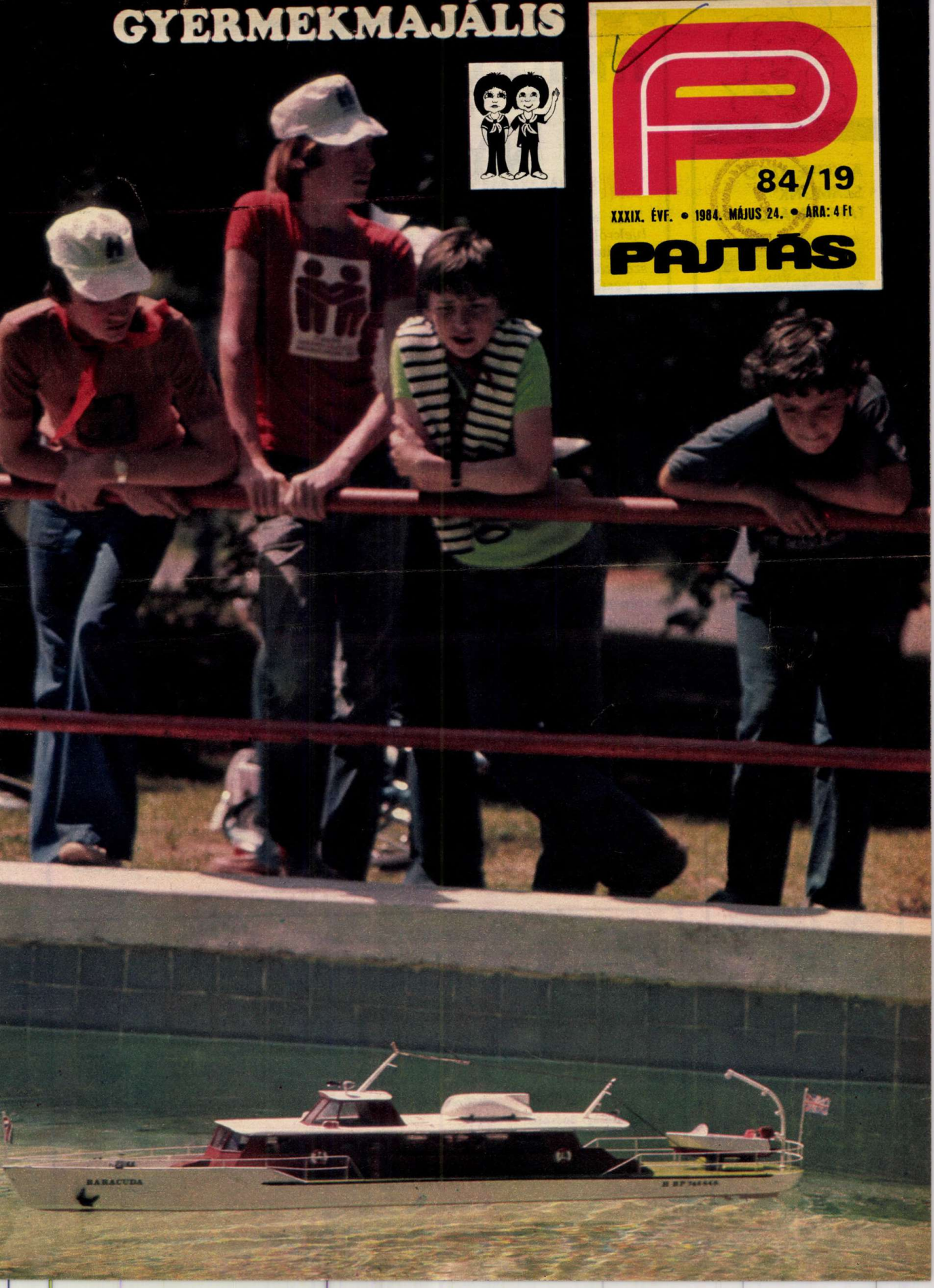

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Állam az iskolában.
A diákok miniszterek lesznek.
Mennyit ér egy fabatka?
Tízezer négyzetméter – Guszevónia.

Halál a roncstelepen.
Ahogy elkezdődött...
Pályázatok között válogattunk.
Segíteni akarunk!

Küzdeni kell itt is, mint bármelyik sportban.
A sakkról, önmagáról vall Mádl Ildikó, junior világbajnok.

margó

NYOLC PERC

Az újságíró a legváratlanabb helyekről szerzi információit. Nekem például legfőbb hírhozóim a riporter szakköröm tagjai. Nem mintha ők — a pesterzsébeti Gogolya György Úttörőház diákriporterei — tudatában lennének szerepüknek. Kéthetenkénti összejövetelünkön általában akkor kezdődnek igazi beszélgetéseink, amikor befejezzük a „hivatalos" részt, s ők rámnéznek nagy kérő szemekkel, mondván: maradjunk még. Oldódva a magunk megszabta munka kötelezettségeiből, ekkor kapok híreket a pesterzsébeti iskolák mindennapjairól (s rajtuk keresztül iskoláink, diákjaink életéről). Ilyenkor raktározok el magamban híreket, amelyet hozója talán nem is annak szánt.

Például a nyolc perc történetét.

Ugyanis szakköröseim mesélték, hogy felmérés készült testnevelés órán az iskolában. A vizsgálódók találomra mérték egy-egy gyerek „tevékeny idejét" az órán. Az említett osztály kiválasztott tanulója — írd és mondd! — nyolc percet dolgozott.

Ifjú riporterpalántáim jót nevettek az eseten, mert a felmérők nem épp a legügyesebb gyereket választották „célpontul", no meg azért, mert az a nyolc perc igazán nem dicséretes teljesítmény.

Mint rendesen, azonnal összevitatkoztunk. Nekem nem volt ínyemre a nevetés. Megdöbbentett az a nyolc perc. Kivált, hogy kérdésemre: maguk a mesélők mennyire futtatták volna meg az időmérő készüléket, egyhangú volt a válasz. Nem sokkal többre.

Mekkora idő az a nyolcszor hatvan másodperc? Nem önmagában, hanem a tanóra negyvenöt percéhez képest. S ugyan még hová tud zsugorodni, ha azt számítjuk: egy tizenéves diáknak nemhogy heti háromszor negyvenöt, de bizony napi kétszer negyvenöt perc mozgás is — kevés lenne.

A pesterzsébeti diákok szerint, ha egy ügyesebb tanulón akad meg a felmérők szeme, talán jobb az eredmény. Meg az is lehet, ha más osztályban mérnek, más gyerekeket, akkor nem ilyen kevés az intenzív idő. Ebben is van igazság, ismertein el, csakhogy a nyolc perc ténye vitathatatlan. Mint az is, hogy sokszori felméréssel, bizony sokszori „nyolc percet" találnánk.

Abban a tantárgyban, ami mérhető. De vajon hogyan értékelhető a munka ott, ahol nincs mód a stopper nyomására, a futás- és állásidő megkülönböztetésére? Hogy érzékelhető a figyelem összpontosítása mondjuk magyar-, történelem- vagy matematikaórán?

Voltaképpen hálásnak kellene lennünk ennek a fránya, nyolc percet mutató stoppernek: figyelmeztet. Bennünk kell meglenni annak a láthatatlan órának, ami méri és még nagyobb teljesítményre sarkallja nemcsak testünk — gondolataink mozgását.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalоknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.0919 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Gyere el május 26–27-én az Asztalos János parkba! Tucatnyi színes, érdekes program közül válogathatsz majd magadnak, s mindezért csak húsz forintot kell fizetned naponta, hiszen ennyibe kerül a belépő . . .

GYERMEK-MAJÁLIS

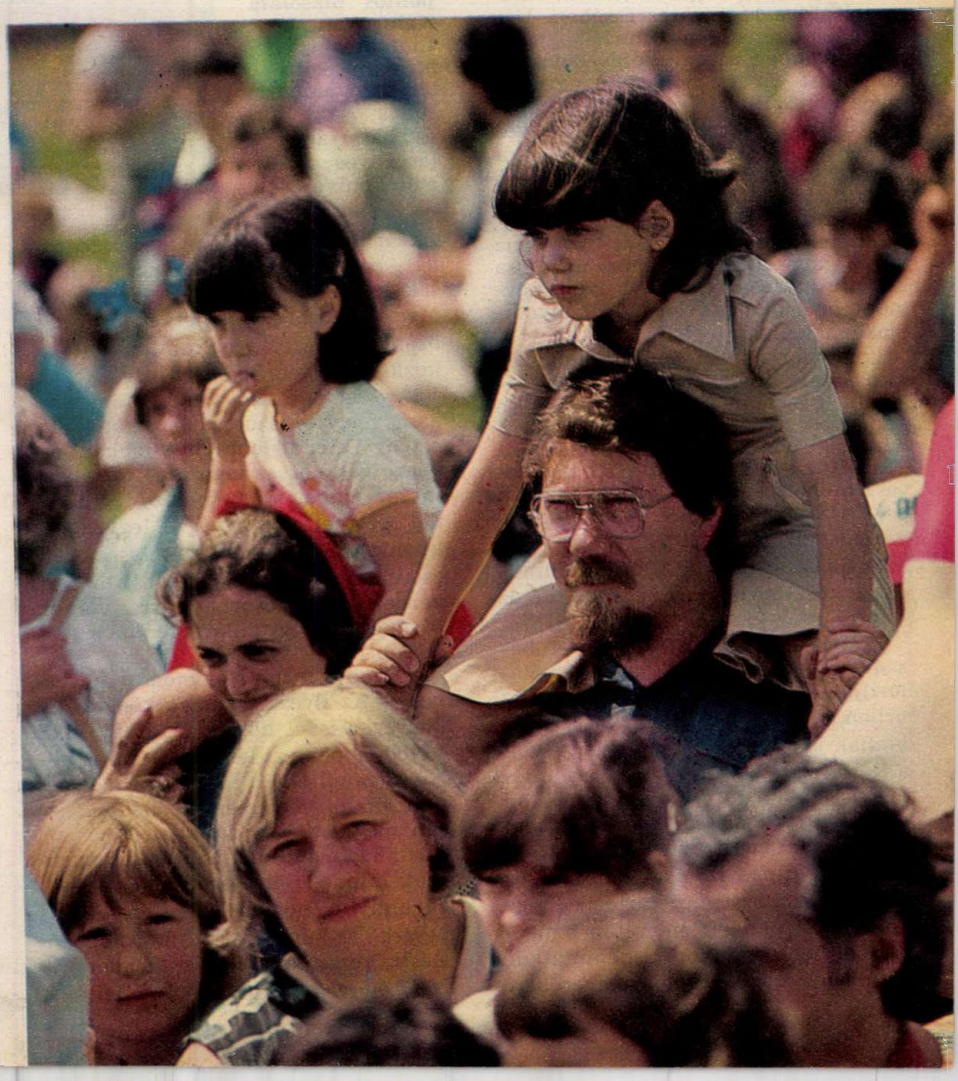

Az Asztalos János Ifjúsági Parkban május 26-án, a majális első napján többek között a következő programokból válogathattok: HEPIEND bohóccsoport, Karsai Pantomim RT, Kaláka együttes, Ali bohóc, a salgótarjáni Tempres és a kiskunhalasi Lyra együttesek, a sportpályán 11-es-rúgó verseny, női labdarúgó-mérkőzés, aerobic-bemutató, de lesz történelmi játék, kirakodó, aszfaltrajzverseny, hajómodell-bemutató, video-diszkó, megismerkedhettek a KSI sportolóival és edzőivel, és a sok-sok érdekes műsor mellett benézhettek a közeli Alfa moziba is, a non-stop filmvetítésre. Megnézhetitek a kézműves kisiparosok pályaválasztási bemutatóját, de bemutatót rendez camping-felszereléseiből a TRIÁL is. Már 26-án is magatokkal hozhatjátok cserére szánt könyveiteket, játékaitokat, a börzén biztosan kaptok majd valami érdekeset helyette.

ŰRSÉTA

Sántha Péter kecskeméti hetedikes, a Kristály Magazin vetélkedőjének győztese „űrsétát" tett a Szovjetunióban

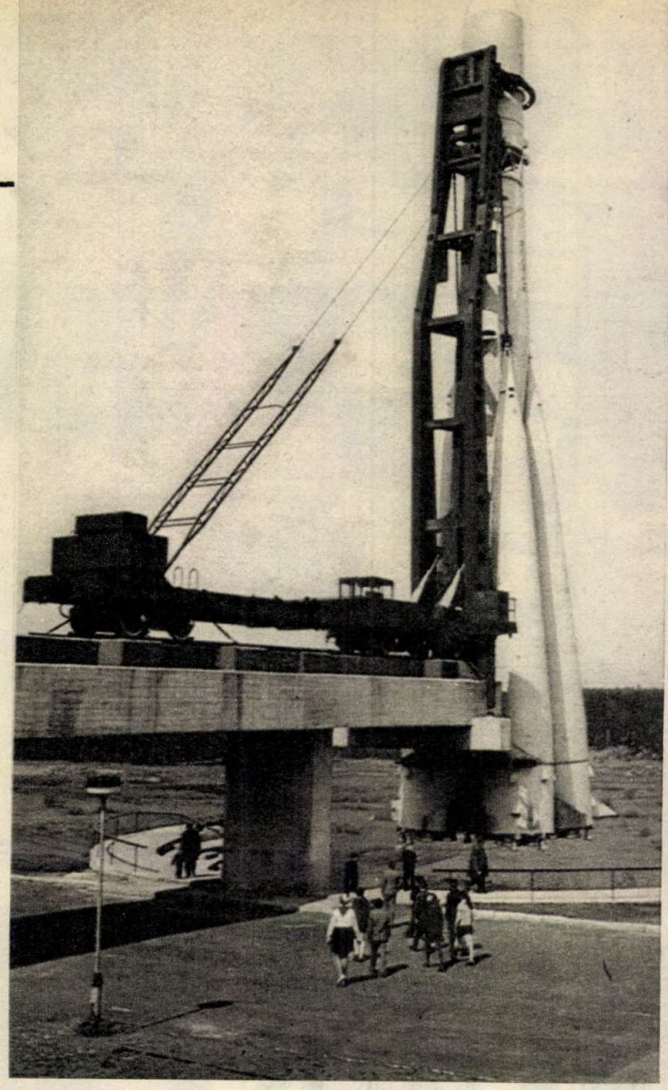

Jurij Gagarin űrhajójának pontos másolata Kalugában, a Ciolkovszkij Múzeum előtti téren, az emberi tudás és bátorság látványos emlékműve

Jóságos ég, hol is kezdjem . . .?

Talán a legelején. Magamról csak annyit, hogy kecskeméti vagyok, Sántha Péternek hívnak, és hetedikbe járok. Már az is óriási élmény volt, amikor februárban megnyertem a Kristály Magazin űrhajós-vetélkedőjét. Farkas Bertalan, a zsüri elnöke külön is gratulált, és ráadásul átvehettem az APN meghívóját egy szovjetunióbeli „űrsétára". Az iskolában professzornak csúfolnak. Hát ami azt illeti, hallottam már lehangolóbb csúfneveket is, arról nem is beszélve, hogy ezek szerint ismét méltónak bizonyultam rá.

. . . A repülés valami egészen különleges dolog. Mintha egy hatalmas térképet látnál magad alatt, amint tízezer méteres magasságban, kilencszáz kilométeres sebességgel száguldasz. Kár, hogy nincsenek kiírva a városok, folyók, hegyek nevei. Mindössze a leszállásnál kerített hatalmába némi pánik, meg a fülem is eldugult, de állítólag ezen mindenki átesik egyszer.

. . . Apropó, jellegtelen faház, valahol Kaluga régi városrészében. Úgy ránézésre senki sem hinné, hogy tulajdonképpen az űrkutatás bölcsőjét látja. Itt élt és dolgozott harminc éven keresztül Ciolkovszkij, aki egyszerű tanár létére az 1800-as évek végén kidolgozta az űrhajózás alapelveit. Egyszerű bútorok, egyszerű dolgozószoba, egyszerű műhely a padláson. A történelem egy jelentős fejezete kezdődött itt. Ezt bizonyítja az is, hogy a világ számos űrhajósa megfordult már ezen a helyen, úgyhogy nem akármilyen elődök nyomdokába léptem.

. . . Rohan az idő. A múzeumban az űrhajózás történetének ősrégi, elavult, kiszolgált szerkezetei. Az első szputnyik. Ebben a fülkében utazott Lajka kutya. Ezzel fényképezték le a Hold túlsó oldalát. Az első távközlési műhold. „Kezdetleges" űrruhák és visszatérő-egységek. Atyavilág, de régen volt mindez! Régen . . .? Hiszen az egész űrkutatás is csak mindössze húsz-egynéhány éves. Rohan az idő . . .

. . . De úgy igazán Valerij Kubászovval rohant az idő. Igen, igen Valerijjal, aki már háromszor is járt az űrben, többek között Farkas Bertalannak is ő volt a párja, és tagja volt a közös szovjet—amerikai űrrepülésnek is. És aki kifejezetten azért jött el az APN (Szovjet Távirati Iroda) székházába, hogy velem találkozzon!

Zömök, csupa izom és csupa derűs humor. Az igazsághoz tartozik, hogy kettőnk közül azért én voltam a megilletődöttebb, amikor a bemutatkozásnál a kezem eltűnt a tenyerében. Zavartan néztem ezt az eleven legendát, neki azonban szerencsére nem sok kedve volt ehhez a szerephez. Megsimogatta a fejemet, és kérdések özönével árasztott el, mintha kettőnk közül én lettem volna a híresebb.

Egyszerre csak azon kaptam magam, hogy oroszul válaszolgatok. Ez a tény Valerijt lepte meg jobban, elvégre vagy orosz tagozatos osztályba jár az ember vagy nem. Megilletődöttségemet pedig végre legyőzte a kíváncsiság, úgyhogy szép lassan felcserélődtek a szerepek. Most már én kérdeztem. Elsősorban arra voltam kíváncsi, hogy mikor repül legközelebb.

— Tudja a sors! — mondta nevetve. — Az ilyesmit millió körülmény mérlegelésével döntik el. Hogy kik? Látod, éppen ezt kérdeztem én is közös űrrepülésünk során az amerikai kollégáktól. Egy picit eltűnődtek, aztán megvonták a vállukat. Sorry . . . ezt mi sem tudjuk, fiúk. Ami engem illet, mindenesetre edzésben vagyok. Olyannyira, hogy jelenleg én is részt veszek az űrhajósok kiképzésében. Hogy konkrétan mi a feladatom? Nos, én vagyok a felelős a jelöltek erőnléti, technikai, orvosi és műszaki-tudományos felkészültségéért. Nem, nem . . . ez egyáltalán nem minden. Egy „rajtra kész" űrhajósnak éveken keresztül hozzávetőlegesen ötven vizsgán kell megfelelnie. Erről jut eszembe, te hány tárgyból vizsgázol év végén, Péter?

A vizsgák nem tartoznak kedvenc társalgási témáim közé, tehát gyorsan másra tereltem a szót. Vajon történnek-e vidám dolgok is ott „fenn" az űrben?

— Hogy történnek-e? — nevetett harsogva. — Azt látnod kellett volna, ahogyan például boszorkányosdit játszottunk. Persze, a XX. századnak megfelelően nem seprűn, hanem porszívón röpködtünk. A súlytalanság állapotában kifogástalan rakétahajtóműként viselkedik ez a hétköznapi szerkezet. Elöl beszívja a levegőt, hátul kifújja. Valóságos műrepüléseket hajtottunk végre, amelyhez a viszonylag szűk térben igazán boszorkányos ügyesség kellett. Természetesen pontoztuk egymás teljesítményét . . . Hogy mi az ördögnek vittünk magunkkal porszívót? No, ez már komolyabb dolog, és ez is a súly-

A FÖLDÖN

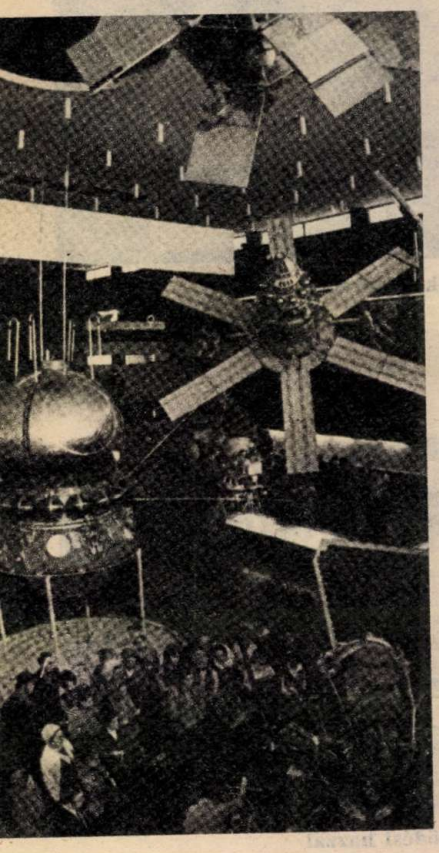

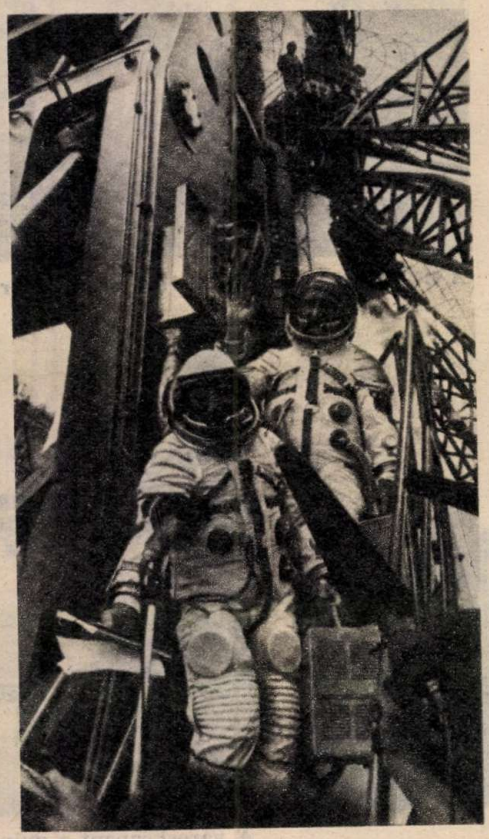

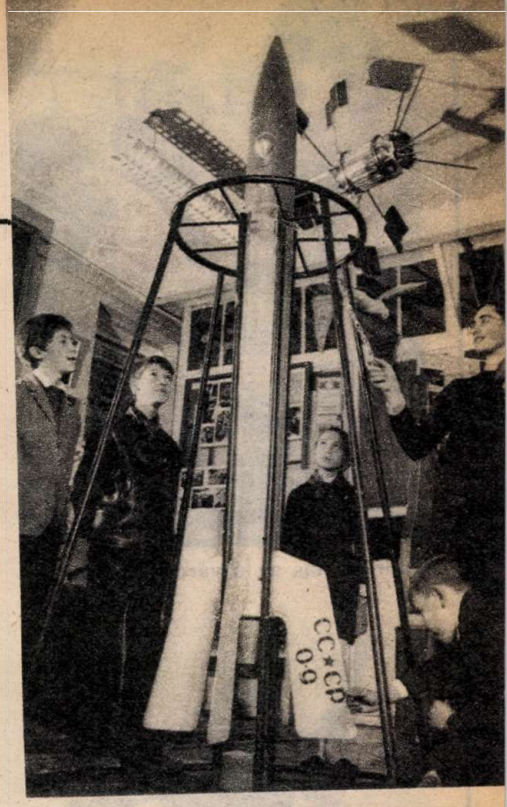

A közelmúlt technikai csodái ma már múzeumi tárgyak. Az űrkutatás „kozmikus sebességgel" fejlődik. ● Valerij Kubászov búcsút int a Földnek. Ezúttal az Apollo legénységével való Nagy Találkozóra indul. ● Modellezés magas fokon. A gyerekek űrhajós szakkörökben ismerkednek a „szakma" alapjaival. ● Innen már csak felfelé vezet az út. A bajkonúri indítóállomás készen áll az újabb hordozórakéta fogadására.

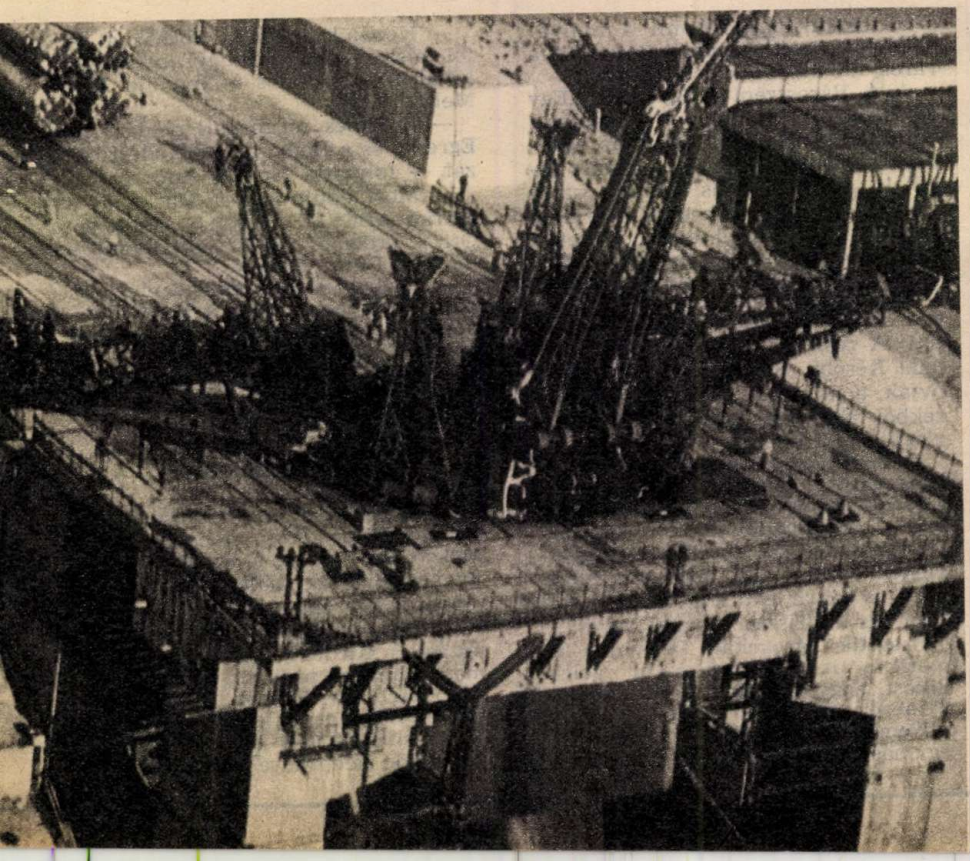

talansággal függ össze. Mert a legapróbb tárgyak is a kabin légterében maradnak. Hajszálak, a kísérleti anyagok apró morzsái, porszemek, meg a fene tudja még mi minden. Ezek könnyen a szembe vagy a tüdőbe kerülhetnek, a levegőt tehát folyton porszívózni kell. Egyszer a Farkas Berci bajusza is röpködni kezdett. No nem az egész, mert azért nekem is van szívem. Az történt, hogy a Berci sehogyan sem tudta elhinni, hogy repülni fog. Ezért fogadást ajánlott. Ha mégis rá esik a választás, az űrben levághatom a bajuszát. Hozzá is kezdtem, de olyan kétségbeesett képet vágott, hogy látszott rajta, inkább örökké a Föld körül fog keringeni, mintsem hogy a bajsza nélkül térjen vissza. A bajusz túlnyomó többsége tehát megmaradt...

... Nagyon elcsodálkoztam, amikor búcsúzni kezdett. Pedig az egyórás beszélgetésből majdnem két óra lett. De hiszen, még annyi kérdésem lett volna. Talán majd levélben. Mert úgy érzem, igazán barátok lettünk.

Lejegyezte: **Cser Gábor**

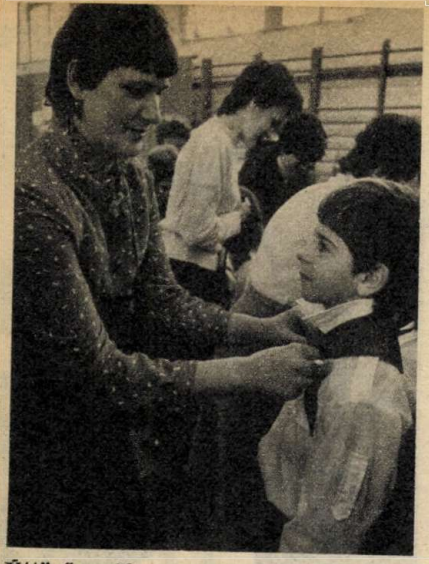

Úttörőavatás az újvárosi iskolában

A BVK-ban 12 milliárd forint termelési értéket állítanak elő

Kazincbarcika a szobrok városa is

A városközpont a művelődési házzal

Bevallom: gonoszkodtam a kazincbarcikai Bottyán Eleonórával, Deme Gyuszival, Kiss Melindával, Kovács Andreával és Szabó Ritával, amikor nem akartam megérteni, hogy miért is szeretik városukat. Próbáltam bizonygatni: nincs ott semmi látnivaló, semmi érdekesség. Gonoszkodás volt ez, hiszen még egy rozzant tanyához is ragaszkodhat az ember, ha ő építette vagy ott töltötte gyermekéveit. S Kazincbarcika ugyan nem patinás ősi város, de van mivel büszkélkednie.

— Többször elnyertük a „Tiszta, virágos város" címet — mondta Kovács Andrea. — Parkokban, az utak mellett, az egész városban rengeteg a fa.

— A Mátrában vagy a Bakonyban több van... — mondtam én.

Nem lehetett kizökkenteni őket.

— Kazincbarcika a szobrok városa — folytatta Szabó Rita.

Egy újszülött — egy fa

Ezt viszont nehéz lett volna letromfolni, mivel valóban meglepően sok szobor díszíti parkjaikat, kisebb s nagyobb tereiket. A sok fa is igaz, s történetük megérdemli a nyilvánosságot. Erről Reményi Zoltánné, a városi tanács főelőadója beszél:

— A Városszépítő Egyesület „Egy újszülött — egy fa" — mozgalmat indított. A növendék fákat az egyesület megveszi, a helyet a tanács jelöli ki, a gödröket is kiásatja, szerszámot ad, aztán jöhetnek a szülők, akár a gyerekekkel együtt, ültetni. Évente egyszer, novemberben rendezzük a nagy fatelepítést, amikor azok a szülők ültetik el a fákat, akiknek abban az évben gyerekük született. A részvételről emléklapot kapnak. Később visszajárnak a fáikhoz, óvják, gondozzák. S ha aztán a gyerekből ifjú lesz, akár a saját fája alatt randevúzhat...

Kazincbarcika mindössze harminc éves város, de már sok szép jelzőt kivívott magának. Az újvárosi iskolában beszélgetőtársaim sorolták: „Iskolaváros", „A fiatalok és a gyermekek városa", „A vegyipar fellegvára", s a már említett „Szobrok városa" és a „Tiszta, virágos város".

Szeretik városukat. De vajon ismerik-e? Arra kértem az öt nyolcadikost, hogy állítsanak össze egy városnéző programot.

Nem kellett tanakodniuk, mondták egymás szájából kapkodva a szót.

— Kezdjük a sétát a kórháznál. A jól felszerelt egészségügyi intézmény kívülről is mutatós — mondta Kiss Melinda.

— Érdemes megnézni, például az Egressy és a Radnóti művelődési házat — folytatta Kovács Andrea.

— Most épült lent a Márkánál a Márka ABC és ott van a lakótelep. Ott is érdemes rövid sétát tenni — mondta Deme Gyuszi.

— A Barcika étteremben ebédelni vagy vacsorázni lehet, a Hotel Polimerben pedig aludni — fejezte be a napot Kovács Andrea.

A programból nem szabad kihagyni az újvárosi iskolát.

Város született

Előbb azonban röviden ismerkedjünk meg a város „őstörténetével" Maksó Sándornak, a Kazincbarcikai Vegyész Sportegyesület egyik vezetőjének előadásában.

— 1950-ben kezdődött a város alapozása a Tardona völgyében. Hatalmas szénmező terül itt el. Ormosbánya, Herbolya, Putnok, Berente, Sajószentpéter nevét a szén, a bánya tette ismertté. Itt a Sajó, a völgy szeles, de telepítésre alkalmas. 1950-

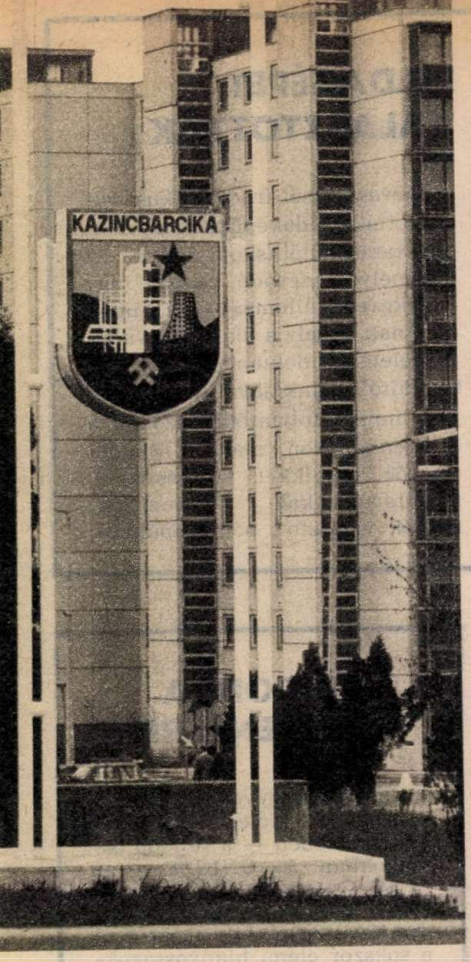

„Egy újszülött — egy fa"

Társadalmi munkás itt mindig akad

Lányok az újvárosi iskolából. Edzőjük: Mészáros Györgyné

EGYÜTT A VÁROSSAL

ben elkészült a hőerőmű, a mai Borsodi Hőerőmű Vállalat elődje, mellette a szénosztályozó, majd felépült a Nitrogén Műtrágyagyár. Ebből lett a Borsodi Vegyi Kombinát. Nálunk tehát meghatározó volt és most is az a kombinát. A BVK fejlődését némiképp mutatja, hogy három évtizeddel ezelőtt ötszáz dolgozója volt, most 7 ezer van. Akkor fél milliárd forint termelési értéket állított elő, most 12 milliárdnál tartunk. Hetvenféle termék kerül ki a kombinátból, amelyekből legfontosabb a pvc. Kazincbarcika város hivatalosan 1954-ben Sajókazinc, Barcika és Berente egyesítésével jött létre. Akkor 4 ezer, most több mint 40 ezer lakója van.

Az újvárosi iskola volt Kazincbarcika első iskolája!

— 1954. február 10-én reggel jöttek ide először az általános iskolások — emlékezett vissza dr. Veres Lajosné igazgatónő, aki akkor még Rudolftelepen tanított, s később, 1963-ban saját kérésére került át az újvárosi iskolába. 1967-től ő az igazgatója.

Rengeteg a virág az iskolában. Szélesek és tiszták a folyosók, a termek. Az elhanyagolt és rozoga iskolára gondolva, ahogy ott álmodoztam, a pedagógusok és a gyerekek rögvest mondták: ez már elavult, már rég kinőtték, a többi barcikai iskola nagyobb és szebb. A tizennégy csoportban tanuló 382 gyerek és a 34 nevelő összesen nyolc szaktanteremmel, egy tornateremmel, egy kondícionáló teremmel, könyvtárral, orvosi rendelővel, konyhával és ebédlővel rendelkezik.

A még ifjúkorban lévő iskolának múltja van. De híres-nevezetes a jelenéről is.

— Hozzánk az egész városból jöttek gyerekek, mivel az „a" osztályok testnevelési tagozatosak. Az 1., a 2. és a 3. b osztályokba csak lányok járnak. Ők nem tagozatosak, vagyis testnevelési óraszámuk szokásos, de rendszeres sportfoglalkozásokon vesznek részt. Heti két órában balettet és két órában ritmikus sportgimnasztikát tanulnak — mondta el Mészáros Györgyné testnevelőtanár, aki egyben az RSG itteni megteremtője.

Tíz évvel ezelőtt kezdték a ritmikus sportgimnasztika foglalkozásokat. A Kazincbarcikai Vegyésznél is létrehozták az RSG szakosztályt. A gyerekek 70 százaléka tagja a Vegyész valamelyik szakosztályának.

Kovács Andrea 8/a-s, aki a ritmikus sportgimnasztikának hódol és csapatkrónikás, arra vállalkozott, hogy néhány osztálytársa segítségével elmondja, milyen rendezvényeken vettek részt.

Nem csak a sport

— A felsorolás nem lesz teljes — kezdte. — Ott voltunk a TTUSZ-on és területi másodikok lettünk. Deme Gyuszi technikából hetedik, Széles Ágnes matematikából harmadik, én második, s így eljutottunk a megyeire. A közlekedési versenyt is nemrégiben rendezték. Az én osztályomból Búzás Éva és Vígh Judit a megyein második helyezést vívott ki. A fiúk közül a nyolcadik b-s Bördős Sanyi és Szatmári Pali az egyéni versenyben az országos döntőbe jutott.

Szente Pál
Fotó: Karasz Lajos

ZSIBONGÓ

KOCCANÁSOK

Három lány ült a padon. A fiú a szomszédos padra telepedett. Diplomatatáskájából újságot vett elő, az Esti Hírlapot olvasta, legalábbis úgy tett. Aztán elővette a cigarettát. A felnőttek alapos megfigyelésekor ellesett mozdulatokkal rágyújtott. Titokban a lányokra lesett. A lányok — kevésbé titokban — a fiúra.

— Így én is tudnék cigizni — mondta az egyik lány, és úgy tett, mintha pöfékelne. — Én sem szívnám le...

A fiú ekkor mélyen leszívta a füstöt. S aztán arca színt váltott, köhögött, fuldoklott... A lány megijedt, majd látva, hogy nagy baj nincs, megjegyezte:

— Kár volt leszívni. Ha nem teszed, akkor is elhisszük...

— M... mit? — kérdezte nagy nehezen a fiú.

— Azt, hogy bolond vagy — vágta rá a lány. Majd mind a hárman összenevettek. A fiún nevettek, de akkorát, hogy az tán öregemberként is emlékezni fog rá.

(Szente)

PÉLDAKÉPET VÁLASZTOTTAK

Darvas József író-politikust választották példaképüknek az óbudai, kaszásdűlői iskola úttörői. Az ünnepélyes névadó csupán egy emlékezetes állomása volt annak az útnak, amely a diákok névadójuk életének dokumentumait egybegyűjtő munkájával kezdődött. S e munka folytatódik azokon a mindennapokon, ahol az óbudai úttörők tetteikkel, tanulásukkal, magatartásukkal bizonyítják: méltók választott példaképükhöz.

EGY KÉP – EGY MONDAT

SÉTA – EBÉD UTÁN?

NAPONTA NEGYVENEZREN

Naponta negyvenezer gyerek hal meg — főleg kiszáradás következtében — a fejlődő országokban. Az UNICEF — az ENSZ Gyermekalapja — most folyó gyermektúlélési programjával igyekszik megelőzni a sokszor elemi hiányosságokból fakadó halálozást. A program keretében kidolgozták a védekezés legtermészetesebb módszereit, ellátják védőoltással a kontinens gyerekeit és megtanítják őket a legalapvetőbb higiéniai szabályokra. Magyarországi látogatásán Tarzie Vittachi, a gyermekalap főigazgató-helyettese megköszönte a magyar gyerekek segítségét, amelyet az UNICEF-lapok vásárlásával már eddig is nyújtottak az arra rászorulóknak.

IZOM-LECKÉZTETÉS

A járdák, utak bitumenén egyre többen próbálkoznak a gördeszkázás fortélyainak elsajátításával. Az üzletben vásárolt vagy házilag barkácsolt fürge járgány „megszelídítése" sok gyakorlást igényel, de a gördeszkán utazás élménye feltétlenül megéri a fáradságot. Aki egyszer feláll a guruló deszkára és esés nélkül megtesz néhány métert, nehezen tudja abbahagyni az ügyességet, egyensúlyérzéket és lábizmokat fejlesztő játékot. Azért nem árt itt sem az óvatosság, hiszen a „pálya" talaja meglehetősen kemény, így az ügyetlenségből vagy a száguldásból adódó bukfencek sérülést is okozhatnak. Inkább hajtsatok lassabban és gyakori kanyarokkal „cifrázzátok" a gördeszka útját.

A PAJTÁS TELEXE

A „Játszóterek és szobai játékok" című országos pályázat anyagából rendezett időszaki kiállítással nyitott április 28-án a kecskeméti Szórakaténusz Játékműhely és Múzeum. A kibővített játéktörténeti kiállításukat és a „Papírcsodák" című időszaki bemutatót május 5-től lehet látogatni. ● A Hungarocamion budapesti telephelyén ünnepélyesen átadták hazánk első, kamionból kialakított filmszínházát. A gurulló mozi klubfoglalkozásoknak, rendhagyó irodalom- és osztályfőnöki óráknak, valamint más közművelődési programoknak is otthont adhat. ● A boglárlellei kikötőben partra húzatták az első – 1872-ben épült – balatoni csavargőzöst. A látványként is érdekes vízijármű-ből hajómúzeumot és vendéglátóhelyet alakítanak ki.

FUTATEJ

Ismét Fut a tej, vagyis „Futatej" futóverseny lesz május 26-án. A rajt tehát május 26-án 11 órakor a XI. kerületi szabadidő központban. Nevezni a rajt színhelyén lehet 26-án 9 órától. Nevezési díj: 10 forint. Kétféle táv lesz; a tavalyihoz hasonlóan egy 4 kilométeres és még egy 7,5 kilométeres is. A rendezők kérik, hogy a résztvevők néhány biztosítótűt vigyenek magukkal. A verseny után a Tejipari Tröszt ajándékait sorsolják ki a résztvevők között.

ZÁSZLÓAVATÁS ŐRMEZŐN

Új úttörőcsapat alakulásáról kaptunk hírt a szeptemberben átadott budapesti Neszmélyi úti általános iskolából. A csapat Zelk Zoltán nevét vette fel, aki életének utolsó tíz esztendejében az őrmezői lakótelepen élt. A névadó ünnepély és zászlóavatás alkalmával az iskola tanulói irodalmi műsort adtak elő a költő verseiből és kiállítást rendeztek kéziratairól, könyveiből, fényképeiből. Az ünnepségen részt vett a költő özvegye is. A csapatzászlót a Magyar Néphadsereg 1999. számú alakulata adományozta.

NYITÁS JÚNIUS 17-ÉN

Lassan végső szakaszához érkeznek a XX. nyári úttörő-olimpia előkészületei Zánkán. Jól haladnak a stadion munkálatai, a felújítás befejezése után még legalább egy hónapot ülepedhet a pálya a versenyek kezdetéig. A szervezők különben már a résztvevők szabadidős programjairól is gondoskodtak. A versenyek után ki-ki betérhet egy filmvetítésre, diszkóba, de lesz pol-beat koncert, hajókirándulás és sárkányrepülő-bemutató is. Az olimpiáról, akárcsak az „igaziakról" video-, illetve filmfelvétel is készül. Bővült különben a balatoni úttörőváros sportlétesítménye, két új, betonozott kézilabdapályát adnak majd át a játékok kezdetére. Eldőlt már az is, hogy az úszók versenyeit a szomszédos Balatonfűzfő uszodájában, a röplabdamérkőzéseket Veszprémben, az evezősök viadalát pedig a kissé távolabb levő Agárdon, a Velencei tavon rendezik.

FILMPÁLYÁZAT

A családi élet harmóniájának ábrázolására filmpályázatot hirdetett a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, az Állami Ifjúsági Bizottság, valamint a Magyar Amatőrfilm és Video Szövetség. A pályázatra nevezhető minden olyan 20 perc időtartamot meg nem haladó, bármilyen műfajú amatőrfilm, amely eddig versenyen, pályázaton nem vett részt. Nevezési és filmbeküldési határidő 1984. szeptember 15. Nevezési lapokat a Népfront megyei szervezeteinél és a Magyar Amatőrfilm és Video Szövetségnél lehet igényelni. A pályázók minden hónap második hétfőjén 15 és 17 óra között az Ofotért Budapest, VII., Asbóth u. 15. szám alatti bemutató termében díjtalan szaktanácsadáson vehetnek részt.

ZSIBONGÓ

PETROVÁCZ ISTVÁN

(9.)

13 FŐ, 1 KUTYA ÉS EGY IGAZGATÓ

— Te érted ezt? Tizenkét ártatlan gyereket rábízunk egy vadidegenre? — kérdezte Sáfrány tanárnő a szomszédjától, Kisamác tanárnőtől, amikor a vonat az Öregvisnyóra indulókkal kidöcögött az állomásról.

— Ráadásul ez a vadidegen még maga is gyerek! — aggályoskodott a megszólított. — Tizenöt napig felnőtt nélkül lesznek, valahol a világ végén!

— Két napig! — szólt közbe csendesen Urbán tanár úr. — Holnapután az igazgató kartárs átveszi a tábor vezetését.

— Átveszi, ha a nej hozzájárul. De milyen asszony az, aki az esküvője másnapján elengedi maga mellől az embert? — szólta le Urbán tanár urat Sáfrány tanárnő.

— Miért engedné el? Vele megy! — adta a tájékozottat a férfi.

— Púpnak? A diri hátára? Akkor a diri aligha törődik a gyerekekkel!

— Majd törődik a katona.

— Az a kákabélű huszár? Hogy tart az a suhanc fegyelmet? A fiúk nem fogadnak szót neki!

— Szerintem egészen jól megértik majd egymást! — szólt közbe az egyik szülő. — Hiszen majdnem egykorúak.

— Kibabrálnak vele!

— Ellenkezőleg! Imádni fogják!

A vitának itt vége szakadt, a tanári kar felkerekedett, hogy átsétáljon a buszmegállóba, ahová fél óra múlva megérkezett a menyasszony.

Az ifjú asszony nem tartozott a kimondottan karcsú nők közé, de azt se lehetett ráfogni, hogy dagadt. Nem volt sem túl alacsony, sem túl magas, sem szép, sem rút. Inkább kedves, mint morcos, inkább beszédes, mint hallgatag. A testület hölgytagjai perceken belül összebarátkoztak vele.

Az új pár az ebédet az iskolában, a kartársak körében költötte el. Az ebéd a késő délutánba nyúlt, s az emelkedett hangulatban senkinek sem jutott eszébe felemlegetni a táborozókat.

Este a tantestület felkerekedett, s áttette székhelyét a szövetkezet központjába, a közgyűlési terembe, ahol a vacsorát, az igazi lakodalmat tartották, amelyre az egész község hivatalos volt.

Az ünnepi köszöntőt Csemege Lajos brigádvezető mondta. Szabadon, papír nélkül beszélt, kissé csapongva. Épp egy körmondat szóvirágokkal teletűzdelt hatodik mellékmondatánál tartott, amikor a nyitott ajtón át az éjjeliőr bekiabált a terembe:

— Csemege Lajos brigádvezető urat keresi az elvtárs!

Csemege sietve befejezte a mondatot, poharát az ifjú pár egészségére, boldogságára ürítette, s kitámolygott az ajtón.

Egyenesen az öregvisnyói erdész, Farkas Elek ölelő karjaiba.

— Lajoskám! — bődült el az erdész. — Ezer éve nem láttalak! Csak nem zavarok éppen!

— Dehogy zavarsz, te soha nem zavarsz! — nyögött fel, mint egy megsebzett vad, a brigádvezető. — Soha jobbkor nem jöhettél volna! Gyere, éppen lagzit tartunk!

S tuszkolta volna be a jövevényt az ajtón, amikor ködös agyában felvillant valami halovány fény.

— Te Elek! — fogta vissza a karjánál az erdészt. — A gyerekek rendben megérkeztek?

— Miféle gyerekek?

— Az úttörők. Megkaptad a táviratomat, nem?

— Én egy hete az országot járom. Szabadságon vagyok. Mikor indultak azok a... gyerekek?

— Ma reggel!

Csemege a fejéhez kapott, aztán lerogyott egy közeli székre.

A brigádvezető eltűnése az igazgatón kívül senkit nem idegesített. Őt azonban vagy tíz perc után baljós sejtelmek kezdték el gyötörni. Elindult, hogy megkeresse Csemegét.

— Rosszul vagy? — tette a gyöngyöző homlokú brigádvezető fejére a kezét.

— Rosszul? — hahotázott erőltetett jókedvvel Csemege. — Az nem kifejezés, hogy rosszul. Pocsékul! Engedd meg, hogy bemutassam volt évfolyamtársamat, az öregvisnyói erdészház vezetőjét!

Most meg az igazgatónak kellett sürgősen széket keríteni...

Illés alezredes, kopasz, hízásra hajlamos, nagydarab ember, már alaposan benne a korban, az íróasztalánál állt, s Kecskés százados jelentését hallgatta. Már legalább fél órája. A százados mindenről beszámolt, ami az alezredes szabadsága alatt történt.

— Kaptunk egy levelet is — mondta a százados, s átnyújtota a parancsnoknak Gyalog honvéd kikérőjét.

— És?

— Elengedtem a... fiút!

— Jól tetted, János — tért át minden átmenet nélkül a tegezésre az alezredes. Előrejött az íróasztala mögül, s megrázta a százados kezét.

Azt, hogy a kiképzés az ő távollétében is rendben haladt, a parancsnok természetesnek tartotta. Mindig is tudta, hogy Kecskés százados érti a dolgát, s nem csalódott most sem benne.

De hogy azt a katonát elengedte, annak kimondottan örült. Úgy gondolta, ha egy honvédet, a hadsereg egyik tagját felkérik, hogy működjön közre egy nyári tábor vezetésében, az hallatlanul nagy dolog. Miért kérik fel? Mert alkalmasnak tartják rá. Biznak benne. Választhatnának bárkit, egy felnőttet, egy tanárt, valakit a szövetkezetből, de nem, honvédet választanak.

Mert jó véleménnyel vannak róla. Személy szerint is, és rajta keresztül a honvédségről.

— Rendesen elláttátok?

— Azt hiszem, igen. — S Kecskés százados elsorolta, mi mindennel indították útnak Gyalog honvédet.

— Mindez belefért egy nagyobb papírzacskóba! — csóválta a fejét az alezredes.

— Aktatáskát vitt.

— Sátrat adtatok neki?

— Egy sátorlapot.

— Amikor annyi sátrunk van! — dörmögte az alezredes. — És mind használaton kívül. Hálózsákot?

— Annyi mindent el sem bírt volna. Meg nagyon kellett neki sietni, hogy elérje a vonatot.

— Mivel indítottátok útnak?

— Nyílt paranccsal.

Az alezredes megállt Kecskés százados előtt. — János! — mondta neki határozottan. — Holnap éjszakára

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

és holnaputánra szükségem van egy gépkocsira. A legjobb lesz a terepjáró, azt rendesen meg lehet pakolni...

Másnap délután az alezredes tételesen ellenőrizte, mindent összekészítettek, s beraktak a kocsiba, amit kért, aztán beült a gépkocsivezető mellé.

— Irány Öregvisnyó — közölte szűkszavúan.

Vidéken egy valamirevaló lakodalom három napig tart. Az igazgatóéké a második napi ebéddel befejeződött. Az új pár felállt az ünnepi asztaltól, s beszállt az erdész ezerötszázas Ladájába.

Az iskola feje feleségével a Tinódi Lantos Sebestyén raj táborába, Öregvisnyóra indult. Velük tartott Csemege Lajos, akit a szövetkezet vezetősége küldött, hogy a helyszínen ellenőrizze, nem szenvednek-e az aratásban helytálló szövetkezeti dolgozók gyermekei szükséget?

A Lada pontban négykor tolatott ki a szövetkezet központi épülete kapuján.

— Mennyi lehet az út odáig? — törölgette gyöngyöző homlokát az igazgató.

— Háromszáz kilométer. Öt óra...

Még sötétedés előtt elérték a hegyeket, s kilenc óra körül befutottak Öregvisnyóra. Ám alig hagyták el a községet, eleredt az eső. Előbb csendesen, apró szemekben szitált, majd egyre sűrűbben potyogtak a cseppek, már nem is esett, hanem zuhogott, ömlött, patakzott, zúgott le a víz, előbb csak az égből, azután a hegyoldalból is.

Az erdész leállította a motort, kioltotta a lámpákat. Abban a pillanatban vakító fény vágott a visszapillantó tükörbe. Egy katonai terepjáró fékezett mögöttük.

Amint az eső kicsit alábbhagyott, kinyílt a terepjáró ajtaja. Esőkabátos, vállas, testes katonatiszt szállt ki belőle. A Ladához sietett.

— Erőt, egészséget! — köszöntötte az erdészt, aki leeresztette az üvegablakot. — Nem tudják véletlenül, merre van az erdészház?

— Jó úton jár! Tovább, egyenest! — biztatta az erdész, s közben mosolygott a szakálla alatt. — Még pár száz méter. Földúton.

— Egy úttörőtábort keresek — mondta az alezredes. — Az egyik katonámat...

— Gyalog elvtársat? — szólt ki a Ladából az igazgató. — Őt mi kértük ki...

Az eső közben elállt, az igazgató, felesége, Csemege brigádvezető kiszállt a kocsiból. Sorra kezet fogtak az alezredessel.

— Azt hiszem, indulhatunk! — mutatott fel a hegyre az erdész. — Természetesen gyalog. Csak azt vigyük magunkkal, ami romlandó!

— Átrakhatjuk a csomagokat az én kocsimba — javasolta az alezredes. — A terepjáró még elboldogul valameddig...

(Folytatjuk)

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

Ez aztán az építőkocka! Francia formatervezők készítették ezt az ötletes játékot, amellyel minden gyermek felépítheti álmai városát, csak elegendő helye legyen hozzá!

A szép kivitelű műanyag téglák mellett az ajtók és ablakok megfelelő méretűre kicsinyített modelljei is hozzá tartoznak a készlethez.

Reggel 9 és 10 óra között a leggyengébb az ember emlékezőképessége – állapították meg nyugatnémet biológusok, amikor az emlékezés meghatározott napi ritmusát vizsgálták. Érdekes módon este 8–9 óra között bizonyult az emlékezet a legjobbnak, ilyenkor még a régebben tanult dolgok is eszükbe jutottak a vizsgált személyeknek, holott eddig azt hittük, hogy este már fáradt az agy.

A gyermekek emlékezetének napi ritmusa viszont némileg lerövidül, tőlük a késő délutáni órákban várható a legjobb szellemi teljesítmény.

A súlyosabb operációkat követően sokszor vezet szövődményekhez, ha a varratokat nem fogadja be a szervezet, azok begyulladnak, vagy esetleg nem rögzítik tökéletesen az összezárandó sebeket. Szovjet kutatók egy újfajta varratrögzítési technikát dolgoztak ki: fonal helyet mágnest használnak e célra.

A szervezetre ártalmatlan szilikongumi-gyűrűkbe helyezik be a mágneseket, s e gyűrűkkel nyomják össze az egyesítendő szöveteket. A sebszélek 7–10 nap alatt egyesülnek, a feleslegessé váló gyűrűk pedig természetes úton kiürülnek a szervezetből. A mágneses rögzítés miatt a műtétek is rövidebb ideig tartanak, s hamarabb meggyógyulnak a betegek.

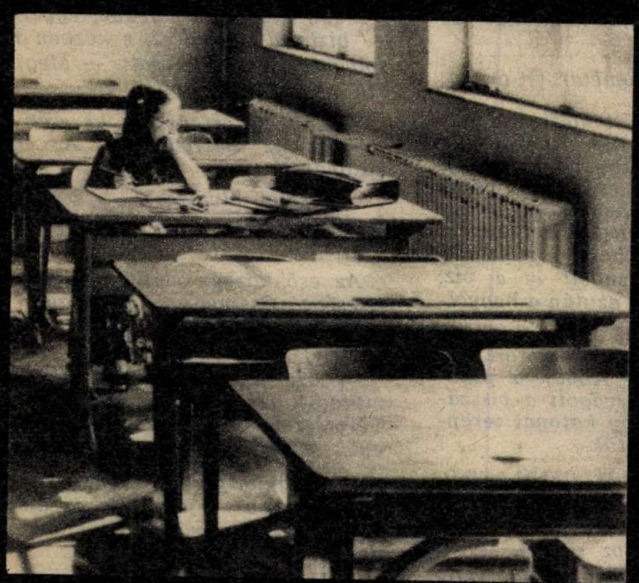

Egyszerűen nem lehet rossz fényképet készíteni a Kodak-gyár új, Disc-rendszerű fényképezőgépével. Korong alakú fényérzékeny lemezt kell belehelyezni a gépbe – ez lényegesen biztonságosabb, mint a tekercs. Az új fényképezőgép teljesen önműködően dolgozik. Csak egy gombot kell lenyomni rajta, s az elektronikus berendezés megméri a fényerősséget, kiválasztja a megfelelő fényrekesz-értéket, az expozíciós időt, és a távolságot.

Az utolsó képkocka elhasználását is jelzi a gép, s nem kell ezután „visszacsavarni" a filmet, hanem csak egyszerűen kivenni a korongot a gépből.

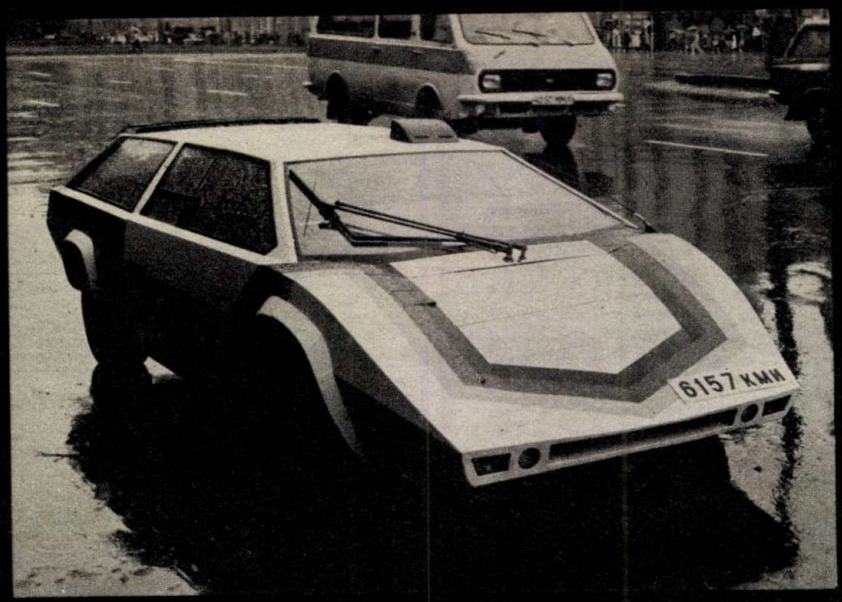

Egy szovjet amatőr autómodellező saját maga „barkácsolta" a képen látható sportkocsit. Az autó motorikus berendezéseit a Lada gépkocsiból alakította át, míg az áramvonalas, legújabb versenyautókat utánzó karosszériát üvegszálpaplanból formázta. A kocsi maximális sebessége 170 kilométer/óra. A tetője nyitható, s vezetését az automatikusan működő elektronikus műszerfal segíti.

Lézersugár tapogatja le a tökéletes hangzású hanglemez „mikrobarázdáit" a CD-HiFi rendszer különleges berendezésein. A hagyományos hangfelvételi módszerek helyett – amelyekben a hangrezgéseket elektromágneses rezgésekké alakitják át, s ezeket rögzitik „analóg" módon a hanglemez barázdájában – itt egy számítógép méri a hanghullámokat, s a mért értékeket digitális formában raktározza.

A digitális hanglemezkorong mérete csupán 11,5 cm átmérőjű, s csak az egyik oldalára lehet rögzíteni a muzsikát. Mégis 60 percig tartó zene fér el rajta. A CD-lemezjátszó mérete is kisebb: alig nagyobb egy vastag könyvnél. A lézersugár érintés nélkül tapogatja le a lemezt, s ezért páratlan minőségben, szinte végtelen hosszú ideig élvezhető igy a zene.

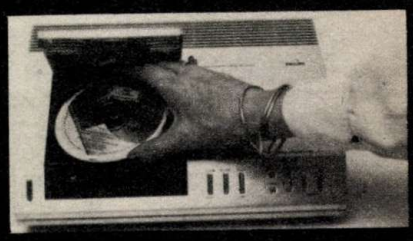

Lóüdülőt létesítettek az angol sportkedvelők. (Nagy-Britanniában a lóverseny nemzeti sport.) Az állatok életét tanulmányozó tudósok megállapitották, hogy javul a lovak teljesitménye, ha rendszeresen fürdetik őket, s gyakran napoztatják. Minthogy Angliában nem túl sok a napsütés, ezért a berkshire-i lótenyésztő üzemben kvarclámpákkal is felszerelték a lótelepet.

A rendszeresen napfürdőző állatoknak jobb a közérzetük, kevesebb közöttük a vérszegény, gyorsabban gyógyulnak a sebeik és jobban szaporodnak.

Tömegesen gyártják már Csehszlovákiában a napelemeket. Egy-egy napelemrendszer 20 darab napkollektorból áll, s a különleges anyaggal bevont üveglapokat vaslemez-rámák biztositják. Az üveg alatt hőfelfogó, fekete lemez van. A berendezéshez 1200 literes víztartály tartozik, s benne 70–80 fokosra melegithető fel a napenergiával a viz.

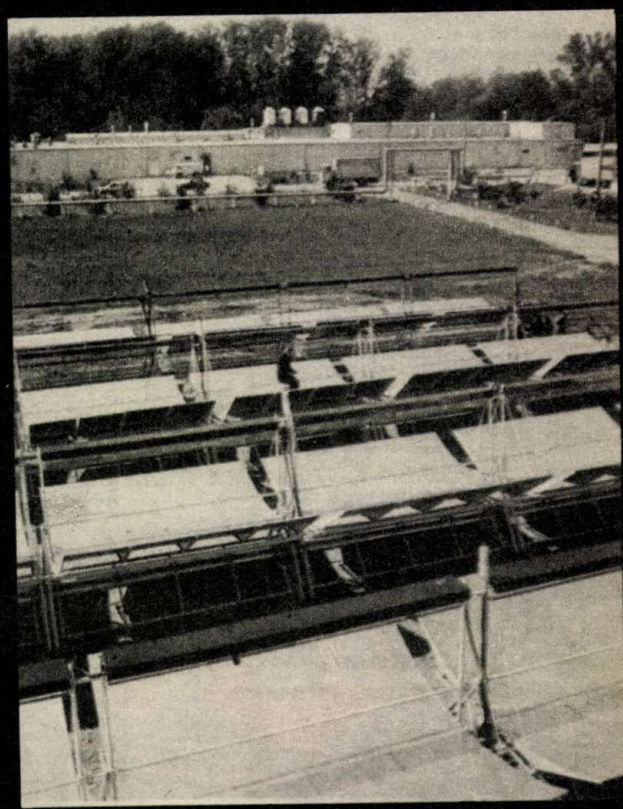

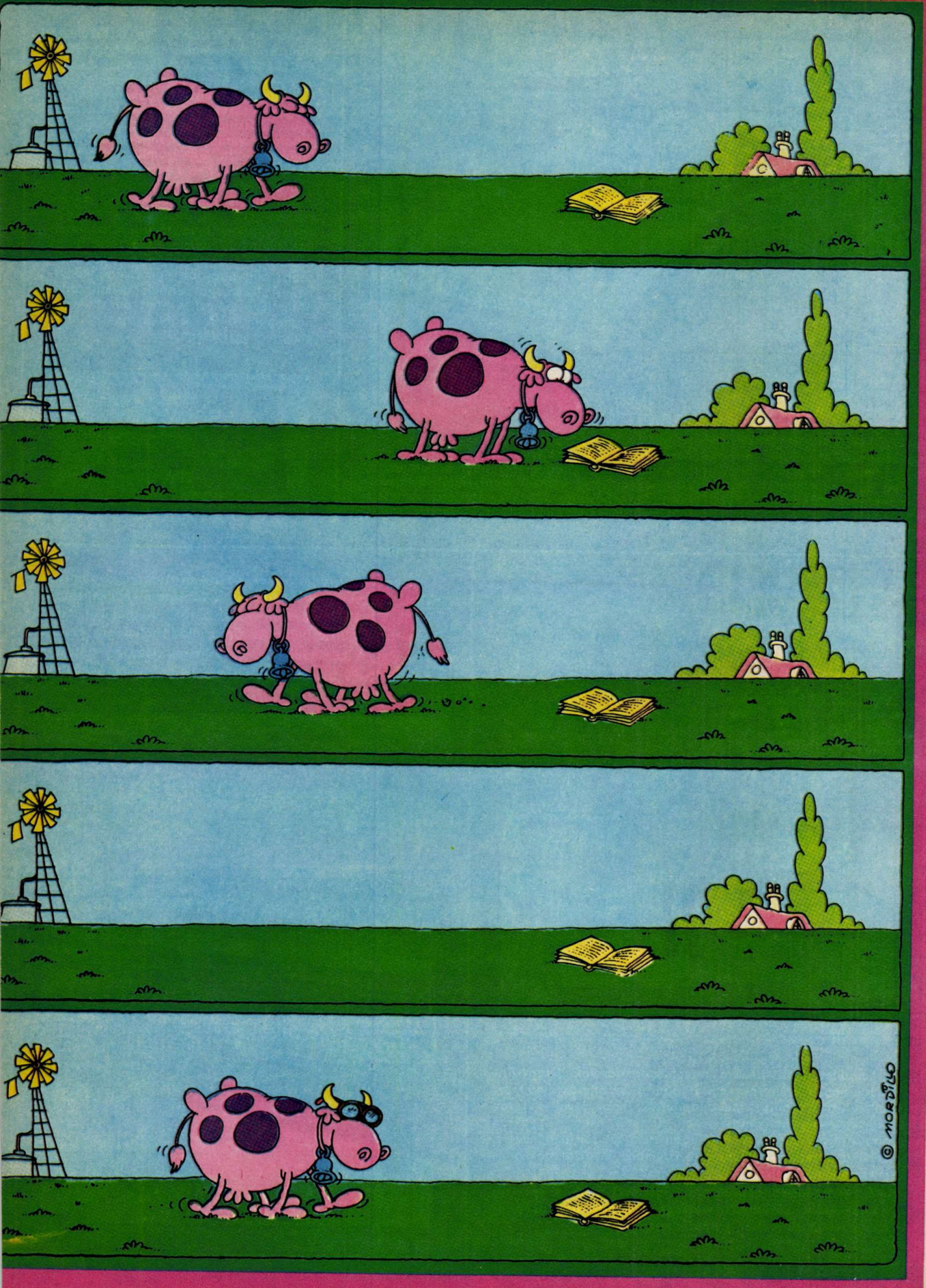
© MORDILLO

MESÉLNI CERUZÁVAL ÉS TUSSAL

Nyúlfarknyi újságcikkben találkoztam először Rusziko Petviasvili nevével. A 16 éves grúz kislánynak akkor harmadik alkalommal nyílt önálló kiállítása rajzaiból, ami óriási tehetségre vallott. Sokan nem szeretik a „csodagyerekeket", mint ahogy ilyenek manapság talán már nincsenek is. Nemrég sikerült eljutnom Tbiliszibe, s akkor eszembe jutott Rusziko – hogyan dolgozhat, hogyan él a kis mester, mert erről eddig még semmit nem tudtam. Szerencsém volt, találkozhattam a tussal mesélő lánnyal.

Grúzia fővárosába érkezve az utazó első este – régi szokás szerint – felmegy a város legmagasabb csúcsára, megnézni, hová is jött. A 700 méteres magasságba fürge drótkötélvasút visz, s már az utazás alatt is szemet gyönyörködtető a táj, a kis templomkupolák csillogása. A hegy tetejéről végignézhetünk a Kura folyó partján 25 kilométer hosszan nyújtózó Tbiliszin. Középtájt az ősi város műemlékeit őrizték meg, a centrumtól távolabb hangulatos, többnyire 2–3 emeletes házacskák sorakoznak. A város peremén a jövőt láthatjuk: égnek rugaszkodó modern lakótelepek képében. Megpróbáltam kitalálni, hol lakhat Rusziko? Talán egy tízemeletes monstrum kis szobájában lehet a műterme?

Nos, nem találtam el. Másnap a kertváros egyik cseresznyefáktól illatozó házánál állt meg a kocsink. A család, Ruszikóval az élen a kapuban várt.

– Gamardzsoba! – köszöntem hangosat, s a grúz üdvözlés hallatán még szélesebb mosoly ragyogott házigazdáim arcán. Nem gondolták, hogy a messziről jött magyar már megtanult néhány grúz szót. A házba közösen kísértek be: az édesanya, aki nyelvész, a szobrász apa, s a négy gyerek (Rusziko a legidősebb közöttük). A szobában először az anyuka kezdett beszélni lányáról, akit kicsit féltenek a sok látogatótól, hisz kevesebb ideje marad a „munkára".

– Rusziko még nem volt kétéves, amikor már érdeklődött a rajzok iránt – meséli az anyuka. – Egyszer azt vettük észre, hogy a szoba sarkában ül és csendben rajzolgat. A falra! Ugye más szülő rohant volna elráncigálni onnan, de mi vártunk, s később megnéztük a „művet". Korához képest nagyon ügyesen pingált egy mesefigurát. Aztán papírt adtunk a kezébe,

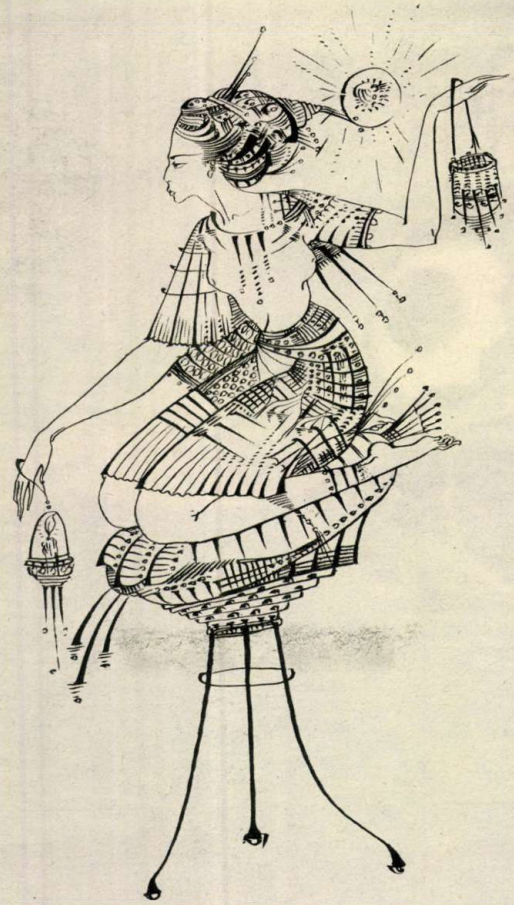

de a szobafalak az ő díszítéseivel vannak tele. Azóta Moszkva és más szovjet városok mellett Rusziko Párizsban is bemutatkozott. A lányunk most jár 9. osztályba, a végzés után a Művészeti Akadémiára készül.

A rajzokat nézegetve nem lehet sok baj a felvételivel, ráadásul a többi tantárgyat is szereti, egyedül a fizika megy nehezebben. Ruszikót soha nem tanították rajzolni, a szobrász apától is valószínűleg „csak" a tehetséget és a szorgalmat örökölte. Van úgy, hogy napokat tölt a földszinti kis szobájában és varázsolja elő a mesealakokat. Ceruzával vagy tussal teszi ezt, és radírt sosem használ. A vonal, amely a papírra került, örökre ott is marad, azon már nem szabad változtatni, vallja Rusziko, majd a mesékről kezd beszélni. Kérdésemre, hogy a meséket ő maga találja-e ki, mosolyogva, halk szavúan tiltakozik:

– Nem, dehogy! Nekem csak néhány saját történet jut az eszembe, a többi régi legenda. Elővesz egy rajzot, s elmeséli a mi fülünknek is ismerősen csengő történetet a csodaszarvasról.

– Az egyik ősi grúz király a vadászaton szépséges szarvast pillantott meg. Nyilával csak megsebesíteni tudta az állatot, aki elmenekült. A szarvas elhullajtott vércseppjeit követte nyomon az ifjú uralkodó, míg egy forráshoz nem ért. A szarvas megfürdött a forrás meleg vizében, és a sebe azonnal begyógyult. A király parancsára azon a helyen kezdték el Tbiliszi építését. A város elnevezése is innen származhat: a tbili szó grúzul meleget jelent.

A sok szép történet közül csak egyet tudtam lejegyezni, mert sürgetett az idő, s kérésemre lementünk a földszinti „műterembe", ahol Rusziko a Pajtás olvasóinak készítette ezt a rajzot. Ott és a szemem láttára – 15 perc alatt. Eddig sem kételkedtem ügyességében, de ez a gyorsaság és gondos rajz szinte elkápráztatott. Rusziko grúzul még a rajz aljára írta üdvözletét a magyar olvasóknak, s búcsúznunk kellett. Az újabb találkozásig nem kell sokat várni, mert a mesélő lány rajzaiból novemberben kiállítást rendeznek Budapesten. Addig is, gamardzsoba, Ruszikó!

Szerdahelyi Csaba

Süsü

Az új nyárral régi ismerős tér vissza a televízió képernyőjére, a kedves behemót, Süsü, a sárkány. Bizonnyal nem csak új ismerőseinek fog ezzel örömet szerezni, hanem azoknak is, akik már látták kalandjait

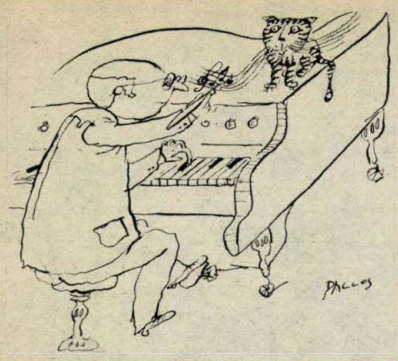

Ez aztán a macskazene!

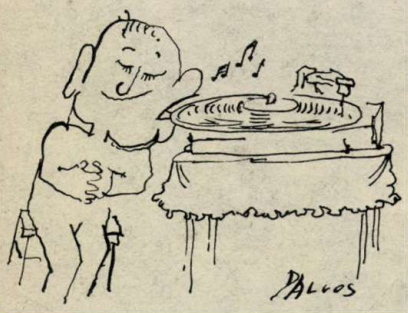

Fülbemászó, andalító

DALLOS DALLAMOK

Dallos Jenő rajzai

Egyveleg-muzsika

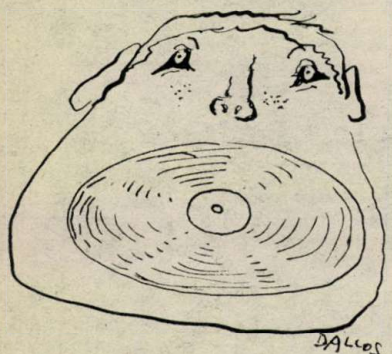

Lemezhabzsoló

KEDVES ISMERŐS

AZ ÓCEÁNON TÚL KEZDŐDIK A NINO

Ne gondolj különleges földrészre vagy mesebeli szigetre, mert a címben én voltaképpen az Óceán együttesre utalok, amely feloszlott és amelyből megalakult a NINO. A régi és az új együttes vezetője is Schumeth István, aki nagy lelkesedéssel toborzott új tagokat egy új elképzelés megvalósításához. Érdekes megfigyelni, miként teremti meg magát egy frissen alakult együttes, milyen gondokkal küzd, hogyan próbálja kialakítani sajátos stílusát, s miképp formálja, igazítja külsejét a vállalt stílus hangulatához.

Énekesük, Kalmus József kétéves skandináviai tartózkodás után új, romantikus dallamokkal a lelkében tért haza, és elképzelései találkoztak Schumeth István szándékával. Barátok lettek és elhatározták, hogy a rockzenén belül megkeresik azt a melodikus, romantikus zenei hangvételt, amely remélhetőleg közelebb áll a tépett, zaklatott, harsogó újhullámos kísérletektől kissé már megcsömörlött közönség szívéhez.

– Nem egy tábornak, egy rétegnek, egy bizonyos korosztálynak szeretnénk játszani – hanem mindenkinek – mondta Schumeth István és elgondolkodva hozzátette: – tudom, nagy vállalkozás, de ha nem hinnénk egymásban és a sikerben, nem is vágtunk volna bele.

A NINO tehát egy rockos hangulatú, új, romantikus stílus megvalósítását tűzte célul maga elé, s gondolom, ebbe a zenébe bele is kell öltözni. A zenekar szándékát a külső megjelenéssel is hangsúlyozni kell.

– A reklámfotót szemlélve az az érzésem, hogy ezen a területen még akadnak hiányosságok. Öltözékük egyelőre olyan, amilyet bármelyik együttes magára ölthetne. Ezek a ruhák, ez a hajviselet (ami pár fejtetőn felálló hajszállal talán a punkok divatja felé kacsint) egyelőre nem utal arra, hogy viselői újromantikus zenét szeretnének megvalósítani. Csupán egy-egy bő ingujj, egy-egy fehér inggallér sejtet valamit az együttes szándékaiból. Mintha nem mernének bátran, határozottan szakítani a már megszokott és elfagadott – de valljuk be őszintén, egy kicsit megunt – könnyűzenei együttes-uniformissal.

– Ez valóban nehéz kérdés. Teljesen magunkra vagyunk utalva önmagunk megvalósításában, s adódnak dolgok – mint például a külsőségek –, amelyekben kétségtelenül bizonytalanok vagyunk. Persze én úgy gondolom, hogy mindenekelőtt zenénk karakterét kell kialakítanunk, s ha dalainkat már megszerette a közönség, bátrabban és határozottabban módosíthatjuk öltözékünket is – mondta Schumeth István.

– Mikor alakult a NINO együttes?

– 1983 decemberében jöttünk össze először, és három hónapon át tartó kemény munka után álltunk közönség elé. Főként egyetemi klubokban játszottunk, s közben igyekeztünk magunkat elfogadtatni a szakmával. Dalaink egy része sanzonbizottság elé került, ők döntenek arról, hogy képesek vagyunk-e lemez-, illetve rádiófelvételre. A Televízió már adott számunkra fellépési lehetőséget, a közeljövőben bemutatkozunk a képernyőn. Talán egy kislemez megjelentetésére is lesz reményünk. Nagyon nehéz utat kell végigjárnunk a közönségig, a megálmodott népszerűségig, de vállaljuk – mondta István és mosolyogva hozzátette: – van, akinek magának kell kikaparni a gesztenyét, s vannak olyanok is, akiknek kosárszám öntik az ölükbe.

– Az R-GO-ra, vagy a Dolly Roll-ra gondol?

– Például. Dollyéknak előbb volt nagylemezük, mint ahogy a közönség elé léptek. Nem irigylem tőlük, de szívesen kívánnék magunknak is hasonló támogatást, annál is inkább, mivel mi valóban újat akarunk.

– Dollyék viszont egy már rég letűnt világ hangjait visszhangozzák, s talán éppen ebben rejlik sikerük titka. A mai középkorúak, akik az ötvenes években voltak fiatalok, nosztalgikus ellágyulással hallgatják hajdani ifjúságuk dallamvilágát, a mai tizenévesek pedig azért rajonganak értük, mert számukra a régi is új, még akkor is, ha nem az ő lelki életük, divatjuk, közérzetük fejeződik ki benne. Hogy miért kap olyan nagy támogatást ez az úgynevezett visszhang? Hát pont azért, mert a mai felnőtt menedzserek valamikori ifjú szíve erre a zenére dobbant, s most lelkes nosztalgiával támogatják a Dolly-féle hangokat; nézzétek gyerekek, mi így mulattunk, így énekeltünk, így néztünk ki valaha. (A kortárs persze megkérdezhetné tőlük: valóban így? Nincs egy kicsit megfürdetve ez a kép hamis szirupban?)

No, de ne menjünk ebbe bele, végtére is nem Dollyékról írunk, hanem a NINO együttesről, akik a ti lelketekben is megbúvó romantikus vágyakat szeretnék zenébe önteni. Szándékuk figyelemre méltó, hogy sikerül-e megvalósítaniuk, az elsősorban rajtuk, és másodsorban rajtatok, a közönségen múlik. M. K.

NINO EGYÜTTES

PAJTÁS

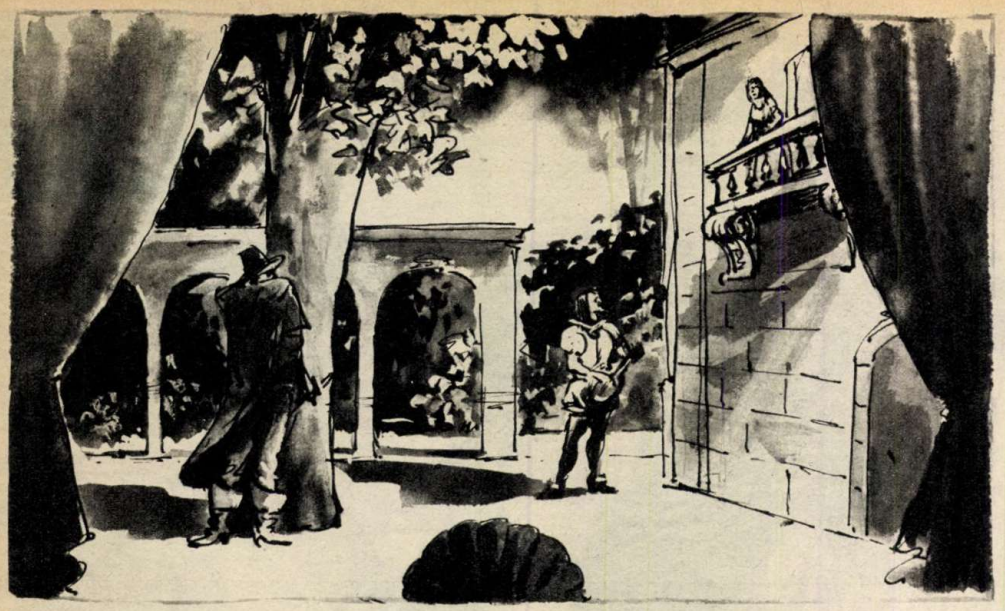

ÉS FELGÖRDÜL A FÜGGÖNY!

Beszélgetés Ruszt József színházi rendezővel

A XVI. században London a világ közepe, s itt ebben a városban áll a Globe, a földgömbről elnevezett színház. A trónon Erzsébet ül, VIII. Henrik és Boleyn Anna szerelmének gyümölcse. A nagy királynő uralkodása alatt Angliát „merry old England"-nek, vidám országnak nevezik, s e vidámság közepén ezer színnel ragyog a színház. A Globe színpadán megszületik a modern dráma! Shakespeare tolla nyomán hatalmas és félelmetes hősök kelnek életre; a jóság, a gonoszság, a gyávaság, a hatalom és a hősiesség megtestesítői. A shakespeare-i színpadon még nem volt díszlet, illetve a dúsan hömpölygő szövegbe volt beleszőve idő és helyszín. Érdekes megfigyelni drámáinak szövegkönyvét, felfedezhetjük bennük, hogy a jelenetek végén a szereplők mindig kimennek. Ha közben valakit megölnek, hát a hullát is kiviszik. Hogy mi volt ennek az oka? Nyilván az, hogy abban az időben még nem volt, még nem ismerték a függönyt. Pedig függöny és színház, úgy tűnik, elválaszthatatlanok egymástól. Egyszerű ábrázolásokon is a színház jelképe a kagyló alakú súgólyuk és a kétfelé húzott függöny. Mikor és hogyan kezdődött el a színház életében a függöny szerepe?

Variálható színházak

— Tulajdonképpen a barokk korban jött létre az a színházi forma, amelyet ma is ismerünk. Gondoljunk csak a Vígszínházra, a Madách-ra, a Nemzetire és vidéki színházainkra — magyarázza Ruszt József. — Ezek mind a barokk és a rokokó mintájára készültek, s valamennyinek fő jellegzetessége, hogy a színpadot függöny és zenekari árok választja el a nézőtértől. A színpadot különféle díszletelemek határolják, s fölöttük van a zsinórpadlás, ahonnan nagy függönyök, úgynevezett trégerek lógnak le. Ezekre vannak fölfestve a különféle hátterek, amelyeket kívánság szerint le-föl lehet tekerni. Hangsúlyozom, hogy mindez már a barokk színházakban is megvolt, onnan örököltük.

— S elég az egy XX. század végi színháznak, ha csak annyit tud, mint a barokk?

— Ma már olyan variálható színházakra van (lenne) szükség, amelyek technikailag mindent tudnak. Vannak már olyanok — például a birminghami —, amelyeknek a teljes belső része egy óriási forgó szerkezet, de ezen túl is nagyon sok technikai bravúrra és kismillió fényeffektusra van szükség, hiszen a mai színháznak már egy 2000 éves irodalmat kell kiszolgálnia, s mindent kellene tudnia, hogy bizonyos korok hangulatát, játékstílusát képes legyen elénk tárni. Persze, egy ilyen színház felépítése borzasztóan költséges dolog, éppen ezért egyelőre szerényebb eszközökkel is be kell érnünk.

Nehéz vállalkozás

— El kell fogadnunk tehát, hogy színházaink nagy része nem tud sokkal többet, mint egy barokk kori színház?

— No, azért a mai modern színházak technikai apparátusa jóval fejlettebb. Így például a zalaegerszegi színház is egy modernebb, a XX. századi színházeszményhez közelítő objektumnak tekinthető. Nagyon jó a trégerrendszere (felső gépészete), remekül működik a nagy díszletek váltakozását segítő ponthúzó rendszer és hamarosan elindul az elektromosan vezérelhető forgószínpad is. A világítóberendezés komputeres technikával működik, a számítógépbe betáplálható egy-egy előadás teljes világítási partitúrája.

— Zalaegerszegen a színházi életnek semminemű hagyományai nincsenek, s a város lélekszáma meg sem közelíti a százezret. Azt hiszem, merész vállalkozás volt a megyeszékhely új színházának élére állni.

— Nézze, én bizakodom, már csak azért is, mert Zalaegerszegen több, mint húszezer gyerek él.

A jövő közönsége

— A zalaegerszegi színház sikeres jövőjének biztosítékai tehát a gyerekek?

— Igen, ők. Jó lenne, ha úgy nevelhetnénk őket színházszerető közönséggé, hogy már eszmélésük idején részt vennének a játékban. Sajnos, mai színházi struktúránkban ez elképzelhetetlen. Pedig milyen egyszerű lenne, ha már óvodás korukban bevonnák őket az úgynevezett mimusba (színházszerű játékba). Legalább olyan fontos lenne számukra, mint a testnevelés. Ezt intézményesen egy színház képtelen megcsinálni, de a színház köré ki kellene építeni valami lehetőséget — az óvoda, az iskola, s az úttörőmozgalom segítségével —, amelynek kapcsán a gyerek már aktív játékosként térne be a színházba, s annak mozgását a szíve lüktetésében érezné. Ennek alapját és folyamatosságát megteremteni gyönyörű és izgalmas feladat volna, és én foglalkozom is a gondolattal, bár tudom, hogy rengeteg idő és energia kell hozzá, no meg lelkes partnerek. Mindenekelőtt vissza kell szelídíteni az iskolákba a színjátszást, annál is inkább, mivel a magyar színházi élet éppen az iskolaszínházból fejlődött ki. Nagy könnyelműség hagyni ezt a szép hagyományt elsorvadni.

Magyar Katalin

HOL A BOLDOGSÁG MOSTANÁBAN?

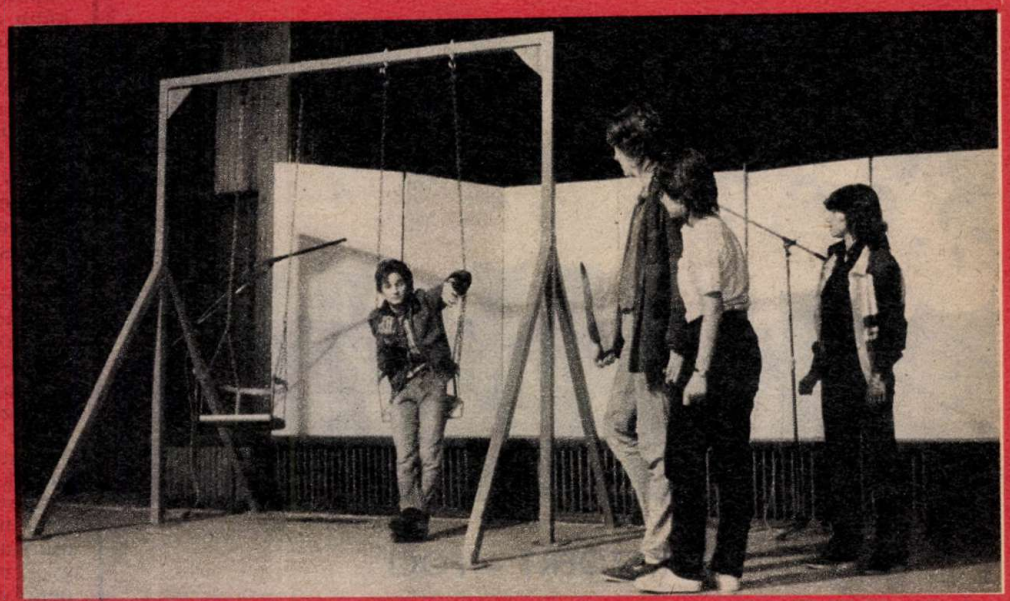

Hát a felnőttek hol vannak? Háromféleképpen szerepelnek a darabban. Egy édesapa, aki egyedül neveli a két fiát, segít megszerezni a tanácstól egy üres helyiséget, hogy a téren lézengő kamaszok klubot csinálhassanak maguknak. Vele nem találkozunk, csak hangsúlytalan szó esik róla. Azokat sem látjuk, de már annál jobban halljuk, akik szitkozódva, kiabálva zavarnák el „nyugalmuk" megbolygatóit. Akivel személyesen is találkozásunk van, még náluk is rosszabb: az ifjú népművelő nő néhány nap alatt szétzülleszti bürokratikus „jóindulatával" az éppen csak formálódó klubot.

Akárhogy fordulunk, csak körbe járunk? A farmer és a hosszú haj már nem vált ki brutális indulatot, de a puszta létezés még mindig? Ugyanúgy, mint amikor az említett népművelő még bakfisként tizenvalahányadszor nézte meg rajongástól elhomályosodott szemmel a Hair-t, pedig előre tudta már a csodálatos Berger minden mozdulatát? A „nemzedéki probléma" maradt, csak a szereposztás változott meg, és pandúr lett a rablóból? Erről akart volna meggyőzni a Papp György, mint író, Szakall Judit, mint rendező és Lantos András, mint zeneszerző jegyezte színpadi történet, a Boldogok? Ha így van, a meggyőzés nem teljesen sikerült. Talán azért sem, mert a darab kitűnően megírt húsvér kamaszaival szemben egy sablon áll: a testi valójában megjelenő népművelőről nem tudunk meg semmit, ami egyénítené és ezzel reális ellenfelükké emelné őt. Valóságosan alig átélhető konfliktus az, amelyben hiteles (kamasz-) embereknek szinte a mesebeli Rosszal kell megküzdeniük.

Érdemes megnézni a Lágymányosi Tükörszín legújabb bemutatóját. Nagyon is érdemes! Hiszen éppen azért mertük szabadjára ereszteni bíráló kedvünket, mert ez a remek diákegyüttest csak sérthetné valamiféle vállveregető, üres hírverés. Minek írnánk tele egy újságoldalt azzal, hogy ügyesek és tehetségesek, akik itt játszanak, hogy amatőrként is sokat tudnak a színházról és benne saját magukról? Ez nem újság nekik, és remélhetőleg nincsenek rászorulva, hogy ilyen általánosságok bizonygatásából meritsenek maguknak erőt az újabb próbákhoz.

A Szakall Judit rendezte produkcióban a társulat megint legszebb erényét csillantja meg: azt, hogy kamasz tagjai nagyon tisztán, az árnyalatokig kigondoltan tudnak kamaszokat játszani. Ha valaki őket látva azt hiszi, ez nem is nehéz, az is őket dicséri: sok munkájuk van ebben a könnyed természetességben. Különösen tetszett Szani János fanyarsága, Gáspár Zsuzsa szeretetért rimánkodó álanarchizmusa. Lantos András éneklése élmény. Kellemes szín egy másik korosztály még másféle világából az öcs-páros, Kornis Gábor és Németh Zsolt. A „főszereplő" párból Znamenák István indulata néha egy kicsit külsőséges, Bogdány Zsuzsa viszont ellenkezőleg, olykor a kelleténél kevesebbet mutat meg abból, ami szerepe szerint benne játszódik.

N. T.

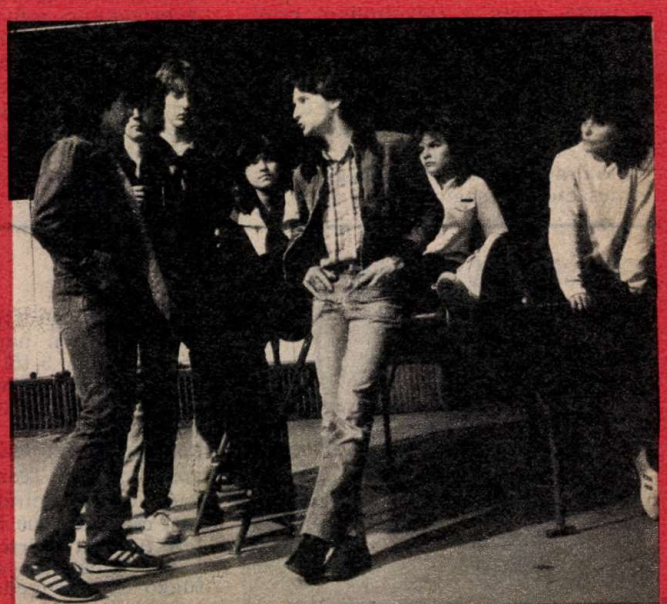

MEGYEI KÖRKÉP

Rendszeresen érkeznek lapunkhoz tudósítások a megyei lapok munkatársaitól. Ebben az összeállításunkban Komárom, Nógrád és Szabolcs-Szatmár megyei eseményekről adunk hírt.

ÉNEKSZÓÉRT — FOCI

Öt esztendeje lassan, hogy Murányi Ferenc, a tatabányai 5. számú ének-zene tagozatos általános iskola igazgatója gondolt egyet. Mi lenne, ha a sok fölös energiával rendelkező úttörőkorú fiút kórusba tömöríténé? Úgy vélte, hogy különös hangszíne van a fiúkórusnak, s méltó lenne a Kodály Zoltán nevét viselő úttörőcsapathoz, s közös élményhez juttatna néhány tucat fiút.

Követőkre azóta sem talált. Komárom megyében nincs, s tudomásom szerint az országban is talán egy-két hasonló tíz-tizennégy éves srácokból álló kórus van.

A kezdet nem volt könnyű, baj volt a fiúk hozzáállásával, fegyelmével, és mutált a hangjuk. Murányi Ferenc — aki vállalta a kórus vezetését — tudta, hogy a figyelmüket csak úgy kötheti le, ha minden percben foglalkoztatja őket. Amikor 1980 tavaszán először vettek részt az Éneklő ifjúság versenyen, azt mondta a kórusvezető, ha nem vallanak szégyent, kapnak egy futball-labdát. Sikert arattak, arany minősítést szereztek, s természetesen megkapták a focit. A mutáló hangú nebulókat ki akarta hagyni a kórusban való szereplés alól, de nem hagyták magukat. Így alakultak fiú vegyeskarrá, amelyben a mutálók a bariton szólamot alkotják.

Valamennyi iskolai ünnepélyen szerepelnek, s ezen túl minden évben ott vannak az Éneklő ifjúság hangversenyeken. 1981-ben ezüst, s azóta minden esztendőben arany minősítést szereztek. A velük testvérkapcsolatban álló iskolákban gyakran lépnek fel a megyehatárokon túl is.

Elsősorban úttörő- és mozgalmi dalokat énekelnek. A névadó tiszteletére sok Kodály-művet tanulnak évről évre, ezenkívül reneszánsz darabok, madrigálok, mai zeneszerzők gyermekkari művei szerepelnek műsorukon. S ha elfáradnak a fiúk egy-egy próbán, pihentetőül következnek a „slágernóták", a Baj van a részeg tengerésszel, és Rossa László feldolgozásában egy olasz népdal, a Ma come bali bella — természetesen olaszul.

V. Román Marian
Dolgozók Lapja

GYERMEKEK A VÁROSÉRT

Ez év elején díszes ünnepség színhelye volt a Mátra kapujánál elnyúló település, Pásztó. Az alkalom: városavatás. Pásztó történetében volt már hasonló ceremónia, hiszen több száz esztendővel ezelőtt mezővárosi címet kapott, ám az idő vasfoga, vagy inkább az örökös csatározások, háborúk „megviselték" a települést, s odaveszett a városi rang is.

Most tehát ismét város Pásztó. Jelent ez valamit a gyerekek életében?

A Dózsa György nevét viselő általános iskola diákjai, Robotka Regina, Király Noémi, Mosoni Tímea, Szabó Nikoletta, szinte kórusban válaszolják: igen!

— Szeretnénk sokat tenni mi is azért, hogy valóban úgy nézzen ki Pásztó, amilyen egy „igazi" város. Nógrád megyében először mi készítettünk általános iskolai diákújságot, a Dózsa Krónikát. Van benne cikk a szakrajzokról, a káros szenvedélyekről, üzemi kapcsolatainkról, a divatról, a sportról... S hirdettünk egy iskolatörténeti pályázatot is, úgy tudjuk, éppen most készül Pásztó története, bizonyára segítségükre lesz a munkánk. Aztán sok társadalmi munkát vállaltunk, nemcsak rongyot, vasat, hulladékot gyűjtünk, hanem ültetünk facsemetéket, parkosítunk is.

— Ezt ti adjátok a városnak. S mit kértek cserébe?

— Jó lenne egy ifjúsági park, ahová mi is mehetnénk szabad időnkben, aztán szükség lenne uszodára is, sok játszótérre, virágos terekre... éttermekre, szállodára — lódul meg a fantáziájuk, aztán halkan hozzáfűzik — persze, mindez kétezerig!

Molnár Ilona városi úttörőelnöktől tudjuk meg, hogy három úttörőcsapatban közel ezerháromszáz gyerek szorgoskodik.

— Egy egészséges patrióta-szellem van kialakulóban, ami tulajdonképpen a város felnőtt lakosságáról „ragad át" a gyerekekre. Tőlük elsősorban azt várjuk, hogy saját lehetőségeikhez mérten kapcsolódjanak be a városépítésbe. Jól tanuljanak, érjenek el sikereket, s szerezzenek jó hírnevet Pásztónak. S ha ezen túl van energiájuk és kedvük, vegyenek részt a társadalmi munkaakciókban, szépítsék a várost!

Tanka László
Nógrád

HA ELROMLIK A JÁRGÁNY

Nagyszabású ifjúsági versenyt rendeztek három napon át Nyíregyházán. Április 5-től 7-ig itt találkoztak a 22. Nemzetközi Iskola Kupa, a 9. Ifjúsági Közlekedésbiztonsági Kupa, valamint az 5. KGST ifjúsági közlekedésbiztonsági verseny országos döntőinek résztvevői.

Az ország minden részéből érkezett csaknem 300 fiatal először elméleti tudását mérte össze — elsősorban közlekedési és az ezzel összefüggő egészségvédelmi szabályok ismeretéről kellett számot adniuk. Ezt a kerékpárosok szabályossági és ügyességi versengése követte, majd arra is sor került, hogy ki-ki bemutassa: mit tesz, ha elromlik a „járgánya" — a kerékpárszerelés minden csínját-bínját kellett tudniuk a gyerekeknek.

A segédmotorosok is bemutatkoztak: ügyességi versenyt rendeztek számukra, és terepen is próbára tehették felkészültségüket.

Jávor László, Kelet-Magyarország

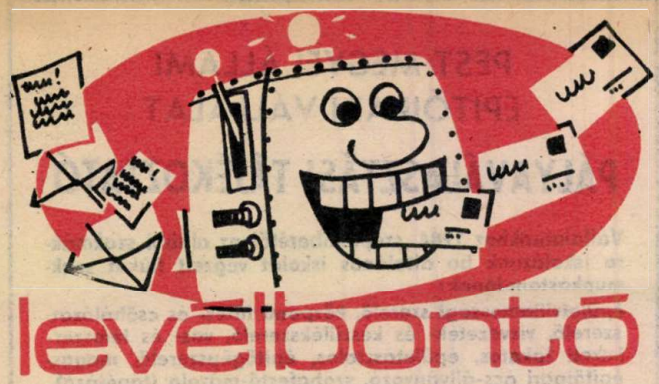

MIT ÜZEN A PAJTÁS?

KEVESEBB LAPOT kaptak a szalkszentmártoni iskola felsősei, mint amennyit rendeltek — panaszkodik levelében Kovács Gábor (Munkás u. 2. — 6086). Leveledet továbbítottuk az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat terjesztési osztályára. De jelezzétek a helyi postahivatalban is, hogy szeptembertől kérjenek több Pajtást számotokra.

ZÁNKÁN vagy **CSILLEBÉRCEN** szeretne táborozni Imre Angéla (Budapest, Lenfonó u. 14. — 1108). Ha úttörőként is olyan színvonalas munkát végzel, mint kisdobosként, hamarosan eljutsz valamelyik táborba. Zánkára és Csillebércre eljutni ugyanis kitüntetés. A csapatvezetés javaslatára kapnak meghívót a gyerekek, vagy aki úttörőversenyeken, pályázatokon jó helyezést ér el, részt vehet ezekben a táborokban. Azt is írod: érdekel a matematika. Oldj meg minél több feladatot a feladatgyűjteményekből, s néhány év múlva már próbálkozhatsz a Középiskolai Matematikai Lapok „fejtőrőinek" megoldásával is. Ebben a tantárgyban a minél nehezebb feladatokon való gondolkodás a legjobb észcsiszoló.

A GÖRGEY GÁBORRAL készített „A történelem őrködvén felette" című írásunkat követően (84/11. számunkban) többen kérdezték, mikor jelenik meg a cikkben jelzett Görgey Arthúr könyv. Hamarosan olvasható lesz „A szabadságharcban" címmel, májusban adják ki. Figyeljétek a könyvesboltok polcain, s az utcai könyvárusoknál, mert biztosan hamar elkapkodják, hiszen a történelem szerelmesei már várják ezt a kiadványt.

SZÍNES FOTÓT küldött tudósítása mellé Fehér Zsolt (Abádszalók, Aba krt. 41. — 5241). Lapunk készítésekor a nyomdába a színes fotóhoz színes diákat adunk le, tehát az ifjú lovasokról készült színes fényképedet nem tudjuk felhasználni. Legközelebb fekete-fehér fotót küldjél, mert a Zsibongó és a Levélbontó rovatban fekete-fehér fotókat tudunk megjelentetni. No, és egy gyakorlati tanács a fotózáshoz: próbálj meg közelebbi képet csinálni! Gondolj arra, hogy a kicsi kép a lapban még kisebb méretben látható.

DIVATTERVEZŐKET hol képeznek? — kérdi levelében Jacsó Zsuzsanna Mezőkövesdről (Ady E. u. 25/a. — 3400). A Magyar Iparművészeti Főiskolán lehet ilyen képesítést szerezni. A főiskola még távoli számodra. Hogy mit tehetnél már most, hogy tudnál készülni a pályára? Ehhez a foglalkozáshoz legfontosabb a rajztudás. Nyolcadikban gimnáziumba vagy a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába jelentkezz (Pécsett is van ilyen jellegű szakközép). Tehát a rajztudásod mindenképpen fejleszd, például egy rajzszakkörben. Ezenkívül tanulj varrni és ismerkedj meg a különféle anyagokkal. Járj el iparművészeti kiállításokra és a könyvtárban keresd a textilekkel, ruhatörténettel kapcsolatos könyveket. Vagyis tennivalód máris akad bőven. Ha szívósan és alapos mnkával készülsz a pályára, nem elérhetetlen ez a foglalkozás.

NYELVÖLTÖGETŐ

Ugye, már nektek is eszetekbe jutott, milyen galád dolog, hogy a „t"-nek két nyelvtani funkciója van: jelöli az igék múlt idejét, ugyanakkor a névszók tárgyragja. Ebből aztán sűrűn keletkeznek a gondok, főleg, ha hiányzik a kellő figyelem. Növeli a nehézségeket, ha a múlt idejű igealak vagy a tárgyragos névszó szótövében is előfordul a „t" betű — ember legyen a talpán, aki kifogástalanul leírja! Kitett magáért, szétszéledt, vitatkozott, keletkezett — megannyi próbatétel. Könnyíti az eligazodást, ha minden esetben tisztázzuk, ige vagy névszó-e a leírandó, ugyanis a tárgyragot soha nem kettőzzük, az ige múlt idejének jelét pedig csak abban az esetben, ha azt magánhangzó előzi meg.

Ha a múlt idő „t"-je előtt „d" betű szerepel, élő beszédben kettőzött „t"-t hallunk. Figyelem! — ezt írásban soha nem jelöljük, ezért is nevezik a jelenséget jelöletlen teljes hasonulásnak. Erre figyelve elkerülhető az a groteszk helyzet, amikor aludttej szavunkat három egymás mellett sorakozó „t" betűvel írja le a diák. Hasonló tördöfést jelent tanárszíveknek az összeolvadás írásbeli jelölése. Itt többnyire a helyes „ts" vagy „tj" változik nemes egyszerűséggel „cs"-vé avagy „ty"-vé. Ez pedig igen csúf hiba!

MÁR POSTÁRA ADTUK

A „Játék minden nicaraguai gyereknek" akció keretében úttörőcsapatunk — a nyíracsádi 265. sz. Kossuth Lajos úttörőcsapat — minden raja hozzákezdett a játékok gyűjtéséhez. A tanulók sok-sok érdekes, ép játékot hoztak. A mi rajunk bonyolította a gyűjtést és a csomagolást. Három óriási dobozzal cipeltük a postára. Jó érzéssel küldtük útjára a játékokat, mert tudtuk, hogy olyan gyerekeknek szerzünk örömet velük, akiknek nem jut játékra. Tudjuk, hogy segítségnyújtásunk igen csekély, de így is jó néhány gyereknek lesz mivel játszania.

Ságvári Endre raj
7/a. osztály, Nyíracsád

LEVELEZNÉNK! VÁLASZOLJ!

ÖTÖDIKESEK ÍRJANAK: PETROLÁN KRISZTINA, Bátonyterenye, Végvári út 2. — 3070 (kártyanaptárt, matricát gyűjt); SZEGEDI ZSOLT, Sátoraljaújhely, Kossuth u. 19. — 7774; TEICHTER MÓNIKA, Foktő, József A. u. 7. — 6331; VÍZI RICHÁRD, Gödöllő, Mátyás király u. 55. — 2100 (régi pénzt, kártyanaptárt gyűjt); FRANTZ HENRIETT, Balatonkeresztúr, Keszeg u. 19/a. — 8648.

HATODIKOSOK LEVELÉT VÁRJUK: HUTÁCZKY VALÉRIA, Nyírbátor, Hunyadi út 141. — 4300 (naptárt, szalvétát, képeslapot gyűjt); FARKAS ANIKÓ, Alattyán, Petőfi út 16/a. — 5142 (állatos bélyegeket, képeslapokat gyűjt); CSÁSZÁR MÁRIA, Szabadszállás, Kodály Z. út 48. — 6080 (virágos képeslapokat gyűjt); BARACSKAI VALÉRIA, Zalaszentgrót, Széchenyi u. 41. — 8790 (naptárt, képeslapot, rágópapírt gyűjt, szeret kézilabdázni); TEVELI ZSANETT, Öskü, Vöröshadsereg út 44. — 8191; RÉVÉSZ ALÍZ, Vásárosnamény, Kossuth út 22. — 4800 (bélyeget, képeslapot, színészek és együttesek fotóit gyűjti, szereti a zenét).

HETEDIKESEK VAGYUNK: DÖRNYEI ORSOLYA, Dombóvár, VII. utca 4. — 7200; ŐZE RÓZSA, Nagyszénás, Petőfi u. 79. — 5931 (bélyeget, naptárt, szalvétát gyűjt); PAULICS SZILVIA, Magyarpolány, Petőfi S. út 56. — 8449 (bélyeget, szalvétát gyűjt); FEKETE BERNADETT, Kecskemét, Juhar út 3. — 6000; RÁCZ BRIGITTA, (Delfin őrs), Tata, Május 1. út 49. — 2890; BÁNYAI MARIANNA, rajkrónikás, Martfű, Simon F. u. 21. — 5435; MEGYESI GABRIELLA, Földeák, Ady u. 48. — 6922 (bélyeget, képeslapot gyűjt, szeret kirándulni).

FIÚK, LÁNYOK FIGYELEM!

Ha még nem döntöttetek arról, hogy milyen szakmát tanuljatok, fogadjátok meg tanácsunkat, jelentkezzetek TEXTILKIKÉSZÍTŐ szakmunkástanulónak.

E szép szakma egyik ágát, a TEXTILFESTŐ és -KIKÉSZÍTŐ szakmát egyaránt ajánljuk LÁNYOKNAK és FIÚKNAK, másik ágát, a TEXTILNYOMÓ szakmát csak FIÚKNAK.

Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160—600 Ft között mozog a tanulmányi eredménytől és évfolyamtól függően.

A társadalmi ösztöndíj két részből áll. Alapösztöndíjból, mely havonta 450—500 Ft, és tanulmányi pótlékból, ami a tanulmányi eredménytől függően változik, az alapösztöndíj 30—50%-a lehet. Tanulmányi pótlékot a közepes vagy annál jobb tanulók kapnak.

Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.

Az elméleti oktatás a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati oktatás tanműhelyben, majd a vállalat gyáraiban történik.

I. éves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.

Érdeklődésre részletes — színes képekkel tarkított — tájékoztatót küldünk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet:

BUDAPRINT PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT
személyzeti és oktatási
főosztályán,
Budapest III.,
Fényes Adolf u. 19—21. — 1036
Telefon: 687-834

PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

PÁLYAVÁLASZTÁSI TÁJÉKOZTATÓ

Vállalatunkhoz 1984. szeptemberétől az alábbi szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett fiúkat szakmunkástanulónak:

épületvillamossági szerelő, központi fűtés- és csőhálózatszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületasztalos, építőgépszerelő, magasépítőipari ács-állványozó, szobafestő-mázoló (tapétázó), vízszigetelő, épületburkoló, kőműves, padlóburkoló, vasbetonkészítő, bádogos, autószerelő.

Vidékiek részére (az autószerelő szakma kivételével) kollégiumot és teljes ellátást biztosítunk. Ösztöndíjat az évfolyamtól és a tanulmányi eredménytől függően, 100—650 Ft-ig fizetünk. A III. évben teljesítménybérezési lehetőség biztosítva.

A kiemelt szakmák esetében (pl. kőműves, magasépítőipari ács-állványozó, vasbetonkészítő, vízszigetelő) 200 Ft ösztöndíj-kiegészítést fizet a vállalat, továbbá társadalmi ösztöndíj juttatására is lehetőség van.

A társadalmi ösztöndíj összege 300—1000 Ft-ig terjed, tanulmányi pótlék címén a 3, 4, 5-ös tanulók 30%, 40%, 50%-ot kapnak havonta.

Jelentkezés: írásban a vállalat személyzeti és oktatási osztályán: Budapest XXI., Kiss János altábornagy u. 19—21. — 1751: személyesen a szakoktatási csoportnál, Budapest XXI., II. Rákóczi Ferenc u. 197. Megközelíthető: a Boráros tértől gyorsvasúttal a végállomásig, onnan a 38/b jelű autóbusszal a 3. megálló.

KEDVES PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PNYV Kelenföldi Textilgyár az 1984/85-ös tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező

LÁNYOKAT — fonó, szövő, kötő;

FIÚKAT — textil- és ruházati gépszerelő szakmunkástanulónak 15 éves korig.

FELVÉTELI VIZSGA NINCS! A tanulmányi idő 3 év. Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően

— fonó és szövő tanulónak 350—700 Ft,
— kötő és textilipari gépszerelő tanulóknak 150-550 Ft havonta.

JUTTATÁSOK:

A társadalmi ösztöndíj két részből áll:

— alapösztöndíjból, amely havonta 450-550 Ft és

— tanulmányi pótlékból, amely a tanulmányi eredménytől függően változik: jeles tanulmányi előmenetel esetén az alapösztöndíj 50%-a, jó tanulmányi előmenetel esetén az alapösztöndíj 40%-a, közepes tanulmányi előmenetel esetén az alapösztöndíj 30%-a.

Kollégiumi elhelyezés minden vidéki tanulónak, teljes ellátással munkaszüneti napokon is.

Iskolaköppenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít.

Évente két alkalommal kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után a kereseti lehetőség 3500-4500 Ft. Leányotthonunkban a vidékiek elhelyezését biztosítjuk havi 100-160 Ft-ért.

Továbbtanulásra lehetőséget biztosítunk. Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban.
Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk.

Cím: BUDAPRINT PNYV Kelenföldi Textilgyár,
személyzeti-oktatási osztály,
Budapest, XI.
Budafoki út 111—113. — 1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

Fiúk jelentkezését várjuk az Újpesti Gyapjúszövőgyárba, az 1984. szeptember 1-én induló tanévre:

géplakatos,

esztergályos,

csőszerelő,

villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felvételi követelmény: a 14. életév betöltése, általános iskolai végzettség.

A tanulmányi idő három év.

Az I. osztályos tanulók tanulmányi ösztöndíja az I. félévben egységesen 310 Ft. A II. félévtől a tanulmányi eredménytől függően 310—500 Ft.

Társadalmi ösztöndíj havonta a tanulmányi eredménytől és a magatartástól függően 500—1000 Ft.

Jövedelempótlék havonta 190 Ft.

A III. évtől 90%-os teljesítménybérben való foglalkoztatás: 800—1200 Ft.

Tanulóink részére ingyenes kollégiumi elhelyezést és munkaruhát biztosítunk. Havonta egyszer hazautazási költségtérítés. A tanulók a teljes ellátásért napi 3 Ft-ot fizetnek. A szakmunkásvizsgát követően továbbtanulási lehetőséget biztosítunk. Fiatalok jelentkezését várjuk az 1984. szeptember 1-én induló tanévre.

Jelentkezni lehet: Újpesti Gyapjúszövőgyár, személyzeti osztály, Budapest IV., Berni u. 1. — 1045

LŐRINCI TEXTILIPARI VÁLLALAT BUDAPEST

FIATALOK, VÁRUNK BENNETEKET!

A Lőrinci Textilipari Vállalat az 1984/85-ös tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat **nemszőtt** kelmegyártó, **fiúkat: textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.**

Felvételi vizsga nincs! Tanulmányi idő 3 év.

ÖSZTÖNDÍJ: 650 Ft, valamint a tanulmányi eredménytől függően 150 Ft, 200 Ft, 250 Ft tanulmányi pótlék havonta.

JUTTATÁSOK:

— kollégiumi elhelyezést minden vidéki tanulónak biztosítunk teljes ellátással, munkaszüneti napokon is;

— iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a vállalat, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít;

— évente két alkalommal kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből;

— III. éves tanulóinkat teljesítménybérben foglalkoztatjuk, jövedelmük a teljesítményük szerint kerül elszámolásra.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban. Érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk, iskolák részére csoportosan is.

Cím: **Lőrinci Textilipari Vállalat,** személyzeti osztály

Budapest XVIII., Reviczky Gyula u. 9/11.
Telefon: 274-619.

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat; villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk szakmunkástanulóknak, akik az 1983—84-es tanévben fejezik be az általános iskolát. A tanulóidő: 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

A havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybért fizetünk. A szakmunkásvizsga után ifjúmunkásaink: a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levélben „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, XI. ker. Hauszman A. u. 20.
Levélcím: Budapest, Pf. 43. — 1502.

PATEX PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAPEST

HIRDETÉS

VEZETI DÉVÉNYI TIBOR

„A LEHETETLEN KÉRDÉSEKRE AZONNAL VÁLASZOLUNK, DE A CSODÁKRA EGY-KÉT HETET VÁRNI KELL!"

A Karthágó

Az utolsó klubösszeállítás ebben a tantévben két olyan magyar együttessel kezdődik, amelyekről a legtöbb érdeklődő levél érkezett az elmúlt hetekben. Úgy érzem, hogy ez a két zenekar mindenki kívánságát kielégíti majd, mivel két különböző stílust képviselnek, olyanokat amelyeket a legjobban kedveltek. Sőt, mindkét zenekartól engedélyt kaptam postacímük közlésére is, és így a vakációban akár levelet is írhattok nekik.

A Karthágó együttest mostanában ritkán lehet idehaza látni — nehezményezi Farkas Csaba Komádiból. A jogos megállapítással a zenekar is egyetért. Azonban ha igazán kedveled őket, akkor megértheted, hogy most inkább a külföldi szereplések voltak fontosak számukra. Ugyanis néhány hónapja megjelent első angol nyelvű nagylemezük Svájcban és az NSZK-ban. Ez nemcsak nekik, hanem az egész magyar rockzenének az elismerését jelentette. Így ez a vendégszereplés ennek a lemeznek a reklámtúrnéja volt. Az út jól sikerült, még a listákra is felkerültek. Ezért felkérték őket egy újabb lemez elkészítésére. Ezt júliusban kezdik majd el a törökbálinti stúdióban. Ez lesz a második angol és szám szerint a III. Karthágo LP. Most is külföldön szerepelnek. Május 10-én pedig olyan zenekarok mellett adtak sikeres koncertet, mint a Culture Club, a Judas Priest és a Rainbow. A magyar közönség csak ősszel láthatja majd a zenekart az új lemez bemutatóján. Addig is marad a postacímük: Budapest, Pf. 49. — 1450.

Borsos Melinda Szolnokról a Dolly Roll terveire kíváncsi. A zenekar a szavazataitok alapján az egyik legnépszerűbb együttes most. Azt hiszem, aki nem szereti őket, még az is szívesen dudorássza az Arrivederci Amore című listavezető dalt. Egy alig féléves zenekarnak ez pedig óriási dolog. Igyekeznek rászolgálni bizalmatokra. Tudják, hogy ha egyszer jót csinál az ember, azt csak még jobb követheti, hogy megmaradjon a siker. A tavaszi turnén mindig telt ház volt, és a sorozat utolsó koncertjére mindenkit meghívnak szeretettel a Budapest Sportcsarnokba, június 9-re. Utána visszavonulás és munka következik. A nyár utolsó hónapjában pedig új slágerekkel és új műsorral ismét országjárás következik. A programról csak annyit árultak el, hogy lesz egy nagy meglepetés is. Viszont a címüket nem titkolták el: Budapest, Sallai I. u. 25. — 1136.

Jön a nyár, és ilyenkor többen szeretnének és tudnak koncertekre járni. Ezért sűrűsödött meg azoknak a leveleknek a száma, amelyek a nyári koncertprogramok iránt érdeklődnek.

Baráth Anita Jászberényből arra kíváncsi, hogy milyen külföldi zenekarok látogatnak hozzánk ezen a nyáron. Sajnos, nem sok jóval tudom Anitát és a klubtagságot kecsegtetni. A sok visszamondott fellépés, a megemelkedett gázsik miatt kevés rendező szerv mer külföldről zenekarokat meghívni. Egyedül az IRI-től érkezett pozitív válasz. Ők június 1-től két hétre lekötötték a legendás Nashville Teens együttest. Talán hallottatok róluk, hiszen háromszor is jártak már Magyyarországon. Dallamos rockzenét játszanak és énekesük, Ray Phillips igazi „magyar" sztár. Énekelt ő már magyarul is egy dalt az egyik táncdalfesztiválunk gáláján. Aki kíváncsi, hogy kiknek tapsoltunk a legszívesebben a hatvanas évek elején a magyar beatszínpadokon, az feltétlenül nézze meg őket. Ráadásul egy régi jónevű magyar zenekar, a Scampolo játszik előttük, kiegészítve Zalatnay Sarolttával és Komár Lászlóval. A Váci Búcsún és a Budai Ifjúsági Parkon kívül még néhány nagyobb vidéki városban is adnak koncertet.

SLÁGERLISTA

1. Szeretek ugrálni – Neoton	1246 szavazat	előző hely (4)
2. István, a király – album	1230 szavazat	előző hely (1)
3. Arrivederci amore – Dolly Roll	1192 szavazat	előző hely (3)
4. Soha nem elég – P. Box	1043 szavazat	előző hely (10)
5. Senki lánya – Karthágó	987 szavazat	előző hely (2)
6. Itt a karácsony – Szűcs Judith	916 szavazat	előző hely (8)
7. Létezem – R-GO	846 szavazat	előző hely (7)
8. Vakáció – Dolly Roll	838 szavazat	előző hely (–)
9. Itt van Amerika – Komár László	742 szavazat	előző hely (–)
10. Lépjük a lépcsőt – Miki	719 szavazat	előző hely (5)

GYERTEK AZ ÉPÍTŐIPARBA!

A Fővárosi 4. sz. Építőipari Vállalat az 1984/85. tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra: kőműves, kőfaragó, épületburkoló, ács-állványozó, szobafestő-mázoló, tapétázó, fapadlózó és műanyagburkoló, épületasztalos, épületlakatos, épületvillamossági szerelő, vízvezeték és -készülékszerelő, gázvezeték és -készülékszerelő, központi fűtés és -készülékszerelő, tetőfedő-bádogos.

Jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik az 1983/84-es tanévben fejezik be a nyolcadik osztályt, illetve azok, akik már elvégezték és 16. életévüket még nem töltötték be.

Tanulmányi idő 3 év; felvételi vizsga nincs.

Munkaruhát, kedvezményes étkeztetést biztosítunk. Vidékieket tanulóotthonunkban helyezzük el, napi háromszori étkezést biztosítunk.

Tanulmányi ösztöndíjat, valamint társadalmi ösztöndíjat fizetünk a tanulmányi eredménytől függően. Harmadéveseknek valamennyi szakmában teljesítménybéres foglalkoztatást biztosítunk.

Jelentkezni, érdeklődni lehet írásban vagy személyesen a személyzeti osztályon (Budapest, IX., Hámán Kató u. 3–5.) vagy a tanulóotthonban (Budapest VIII., Bláthy Ottó u. 6–8.).

FIATALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének, itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózatszerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel.

A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR oktatási osztály
Budapest IV., Tó u. 1—5.
Telefon: 690-900/531-es mellék és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
személyzeti osztály
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49. — 1780

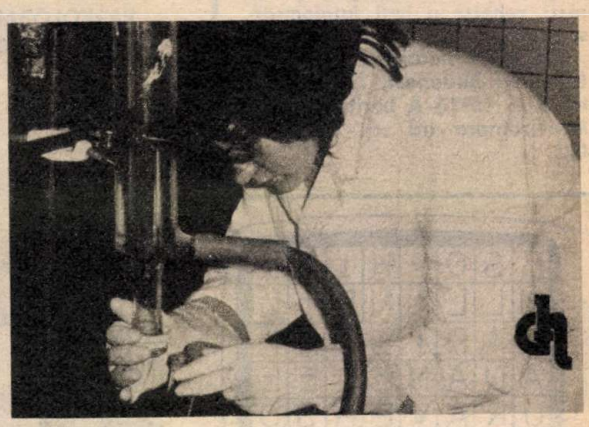

FIGYELEM!

Az 1984—85-ös tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett

lányokat szövőnek; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő

szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: villanyszerelő, műszerész szakmában 250 Ft,
a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj,
ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj,
plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal.

A kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

Cím: PATEX Angyalföldi Szövőgyár 1135 Bp. XIII., Fáy u. 81—83.

HIRDETÉS

TÖPRENGŐ

A REJTVÉNYEK MEGFEJTÉSÉT lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: június 4. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397.) A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: TÖPRENGŐ.

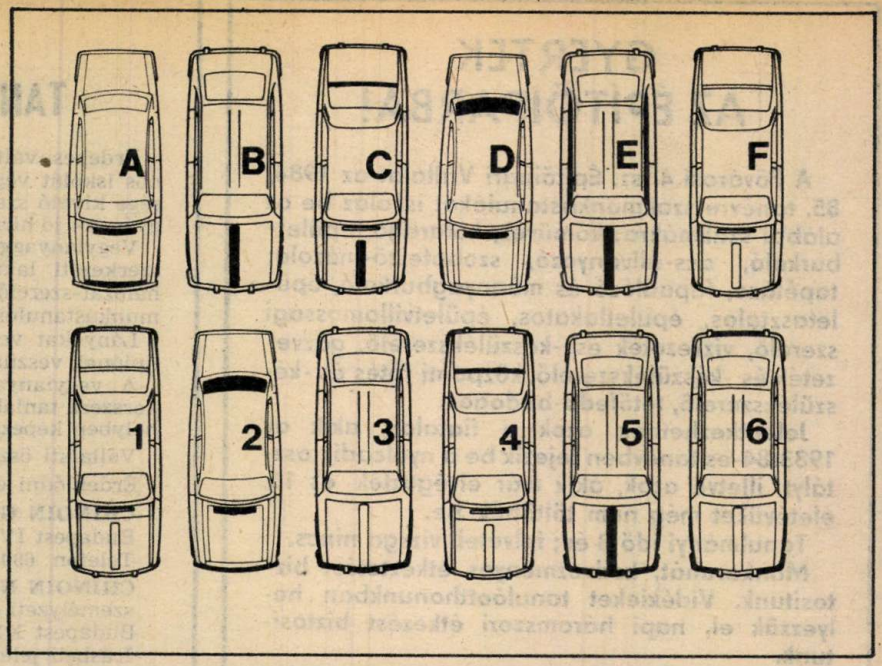

PARKOLÓBAN. E tizenkét autó fentről teljesen azonosnak látszik. De ha jobban megnézed, mégis van közöttük különbség. Kérdésünk: mindegyik között?

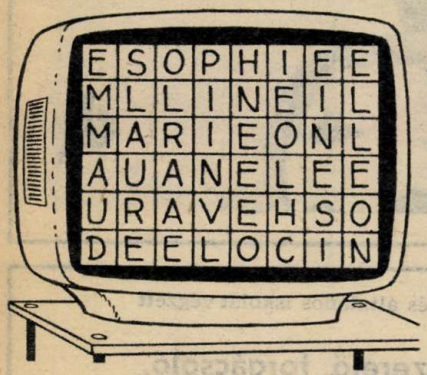

NÉVSAKK. Francia rejtvény ez. Elrejtett francia lánynevek vannak rajta. De egy magyar lánynév is rejtőzik benne. Augusztus 18-án van a névnapja. Csak lóugrással haladva találod meg. Hogyan lelsz rá?

A FESTMÉNY CÍME. Madarász Viktor, a XIX. század egyik nagy magyar festőművésze készítette ezt a képet. Vajon milyen címet adott neki? 1: A hét vezér, X: A vérszerződés, 2: Vérünkkel esküszünk.

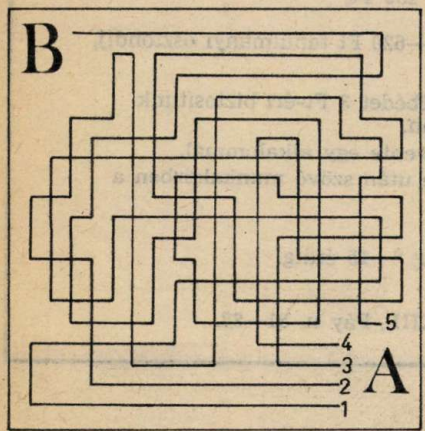

ÚTVESZTŐ. Hányas számú úton jutsz el az A-betűtől a B-betűig?

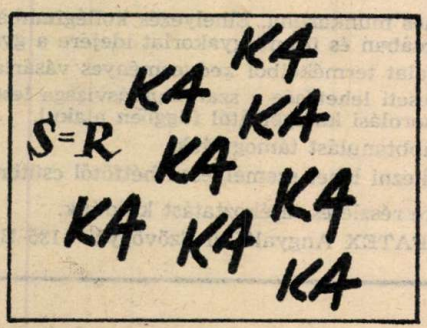

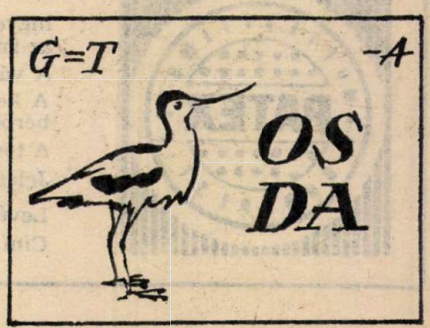

MOST MÉG TALÁNY. De ha mind a két rejtvényt megfejted, akkor meg tudod mondani, hogy e három szó közül melyik lehetne a címük: 1. Földrajz, 2. Természetrajz, 3. Néprajz.

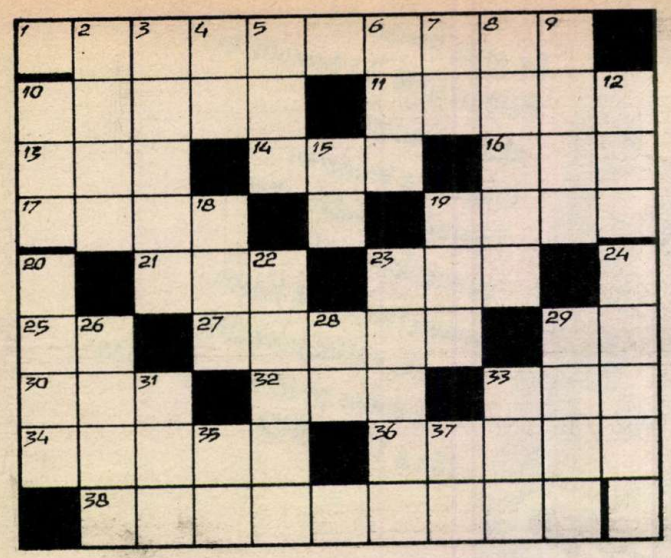

AZ A MONDÁS JÁRJA MOSTANÁBAN, HOGY... A mondást a vízszintes 1. és 38. sorokban találod meg. Ezt kell beküldened.

VÍZSZINTES: 1. A mondás első része. 10. Aki a leckét elmagyarázza, az... 11. Olyan helyre mondják, ahol kevesen fordulnak meg. 13. Pest megyei község. 14. Osztrák folyó. 16. Népies per. 17. A kínaiak kenyere. 19. Se neked, se nekem. 21. A bajorok kedvenc itala. 23. Vörös Október Ruhagyár. 25. Még nem tört össze. 27. Nem igaz a hír. 29. Étel egynemű betűi. 30. A vers tartozéka. 32. Márványba betűt „ír". 33. Az ablak eleje! 34. Most kelt ki a tojásból. 36. Jugoszláv város a Tisza torkolatánál. 38. A mondás befejező része.

FÜGGŐLEGES: 2. Rokonnép a Szovjetunióban. 3. Fűszer. 4. Juhász István. 5. Ilyen laput kötnek egyesek talpára. 6. Kevert kín. 7. Spanyol és olasz autók jelzése. 8. Takarít. 9. Távoli korokban élő emberek. 10. Ha a disznó tevékenykedik. 12. ... szentpéter (vasi falu). 15. Biztató szó. 18. Két mondat között, ellentétre utaló szó. 19. Egy betűvel több, mint az előző szó. Akkor használjuk, amikor valamit nyomatékosan akarunk kimondani. 20. Magas hegycsúcs. 22. Amit elvesztünk a vámon, azt megnyerjük a... (mondás). 23. A rómaiaknál tüzet őrző szüzek voltak. 24. Becézett női név. 26. Ferde tornyáról híres olasz város. 28. Kiejtett mássalhangzó. 29. Mindenre figyel. 31. Béke oroszul. 33. A matéria része! 35. Helyhatározórag. 37. I. T.

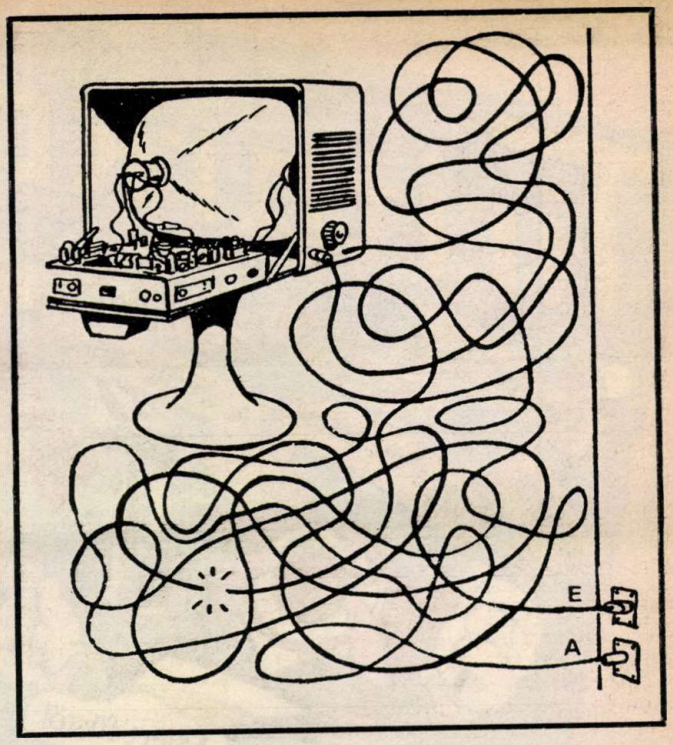

JAVÍTÁS UTÁN. A tévészerelő, miután megjavította a készüléket, bekapcsolta a villanyhálózatba előbb az „A" dugót, aztán pedig az „E"-t. Mit gondolsz, melyik működteti a készüléket?

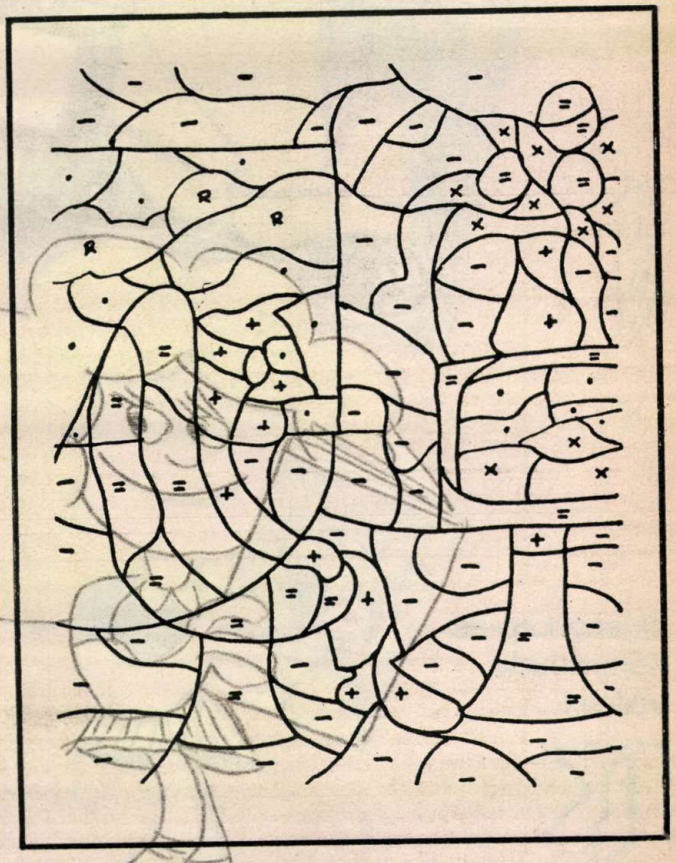

SZÍNEZD KI! Ha a különféle jelzésű mezőket az alábbiak szerint színezed ki, egy érdekes kép tárul a szemed elé. Színek: - = sárga, ● = világoskék, R = rózsaszín, + = fekete, = = piros, X = világoszöld.

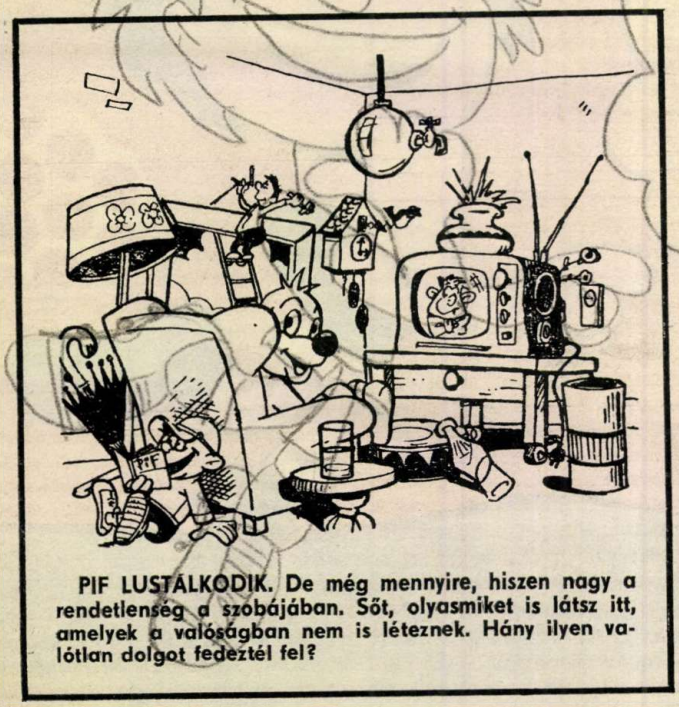

PIF LUSTÁLKODIK. De még mennyire, hiszen nagy a rendetlenség a szobájában. Sőt, olyasmiket is látsz itt, amelyek a valóságban nem is léteznek. Hány ilyen valótlan dolgot fedeztél fel?

Tiritarka
84
Vitézpróba
(képregény)
A repülő ember
Miért reng a föld?
Vidám
képtörténetek
Mókás jelenet
Miért füstöl a tűzhányó?
HUMOR
REJTVÉ
Az óriás harcsa titka
Pele istennő, ha táncolni kezd...
Akár a madarak
Olajfolt a tengeren
Képregény Balassi Bálint
gyermekkoráról
Ismeretterjesztő írások,
mesék, vidám jelenetek
a Kisdobos nyári magazinjában.
Jön a TIRITARKA!
ODAADOM A LASZTIMAT A TIRITARKÁDÉRT!
Tiritarka
Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat